

Rättsväsendet

4

Förslag till statens budget för 2012

Rättsväsendet

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	7
2	Rättsväsendet	9
2.1	Utgiftsområdets omfattning	9
2.2	Utgiftsutveckling	10
2.3	Mål för utgiftsområdet	11
2.4	Politikens inriktning	11
2.4.1	En politik för ett tryggare Sverige	11
2.4.2	Brottsförebyggande arbete	21
2.4.3	Utredning och lagföring	23
2.4.4	Dömande verksamhet	25
2.4.5	Verkställighet av påföljd	28
2.4.6	Stöd till brottsoffer	31
2.5	Resultatbedömning	33
2.5.1	Utvecklingen av rättsväsendets resursförbrukning 2008–2010.....	33
2.5.2	Brottsförebyggande arbete	33
2.5.3	Utredning och lagföring	35
2.5.4	Dömande verksamhet	39
2.5.5	Verkställighet av påföljd	41
2.5.6	Stöd till brottsoffer	45
2.5.7	Kompetensförsörjningen inom rättsväsendet	48
2.6	Budgetförslag	50

Tabellförteckning

Anslagsbelopp	7
2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet	10
2.2 Härledning av ramnivån 2012–2015. Utgiftsområde 4 Rättsväsendet	10
2.3 Ramnivå 2012 realekonomiskt fördelad. Utgiftsområde 4 Rättsväsendet.....	11
2.4 Kostnadsutvecklingen 2008–2010	33
2.5 Kostnadsutvecklingen 2008–2010	33
2.6 Inkomna brottsärenden	36
2.7 Uppklaring.....	37
2.8 Kostnadsutvecklingen 2008–2010	37
2.9 Kostnadsutvecklingen 2008–2010 (exkl. migrationsverksamhet).....	39
2.10 Den totala målutvecklingen (exkl. migrationsmål) 2008–2010.....	40
2.11 Uppfyllelse av regeringens verksamhetsmål (omloppstid i månader för avgjorda mål, 75 percentilen)	40
2.12 Kostnadsutvecklingen 2008–2010	42
2.13 Kostnadsutvecklingen 2008–2010	46
2.14 Antal anställda 2008–2010 fördelat på kvinnor och män (jämnt hundratal)	48
2.15 Andel kvinnor och män på ledande befattningar 2008–2010	48
2.16 Andel anställda med utländsk bakgrund 2008–2010.....	49
2.17 Andel sjukfrånvaro i förhållande till tillgänglig arbetstid 2008–2010 fördelat på kvinnor, män och samtliga.....	49
2.18 Utgiftsutveckling 2001–2011.....	50
2.19 Anslagsutveckling.....	50
2.20 Offentligrättslig verksamhet	50
2.21 Uppdragsverksamhet	51
2.22 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:1 Polisorganisationen.....	51
2.23 Anslagsutveckling.....	52
2.24 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:2 Säkerhetspolisen.....	52
2.25 Anslagsutveckling.....	52
2.26 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:3 Åklagarmyndigheten	53
2.27 Anslagsutveckling.....	53
2.28 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:4 Ekobrottsmyndigheten	53
2.29 Anslagsutveckling.....	54
2.30 Offentligrättslig verksamhet	54
2.31 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:5 Sveriges Domstolar.....	55
2.32 Anslagsutveckling.....	55
2.33 Avgiftsbelagd verksamhet	56
2.34 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:6 Kriminalvården.....	56
2.35 Anslagsutveckling.....	56
2.36 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:7 Brottsförebyggande rådet.....	57
2.37 Anslagsutveckling.....	57
2.38 Offentligrättslig verksamhet. Rättsgenetik	57
2.39 Uppdragsverksamhet. Rättskemi	57

2.40 Uppdragsverksamhet. Rättsintyg	57
2.41 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:8 Rättsmedicinalverket.....	58
2.42 Anslagsutveckling.....	58
2.43 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:9 Gentekniknämnden.....	59
2.44 Anslagsutveckling.....	59
2.45 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:10 Brottsoffermyndigheten	59
2.46 Anslagsutveckling.....	59
2.47 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:11 Ersättning för skador på grund av brott	60
2.48 Anslagsutveckling.....	60
2.49 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:12 Rättsliga biträden m.m.....	61
2.50 Anslagsutveckling.....	61
2.51 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:13 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.	61
2.52 Anslagsutveckling.....	61
2.53 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:14 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar	62
2.54 Anslagsutveckling.....	62
2.55 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:15 Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete.....	63
2.56 Anslagsutveckling.....	64
2.57 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:16 Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden.....	65
2.58 Anslagsutveckling.....	65
2.59 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:17 Domarnämnden.....	65

Diagramförteckning

2.1 Beläggning i anstalt (i medeltal) 2001–2010	42
2.2 Fullföljda brotts- och missbruksprogram i anstalt och frivård 2008–2010.....	42
2.3 Utvecklingen påbörjad utökad frigång 2008–2010	43
2.4 Påbörjade vårdvистер 2008–2010.....	43
2.5 Antal rymningar direkt från sluten anstalt per 100 000 vårddygn 2001–2010	44
2.6 Inkomna och avgjorda ärenden	46
2.7 Utbetalad brottskadeersättning och intäkter från regress	47

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. bemyndigar regeringen att under 2012 delta i bildandet av en stiftelse för att främja kriminologisk forskning (avsnitt 2.6),
2. bemyndigar regeringen att under 2012 besluta om kapitaltillskott på högst 14 000 000 kronor till stiftelsen för främjande av kriminologisk forskning (avsnitt 2.6),
3. för budgetåret 2012 anvisar anslagen under utgiftsområde 4 *Rättsväsendet* enligt följande uppställning:

Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag	Anslagstyp	
1:1 Polisorganisationen	Ramanslag	20 066 787
1:2 Säkerhetspolisen	Ramanslag	1 047 199
1:3 Åklagarmyndigheten	Ramanslag	1 238 070
1:4 Ekobrottsmyndigheten	Ramanslag	438 206
1:5 Sveriges Domstolar	Ramanslag	4 899 954
1:6 Kriminalvården	Ramanslag	7 529 804
1:7 Brottsförebyggande rådet	Ramanslag	69 240
1:8 Rättsmedicinalverket	Ramanslag	327 858
1:9 Gentekniknämnden	Ramanslag	4 351
1:10 Brottsoffermyndigheten	Ramanslag	34 045
1:11 Ersättning för skador på grund av brott	Ramanslag	89 474
1:12 Rättsliga biträden m.m.	Ramanslag	2 025 657
1:13 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.	Ramanslag	37 163
1:14 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar	Ramanslag	18 674
1:15 Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete	Ramanslag	21 157
1:16 Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden	Ramanslag	16 758
1:17 Domarnämnden	Ramanslag	6 500
Summa		37 870 897

2 Rättsväsendet

2.1 Utgiftsområdets omfattning

Huvuddelen av resurserna inom utgiftsområdet avser kriminalpolitiskt inriktad verksamhet. I övrigt är rättsväsendets verksamhet inriktad på att avgöra rättsliga tvister mellan enskilda och mellan enskilda och det allmänna samt att handlägga olika typer av ärenden. Den kriminalpolitiskt inriktade verksamheten syftar till att upprätthålla allmän ordning och säkerhet, förebygga brott, utreda brott, se till att den som begått brott lag-

förs, verkställa påföljder och rättsliga anspråk och ge stöd till dem som drabbats av brott. Utgiftsområdet innefattar myndigheter inom polis- och åklagarväsendena, Sveriges Domstolar samt Kriminalvården. Dessutom ingår Rättsmedicinalverket, Brottsförebyggande rådet, Brottsoffermyndigheten, Säkerhets- och integritetsskyddsnamnden och Gentekniknamnden. Från och med den 1 januari 2011 innefattar utgiftsområdet även Domarnämnden.

2.2 Utgiftsutveckling

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet
Miljoner kronor

	Utfall 2010	Budget 2011 ¹	Prognos 2011	Förslag 2012	Beräknat 2013	Beräknat 2014	Beräknat 2015
1:1 Polisorganisationen	18 883	19 688	19 364	20 067	20 427	20 821	21 373
1:2 Säkerhetspolisen	940	952	983	1 047	1 038	1 059	1 086
1:3 Åklagarmyndigheten	1 168	1 184	1 157	1 238	1 261	1 286	1 320
1:4 Ekobrottsmyndigheten	425	428	422	438	446	455	467
1:5 Sveriges Domstolar	4 572	4 742	4 731	4 900	5 022	5 134	5 269
1:6 Kriminalvården	7 164	7 450	7 509	7 530	7 686	7 835	8 038
1:7 Brottsförebyggande rådet	63	69	67	69	71	72	74
1:8 Rättsmedicinalverket	297	312	309	328	335	341	350
1:9 Gentekniknämnden	4	4	4	4	4	5	5
1:10 Brottsoffermyndigheten	31	34	33	34	35	35	36
1:11 Ersättning för skador på grund av brott	80	69	59	89	89	89	89
1:12 Rättsliga biträden m.m.	1 804	1 906	2 043	2 026	1 726	1 726	1 726
1:13 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.	35	39	36	37	37	37	37
1:14 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar	4	20	17	19	19	19	19
1:15 Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete	7	7	7	21	7	7	7
1:16 Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden	10	14	13	17	17	17	18
1:17 Domarnämnden	7	7	7	7	7	7	7
Totalt för utgiftsområde 4 Rättsväsendet	35 486	36 924	36 760	37 871	38 227	38 944	39 921

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

Rättsväsendets ekonomiska situation är god. Vid ingången av 2011 fanns ett sammanlagt anslags-sparande om 513 miljoner kronor. Regeringen föreslog inga förändringar av budgeten för 2011 i vårändringsbudgeten. I höständringsbudgeten föreslår regeringen resursförstärkningar till bl.a. anslaget 1:12 *Rättsliga biträden m.m.*

För 2012 gör regeringen bedömningen att endast mindre anslagsmedel behöver skjutas till utöver de medel som aviserades i budgetpropositionerna för 2010 och 2011 samt att medel bör omfördelas inom utgiftsområdet, för att säkerställa effektiviteten i rättskedjan och genomförandet av det pågående effektiviseringsarbetet. Regeringen kommer att återkomma i budgetpropositionen för 2013 för att närmare redovisa vilka ytterligare insatser som krävs för att rättsväsendet ska fortsätta vara väl rustat för nya utmaningar och reformer.

Förändringar av anslagen inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet redovisas under 2.6 Budgetförslag.

Tabell 2.2 Härledning av ramnivån 2012–2015. Utgiftsområde 4 Rättsväsendet
Miljoner kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	36 758	36 758	36 758	36 758
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	352	1 038	1 790	2 757
Beslut	691	331	334	343
Överföring till/från andra utgiftsområden	-6	-5	-5	-5
Övrigt	77	105	67	69
Ny ramnivå	37 871	38 227	38 944	39 921

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013–2015 är preliminär och kan komma att ändras.

**Tabell 2.3 Ramnivå 2012 realekonomiskt fördelad.
Utgiftsområde 4 Rättsväsendet**

Miljoner kronor

	2012
Transfereringar ¹	2 068
Verksamhetskostnader ²	35 712
Investeringar ³	91
Summa ramnivå	37 871

Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2010 samt kända förändringar av anslagens användning.

¹ Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten erhåller någon direkt motprestation.

² Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

³ Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

2.3 Mål för utgiftsområdet

Målet för kriminalpolitiken är att minska brottsligheten och att öka människors trygghet. Brottsligheten orsakar mänskligt lidande, otrygghet och stora samhällsekonomiska skador. Rädslan för att utsättas för brott beskär människors frihet. Ett starkt och väl fungerande rättsväsende är en förutsättning för att samhällets åtgärder mot brottsligheten ska bli framgångsrika.

Målet för rättsväsendet är den enskildes rättssäkerhet och rättstrygghet. Rättssäkerhet innebär att rättsskipning och annan myndighetsutövning ska vara förutsebar och enhetlig samt bedrivs med hög kvalitet. Med rättstrygghet avses att enskilda personer och andra rättssubjekt ska vara skyddade mot brottsliga angrepp på liv, hälsa, frihet, integritet och egendom. Avgörande är att rättsväsendet tillsammans med det övriga samhället arbetar för att förebygga och bekämpa brottsligheten samt stödjer dem som drabbas av brott. Rättstryggheten förutsätter också en lättillgänglig ordning för att lösa tvister som uppstår i samhället.

En hög rättssäkerhet och rättstrygghet är grundläggande förutsättningar för att enskilda ska känna förtroende för lagarna, myndigheterna och domstolarna. Sådant förtroende är av fundamental betydelse för det demokratiska samhället.

2.4 Politikens inriktning

2.4.1 En politik för ett tryggare Sverige

Genom rekordstora satsningar har regeringen förstärkt rättsväsendet från polis och åklagare till domstolar och kriminalvård. Allt fler brott utreds och klaras upp och fler förövare får stå till svars för sina handlingar. Det brottsbekämpande arbetet har stärkts och Polisen har blivit mer synlig i människors vardag.

Människor i Sverige känner sig också allt tryggare. Det visar den Nationella Trygghetsundersökningen som Brottsförebyggande rådet genomför sedan 2006. Allt färre oroar sig för att utsättas för brott och allt fler upplever trygghet när de går ut ensamma en sen kväll. Men det finns fortfarande människor som känner sig otrygga. Att känna trygghet i vardagen ska vara en självklarhet för alla. Därför krävs fortsatta ansträngningar för att öka tryggheten i hela landet.

Enligt trygghetsundersökningen ligger andelen personer som utsätts för brott mot sin person, exempelvis misshandel, hot, sexualbrott, personrån, trakasserier och bedrägerier, på ungefär samma nivå i dag som för fem år sedan. Den anmälda brottsligheten har dock fortsatt att öka fram till 2010 då ökningen avstannade. Totalt anmäldes 1 370 000 brott i Sverige 2010, vilket är 35 000 färre än året innan. Utvecklingen varierar mellan olika typer av brott och i olika delar av landet.

Krafttagen för att bekämpa brottsligheten måste fortsätta. Genom ett effektivare resursutnyttjande i rättsväsendets alla delar kan den fortsatta bekämpningen av brottsligheten bli allt mer målmedveten. Efter de senaste årens stora resurstillskott till rättsväsendet är innehållet i verksamheterna nu i fokus. Regeringen förväntar sig att förstärkningen av rättsväsendet resulterar i väsentligt förbättrade verksamhetsresultat.

En framgångsrik brottsbekämpning handlar inte bara om att angripa brottsligheten utan även dess orsaker. För detta krävs ett samordnat och målinriktat arbete från såväl rättsväsendets olika delar som från andra myndigheter, ideella organisationer, enskilda och näringsliv. Genom en närvarande och synlig polis med lokal förankring och ett utvecklat samarbete med andra lokala aktörer kan problemen motverkas. Att bekämpa utanförskap och segregation har också brottsförebyggande effekter. I områden och miljöer

där många människor saknar arbete och där sociala problem hör till vardagen är också problem med kriminalitet, otrygghet och missbruk särskilt utbredda. Insatser för att integrera människor i samhället, exempelvis genom arbetslinjen, är därför centrala även på det kriminalpolitiska området. Det är även viktigt att arbeta aktivt för att förhindra att ungdomar börjar begå brott.

Ett rättsväsende väl rustat för fortsatta utmaningar
Under den förra mandatperioden genomförde regeringen den största satsningen på rättsväsendet i modern tid. Sverige har i dag fler poliser än någonsin tidigare. Även antalet åklagare och domare är fler än tidigare och Kriminalvården har fått kraftiga resursförstärkningar. Rättsväsendets förutsättningar att bekämpa och hantera brottsligheten är i dag bättre än någonsin.

Rättsväsendets arbete behöver fortsätta att vidareutvecklas utifrån ett tydligt rättskedjeperspektiv. Det gäller inte minst arbetet mot mängdbrott. Stölder, misshandel och skadegörelse inskränker människors frihet och påverkar deras trygghet. Det ska vara tydligt för medborgarna att samhället har en väl utvecklad förmåga att hantera denna typ av brott.

Även om resursförstärkningarna har börjat synas i verksamhetsresultaten motsvarar resultatförbättringarna ännu inte de kraftiga resursförstärkningarna. Rättsväsendets aktörer behöver lägga mer kraft på att försäkra sig om ett ändamålsenligt utnyttjande av de tilldelade resurserna. Organisation, arbetsmetoder och rutiner behöver ses över och i vissa fall anpassas och utvecklas efter nya förutsättningar. Resultaten av de översyner av effektivitet, styrning och organisation, som under senare år har genomförts inom rättsväsendets olika delar, behöver fortsatt beaktas. Chefer på alla nivåer inom rättsväsendet har ett stort ansvar för att rättskedjans totala effektivitet tillmäts stor betydelse när olika handlingsalternativ övervägs i den löpande verksamheten. Det finns en fortsatt utvecklingspotential som måste tas tillvara. Utifrån det förstärkta resursläget finns det nu förutsättningar att uppnå förbättringar i verksamhetsresultaten utan att göra avkall på kvaliteten. Bland annat behöver handläggningstiderna kortas och antalet uppklarade och lagförda brott öka.

Regeringen planerar flera åtgärder för att ytterligare utveckla rättsväsendet. För att säkerställa en väl fungerande och modern polis i hela

landet har regeringen tillsatt en parlamentarisk kommitté som ska analysera i vilken utsträckning Polisens nuvarande organisation utgör ett hinder för de krav regeringen ställer på högre kvalitet, ökad kostnadseffektivitet, ökad flexibilitet och väsentligt förbättrade verksamhetsresultat. Om kommittén finner att nuvarande organisationsform utgör ett hinder ska ett förslag till ny organisation för Polisen lämnas. Kommittén ska också föreslå hur ansvar och befogenheter i styrningen av Polisens verksamhet kan tydliggöras. Vidare ska kommittén lämna förslag som rör Polisens tillgänglighet, synlighet och samarbete med andra. Uppdraget ska redovisas senast den 31 mars 2012.

Medarbetarna är rättsväsendets viktigaste resurs. För att rättsväsendet ska kunna leva upp till de krav som ställs på brottsbekämpningen behöver kompetens- och utbildningsfrågorna löpande anpassas till de utmaningar rättsväsendet ställs inför. Behovet av att utveckla Polisens grundutbildning är under övervägande. Frågan bereds inom Regeringskansliet.

För att se över om bekämpningen av ekobrott kan bli mer effektiv genom att all polis- och åklagarverksamhet avseende ekobrott samlas hos Ekobrottsmyndigheten tillsatte regeringen 2010 en utredning. Utredningen har bland annat föreslagit att Ekobrottsmyndigheten tilldelas ett nationellt ansvar för samtliga brottstyper som myndigheten handlägger. Utredningens betänkande bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Brottsutredningar om korruption kan vara både omfattande och juridiskt komplicerade. Rättsväsendet måste därför vara slagkraftigt och effektivt organiserat för att kunna bekämpa sådan brottslighet. Polisens utredningar av sådana ärenden bedöms bli bättre och effektivare genom att Rikspolisstyrelsen tar över ett samlat ansvar inom polisorganisationen för brottsbekämpningen på detta område. Under 2011 avser regeringen dessutom att lägga fram en proposition med förslag till moderniserad och skärpt straffrättslig reglering av mutbrotten. Handlingspliktutredningen lämnade i mars 2011 sitt betänkande Allmän skyldighet att hjälpa nödställda? (SOU 2011:16). Utredningen bereds inom Regeringskansliet.

Regeringen har vidare tillsatt en utredning som ska lämna förslag på hur brottmålsprocessen kan effektiviseras, exempelvis genom mer ändamålsenliga rättegångsregler och en tydligare ansvarsfördelning mellan åklagare och domsto-

lar. Det handlar också om att överväga hur åklagares och stödpersoners roll kan utvecklas för att bättre kunna möta upp brottsdrabbades behov av stöd. Med ett förbättrat regelverk minskar risken för inställda huvudförhandlingar. Till detta bidrar också det förbättrade regelverk för delgivning som nyligen trätt i kraft och den översyn av internationell delgivning som ska redovisas den 30 september 2011.

Samhällsutvecklingen för med sig att de nationella och internationella rättsordningarna får allt fler och allt mer komplexa frågor att hantera. En av de största utmaningarna, inte minst i länder som nyligen har varit i väpnad konflikt, är förekomsten av grov organiserad brottslighet. Det internationella samfundets stöd till återuppbyggnad av rättsväsendet blir ofta avgörande för utvecklingen i dessa länder. Det som sker inom den grova organiserade brottsligheten i världen påverkar även denna brottslighet i Sverige. Det ställs i och med detta nya och större krav och förväntningar på rättsväsendet att bidra i internationella sammanhang. För att effektivisera och medverka till ett samlat bidrag från rättsväsendet till internationella insatser har regeringen gett en utredare i uppdrag att utarbeta en strategi för rättsväsendets internationella insatser.

Kraftsamling mot ungdomsbrottsligheten

Samhället har allt att vinna på att förebygga brott bland unga och vidta kraftfulla åtgärder för att minska risken för att unga som hamnat snett fortsätter att utvecklas i negativ riktning. En trygg uppväxt är den mest effektiva brottsförebyggande insatsen.

Att ungdomar begår brott någon enstaka gång är ganska vanligt. Det kan exempelvis handla om snatterier, stölder eller klotter. I slutet av tonåren har de flesta av dessa ungdomar slutat begå brott. För en del blir dock brottsligheten betydligt allvarigare än så och vissa utvecklar en kriminell livsstil som de fortsätter med även i vuxen ålder.

Antalet ungdomar som misstänkts och lagförts för brott har ökat under senare år. Utvecklingen ska ses i ljuset av de särskilt stora ungdomskullar Sverige har haft de senaste åren. Att rättsväsendet har fått förstärkta resurser kan också ha förbättrat myndigheternas möjligheter att uppmärksamma ungdomars kriminalitet. Även om ökningen av misstänkta och lagförda ungdomar inte behöver betyda att ungdomars brottsbenägenhet har ökat är det alldeles för

många ungdomar som hamnar i kriminalitet. Ju tidigare samhället reagerar när unga är på väg i en negativ riktning desto större är möjligheten att bryta denna utveckling. Dessa möjligheter måste samhället ta tillvara. Få uppgifter är mer angelägna än att förebygga brott och minimera återfall i brott bland unga. Unga som begår brott måste få stöd så att de inte fastnar i kriminalitet. Med tidiga och tydliga åtgärder i dag har vi möjlighet att motverka morgondagens problem.

Regeringen har därför tagit initiativ till en samlad satsning för att förhindra och minska ungdomsbrottsligheten. Satsningen inleds med en pilotverksamhet riktad till unga som riskerar att bli kriminella eller som vill lämna det kriminella livet. När unga begår brott är det ofta en del av en större bild med exempelvis problem i skolan och missbruk av alkohol eller narkotika. För att nå framgång i arbetet med dessa ungdomar är det centralt att de samhällsaktörer som möter ungdomarna samverkar. Rikspolisstyrelsen har därför fått i uppdrag att i samråd med Socialstyrelsen inrätta sociala insatsgrupper. Inom ramen för dessa ska polisen, socialtjänsten, skolan, föräldrar och andra aktörer intensifiera sin samverkan för att gemensamt, samordnat och konsekvent hjälpa ungdomar som håller på att hamna snett. I uppdraget ingår också att ta fram strukturerade metoder för att identifiera unga som är i riskzonen för att utveckla en kriminell livsstil.

Det är angeläget att straffmyndiga ungdomar som begår brott får ta ansvar för sina handlingar genom en snabb och tydlig reaktion från rättsväsendet. Månader av väntan mellan brott och påföljd är lång tid i unga människors liv. Polisens, åklagarnas och domstolarnas handläggning av ungdomsären den måste fortsätta att förbättras och effektiviseras. I detta ligger också att ungas brott ska bemötas enhetligt oavsett var i landet den unge befinner sig. Utifrån de förstärkta resurserna till rättsväsendet måste myndigheterna se till att handläggningstiderna i ungdomsären fortsätter att kortas så att de lagstadgade tidsfristerna i ungdomsmål hålls.

Påföljderna för unga lagöverträdare ska vara rättssäkra och tydliga och bidra till att motverka återfall i brott. De frihetsberövande påföljderna ska vara inriktade på att motivera ungdomarna att förändra sin kriminella livsstil. Fokus ska ligga på att i samverkan med berörda aktörer planera och förbereda tiden efter frigivning.

Regeringen kraftsamlar i det fortsatta arbetet med att minska ungdomsbrottsligheten.

En allt starkare förmåga att motverka våldsam extremism och terrorism

Bombdådet i Oslo och skjutningarna på Utøya påverkar oss alla. Attentatet var riktat mot centrala värden som vårt samhälle bygger på: frihet, demokrati och respekt för människan. Genom attentatet har hotet från våldsam extremism blivit mer påtagligt för många människor.

Sverige har under lång tid varit förskonat från terrorattentat. Självordsattentatet i Stockholms innerstad i december 2010 förändrade situationen. Det som tidigare varit ett faktum i flera europeiska länder blev en realitet även i Sverige. Hotet från extremism och terrorism kommer att vara en del av vår vardag under lång tid framöver.

Bekämpning av dessa hot ska ske genom insatser från polis och övriga rättsväsendet i kombination med långsiktiga åtgärder inom andra delar av samhället. Förmågan att förebygga och förhindra terrorhot i Sverige och utlandet förutsätter ett effektivt polisiärt arbete och en väl fungerande underrättelseverksamhet samtidigt som åtgärderna måste vara väl avvägda med hänsyn till integritetsaspekterna.

En av statens viktigaste uppgifter är att värna människors säkerhet, både i Sverige och utomlands. Sverige har också ett ansvar för att andra länder inte ska utsättas för attentat som planeras eller assisteras från svensk mark.

Vi måste ha förmåga att identifiera personer som söker sig till våldsbejakande extremism och terrorism. Ett långsiktigt förebyggande arbete, inte minst bland unga, möjliggör insatser för att förhindra nyrekrytering till sådana grupperingar. För att nå framgång behöver våldsbejakande extremism motverkas i ett så tidigt skede som möjligt.

Säkerhetspolisen har huvudansvaret för att bekämpa terrorism och är en central aktör i arbetet mot våldsbejakande extremism. För att förstärka Sveriges förmåga att upptäcka, bedöma och minska denna typ av hot gör regeringen ytterligare satsningar på Säkerhetspolisen.

Polismyndigheterna har också en viktig roll i det förebyggande arbetet genom sin närhet till medborgarna. Regeringens satsning på en mer synlig och tillgänglig polis i samhället fortsätter. Detta tillsammans med ökad kunskap om och förbättrade arbetsätt för att upptäcka våldsbeja-

kande extremism skapar förutsättningar för tidig upptäckt av individer på väg in i våldsbejakande miljöer.

Regeringen avser att uppdatera den nationella strategin för att möta hotet från terrorism. Strategin syftar till fortsatt utveckling av arbetet för att möta de framtida utmaningarna. Regeringen har även för avsikt att presentera en nationell handlingsplan för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism.

Modern teknik skapar nya hot men också nya möjligheter

Internet, och annan modern informationsteknologi har skapat nya utmaningar för de brottsbekämpande myndigheterna. Allt eftersom användandet av internet ökar hittar även kriminella sätt att utnyttja tekniken för sina syften. Internet används som ett hjälpmedel för att begå brott av många olika slag. Det handlar till exempel om bedrägerier, sex- och narkotikahandel, spridning av barnpornografi, penningtvätt, dataintrång, informationsstöld, immaterialrättsintrång, hot och trakasserier. Den växande användningen av internet har radikalt förändrat förutsättningarna för många typer av brott och skapat helt nya tillvägagångssätt bland kriminella. De brottsbekämpande myndigheterna behöver löpande fortsätta att anpassa och utveckla sina verksamheter efter dessa nya och ständigt föränderliga förutsättningar. Samtidigt måste yttrandefriheten och skyddet av den personliga integriteten alltid värnas.

Samhällets behov av att skydda sig mot elektroniska angrepp har ökat. Samhället måste inte minst försäkra sig om ett fullgott skydd för olika samhällskritiska funktioner. Här har Säkerhetspolisen en central roll genom sitt brottsförebyggande uppdrag och myndighetens kunskap om olika aktörer som kan ligga bakom denna typ av hot. I syfte att ytterligare stärka informations säkerheten för det mest skyddsvärda i samhället kommer regeringen att tillsätta en utredning för att göra en översyn av säkerhetsskyddslagen.

Den moderna informationsteknologin öppnar också helt nya möjligheter i brottsbekämpningen. Att människor lämnar digitala spår efter sig i samband med exempelvis användning av internet och mobiltelefoner kan vara av stort värde för såväl spanings- och underrättelsearbete som vid utredning av många typer av brott. De brottsbekämpande myndigheterna måste därför ha tillgång till moderna och ändamålsenliga

tvångsmedel på området. Myndigheterna måste också följa it-utvecklingen och anpassa sin kompetens för att fullt ut kunna ta tillvara de möjligheter som ges.

Denna utveckling ställer samtidigt krav på ingående överväganden för att finna en rimlig balans mellan intresset av att bekämpa brott och integritetsskyddsintresset. Inom Regeringskansliet har det därför utarbetats förslag som innebär en förstärkning av rättssäkerheten och integritetsskyddet vid inhämtning av uppgifter och spår från den moderna informationsteknologin.

Förslagen innebär också att de brottsbekämpande myndigheterna ges utökade möjligheter att inhämta lokaliseringssuppgifter för mobiltelefoner och uppgifter om telefonabonnemang. Regeringen har vidare lämnat förslag som innebär att leverantörer av olika elektroniska kommunikationstjänster under en tid ska lagra vissa uppgifter i anslutning till att en tjänst används, till exempel ett mobilsamtal.

Brottslighet som begås med hjälp av den moderna informationsteknologin kan snabbt spridas över flera länder och bevis snabbt utplånas. Vid bekämpning av it-relaterad brottslighet är därför internationellt samarbete ofta av avgörande betydelse. Europarådets konvention om it-relaterad brottslighet fyller en viktig funktion som rättslig referensram. Inom EU är målsättningen att samtliga medlemsstater så snart som möjligt ska ha ratificerat konventionen. Regeringen avser att ge i uppdrag åt en utredare att lägga fram förslag till de lagändringar som behövs för att konventionen ska kunna tillträdas.

Arbetet mot den grova organiserade brottsligheten fortsätter med samlad kraft

Regeringens initiativ till en nationell mobilisering mot den grova organiserade brottsligheten har lett till att bekämpandet av denna typ av brottslighet har trappats upp och att samverkan mellan berörda myndigheter har stärkts. Eftersom den grova organiserade brottsligheten är gränsöverskridande och inkluderar flera olika brottsområden är det en viktig framgång att denna brottslighet nu möts med samordnade insatser från flera håll. De nya arbetsformerna har bidragit till snabbare kommunikationsvägar och ett utökat informationsutbyte mellan Polisen, Ekobrottsmyndigheten, Kriminalvården, Kronofogdemyndigheten, Kustbevakningen, Skatteverket, Säkerhetspolisen, Tullverket,

Åklagarmyndigheten och Försäkringskassan. Såväl det strategiska som det operativa arbetet vid dessa myndigheter bedrivs nu utifrån en gemensam lägesbild. Samarbetet är till gagn för de deltagande myndigheterna på många olika sätt. Exempelvis innebär den nära kontakten mellan Polisen och Försäkringskassan att staten ges ökade möjligheter att identifiera yrkeskriminella personer som på felaktiga grunder uppbär ersättning från välfärdssystemen. Detta innebär att felaktiga ersättningar kan återkrävas och fortsatta utbetalningar stoppas.

För att ytterligare förbättra förutsättningarna för samarbetet mellan myndigheterna har regeringen beslutat att ge en utredare i uppdrag att se över de regler om sekretess och utbyte av information mellan myndigheter som gäller vid samverkan i bekämpningen av grov organiserad brottslighet. Utredaren ska kartlägga behovet av förbättrade möjligheter att utbyta uppgifter och utreda hur detta behov ska kunna tillgodoses på ett effektivt och rättssäkert sätt samtidigt som intresset av skydd för den enskildes personliga integritet värnas. Riksrevisionen har pekat på behovet av att även utreda sekretess och informationsutbyte vid annan brottslighet än grov organiserad brottslighet. Utifrån resultaten av utredningen avseende grov organiserad brottslighet kommer regeringen ta ställning till behovet av ytterligare utredningsåtgärder på området.

De skärpningar som har gjorts i lagstiftningen om förverkande i kombination med den nationella specialistfunktionen för brottsutbytesfrågor har ökat rättsväsendets möjligheter att komma åt kriminellas brottsvinster. Eftersom ekonomisk vinning är en av de starkaste drivkrafterna bakom grov organiserad brottslighet är det angeläget att arbetet med att minska de kriminella vinsterna, såväl nationellt som internationellt, fortsätter att utvecklas. Som ett led i detta arbete har regeringen tillsatt en utredning som ser över kriminaliseringen av penningtvätt och vissa därmed sammanhängande frågor. Den 1 juli 2011 trädde också lagstiftning om genomförandet av EU:s rambeslut om ömsesidigt erkännande och verkställighet av beslut om förverkande samt ett antal lagändringar med anledning av rådets rambeslut om kampen mot organiserad brottslighet i kraft. Genom lagändringarna blir även förberedelse till vissa typer av brott som normalt begås i organiserad form straffbara. Det ger möjlighet att komma åt denna typ av brott på ett tidigare stadium. Regeringen

arbetar vidare med att föreslå lagändringar som utökar möjligheterna att inom EU verkställa beslut om förverkande av brottsvinster.

Även den grova organiserade brottslighetens befattning med illegala vapen behöver bekämpas. Den 1 juli 2011 trädde de lagändringar som krävs för att Sverige ska kunna tillträda FN:s vapenprotokoll i kraft. Vapenprotokollet syftar till att stärka samarbetet mellan staterna för att förebygga och bekämpa olaglig handel med vapen. Regeringen har gett Rikspolisstyrelsen och Tullverket ett gemensamt uppdrag att vidta en rad åtgärder i syfte att minska den illegala införseln av skjutvapen till Sverige. Därutöver pågår en översyn av bland annat straffbestämmelserna i vapenlagen.

Parallellt med arbetet för att försvåra för de kriminella och minska möjligheterna till brottsvinster behöver också särskilt fokus läggas på att stoppa nyrekryteringen och öka avhoppet från kriminella gäng. De sociala insatsgrupper som nu inrättas på flera platser i landet har bland annat till uppgift att ge unga som vill bryta med kriminella nätverk strukturerat stöd och hjälp att komma till rätta med sin situation.

I myndigheternas fortsatta arbete mot den grova organiserade brottsligheten är det angeläget att samverka mellan olika regioner i landet fortsätter att förstärkas så att den nationella ansatsen får fullt genomslag. Samverkan mellan myndigheterna behöver också fortsätta att utvecklas så att myndigheterna står allt mer enade i arbetet.

Brottsdrabbades behov i fokus

Det bästa sättet att öka tryggheten är att minska brottsligheten så att färre drabbas av brott. De som ändå drabbas av brott ska få stöd från samhället. Myndigheter inom rättsväsendet ska ha ett tydligt brottsofferperspektiv. De drabbade ska genomgående bemötas med medkännande och professionalism. De ska få relevant information om sina rättigheter och vägledning om var de kan få hjälp, stöd och skydd.

För de som anmält att de har blivit utsatta för brott är det viktigt att få återkoppling om hur det egna ärendet utvecklas. Polisen har ett särskilt ansvar för att genomgående utveckla tydliga rutiner för att säkerställa att de som drabbats får sådan information. Genom ett professionellt och bra bemötande från rättsväsendet kan brottsdrabbade känna sig trygga att berätta om det inträffade. Hela vårt rättssystem är i stor ut-

sträckning beroende av att de som drabbas av brott har förtroende för rättsväsendet så att de anmäler brotten och medverkar i utredningarna.

Ett sätt för brottsdrabbade att få upprättelse är genom brottskadereparation. För att förenkla för dem att få den ersättning de har rätt till har regeringen tillsatt en utredning som ser över hur brottskadelagen kan förbättras. Regelverket bör utformas på ett sätt som gör det så enkelt som möjligt för de drabbade att ta tillvara på sina rättigheter. En utredning har lämnat ett betänkande med förslag till system för frivillig betalning av brottskadestånd. Utredningens förslag syftar till att förenkla för skadeståndsskyldiga att kunna göra rätt för sig och för målsägande att få utdömda skadestånd utan att själva behöva vara tvungna att agera eller komma i kontakt med gärningsmannen. Förslagen bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Personer inom vissa grupper kan vara särskilt sårbara om de utsätts för brott, eftersom de har svårt att själva ta tillvara sina rättigheter. Det kan handla om personer med funktionsnedsättning, nyanlända invandrare eller äldre och yngre personer. Drabbade barn och ungdomar är exempelvis i stor utsträckning beroende av vuxna som förstår och agerar. De unga måste tidigt få stöd och hjälp och brottsutredningarna måste ske skyndsamt. Det är viktigt att rättsväsendets myndigheter har kunskap om vissa gruppers särskilda sårbarhet och behov samt att myndigheternas åtgärder utgår från och anpassas till detta.

Vålds- och sexualbrotten kräver särskild uppmärksamhet från såväl rättsväsendet som andra samhällsaktörer som kommer i kontakt med denna brottslighet. Antalet anmälda misshandelsbrott fortsatte att öka under 2010. Totalt registrerades närmare 88 000 misshandelsbrott under 2010, vilket är en ökning med två procent jämfört med året innan. Särskilt utmärkande är att den tidigare ökningen av anmälda misshandelsbrott mot barn fortsatte.

Den tidigare ökningen av anmälda våldtäkter fortsatte däremot inte under 2010. Andra former av sexualbrott har dock fortsatt att öka. Eftersom långt ifrån alla vålds- och sexualbrott anmäls är det svårt att utifrån anmälningsstatistiken avgöra hur den faktiska brottsligheten har utvecklats. Den ökning som anmälningsstatistiken visar får inte alltid stöd av andra datakällor som finns att tillgå, till exempel offerundersökningar, självdeklarationsundersökningar och uppgifter från sjukvården. I den Nationella

trygghetsundersökningen som omfattar brott mot personer mellan 16-79 år har varken sexualbrott eller våldsbrott ökat under de senaste åren. Ökningen i anmälningsstatistiken beror sannolikt till en del på att allt fler av de drabbade vände sig till Polisen, vilket i sig är positivt.

Mot bakgrund av den tydliga ökningen av anmälda misshandelsbrott mot barn har regeringen gett Brottsförebyggande rådet ett särskilt uppdrag att kartlägga omfattningen och utvecklingen av misshandel mot små barn inom familjen under det senaste decenniet samt studera vad som ligger bakom ökningen av de anmälda brotten. Våld mot barn är ett allvarligt brott som kräver långsiktiga och samordnade insatser. Ett flertal samhällsorgan har inom sina respektive verksamhetsområden ansvar för att förebygga våld mot barn och att stödja och skydda de barn som utsatts för våld. Regeringen avser fortsätta arbetet med att bekämpa våld mot barn.

Under de senaste åren har regeringen lagt grunden för ett långsiktigt och omfattande utvecklingsarbete avseende bland annat brott i nära relationer och sexuella övergrepp. Under förra mandatperioden antog regeringen bland annat två handlingsplaner som omfattar åtgärder för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck och våld i samkönade relationer samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål. Handlingsplanerna har lett till en höjd ambitionsnivå i kampen mot dessa allvarliga brott. Även om stora insatser har gjorts drabbas fortfarande många människor. Ytterligare insatser är därför nödvändiga och regeringen avser fortsätta arbetet. För att säkra varaktigheten i det utvecklingsarbete som påbörjats är det angeläget att arbetet följs upp och utvärderas och i allt större utsträckning integreras i myndigheternas ordinarie verksamheter.

Flera lagstiftningsåtgärder har redan vidtagits för att förbättra situationen för de som drabbas av exempelvis trakasserier, hot, våld och sexualbrott. För att förstärka det straffrättsliga skyddet mot hot och trakasserier införs ett nytt brott, olaga förföljelse, den 1 oktober i år. I syfte att ytterligare förbättra skyddet för personer som utsätts för hot och våld kommer samtidigt en möjlighet till elektronisk övervakning av vissa kontaktförbud att införas.

Vidare har straffmaximum för köp av sexuell tjänst nyligen höjts från fängelse i sex månader till fängelse i ett år. Syftet med skärpningen är att

skapa ytterligare utrymme för en mer nyanserad bedömning av straffvärdet vid allvarliga fall.

För att förstärka skyddet för personlig och sexuell integritet och sexuellt självbestämmande bereder regeringen förslag från 2008 års sexualbrottsutredning. Inom ramen för det arbetet bereds också frågan om Sveriges tillträde till Europarådets konvention om skydd för barn mot sexuell exploatering och sexuella övergrepp.

En vidareutveckling av påföljdssystemet

Påföljdssystemet ska innebära snabba, tydliga och konsekventa reaktioner på brott. Allvaret i brottsligheten ska vara den grundläggande utgångspunkten för påföljdsbestämningen. Vidare måste grundläggande principer om rättssäkerhet, opartiskhet och likhet inför lagen vara tillgodosedda, samtidigt som hänsyn bör tas till den dömdes personliga förhållanden.

Regeringen har tillsatt en utredning som ska göra en översyn av hela påföljdssystemet. Utredaren ska bland annat ta ställning till om ett system med villkorligt fängelse ska införas för vuxna lagöverträdare. Utredaren analyserar bland annat hur användningen av de korta fängelsestraffen kan minska samtidigt som trovärdigheten i systemet kan upprätthållas. En utgångspunkt är vidare att återfall i brott ska mötas av en skärpt reaktion. Även påföljderna för unga lagöverträdare övervägs. Ett betänkande ska lämnas senast den 31 maj 2012.

Kraftfulla insatser för att motverka återfall i brott

Det är välkänt att en liten grupp aktivt kriminella står för en stor del av brottsligheten. Dessa personer har utvecklat en kriminell livsstil och begår såväl grova som mindre allvarliga brott. Enligt Brottsförebyggande rådet återfaller ungefär 40 procent av dem som lagförs för brott i Sverige inom tre år. Med återfall avses här att de lagförs för brott på nytt. Bland de som döms till fängelse är risken ännu större, två av tre återfaller inom tre år efter frigivningen.

Ur såväl ett mänskligt som ett samhällsekonomiskt perspektiv finns det mycket att vinna på att rikta insatser mot den återfallskriminella gruppen. En enda avbruten kriminell karriär innebär ett stort mått av minskat lidande och stora ekonomiska besparingar för samhället.

Polisen har en central roll i arbetet för att motverka den brottslighet som begås av livsstils-kriminella. Regeringen har därför gett Rikspolisstyrelsen i uppdrag att initiera en nationell satsning mot denna grupp gärningspersoner.

Eftersom en stor del av de återfallskriminella blir föremål för kriminalvård har även Kriminalvården en central roll i detta arbete. Tiden i kriminalvård ger samhället en möjlighet att påverka dessa personer för att förmå dem att lämna kriminalitet och missbruk. Att förbereda de intagna för ett liv i frihet är en av Kriminalvårdens viktigaste uppgifter. Kriminalvården bedriver i dag ett aktivt arbete med att redan i början av verkställigheten planera för hur varje intagen bäst kan hanteras. Antalet deltagare i brotts- och missbruksrelaterade behandlingsprogram har ökat och programmens effektivitet utvärderas löpande. Detta förebyggande arbete behöver utvecklas och prioriteras i ännu större utsträckning så att återfallen i brott kan minska. Regeringen har därför gett Kriminalvården i uppdrag att analysera hur befintlig kunskap av betydelse för det återfallsförebyggande arbetet omsätts i myndighetens konkreta verksamhetsutveckling. Utifrån analysen ska Kriminalvården utforma en plan för hur sådan kunskap bättre kan integreras i myndighetens ordinarie styrning och ledning.

Insatser i samband med frigivningen är också mycket viktiga och även utslussningen behöver anpassas efter de intagnas individuella behov. En oordnad livssituation, exempelvis avsaknad av arbete, bostad eller fungerande nätverk, ökar risken för återfall. Kriminalvårdens samarbete med andra huvudmän, till exempel arbetsförmedling, socialtjänst samt hälso- och sjukvård, behöver utvecklas ytterligare. Hela samhället har mycket att vinna på att de intagna frigges till en situation som ger goda förutsättningar för ett liv utan kriminalitet.

Ju längre en kriminell karriär har pågått desto svårare är det att bryta det kriminella mönstret. Därför är det särskilt angeläget att samhället vidtar kraftfulla åtgärder när unga är på väg att utveckla en kriminell livsstil. Återfallen bland unga som dömts till sluten ungdomsvård är i dag oacceptabelt höga. Drygt 70 procent av dem som frigges från sluten ungdomsvård döms för nya brott inom tre år. Det vill regeringen ändra på. Både den övergripande planeringen av verkställigheten och utslussningsarbetet behöver utvecklas för att minska risken för återfall i brott. Regeringen har därför skapat förutsättningar för

att den dömd under verkställigheten mer aktivt ska förberedas för ett liv i frihet utan kriminalitet och droger. För att successivt kunna ge den dömd allt större frihet under kontrollerade former kan sedan i somras elektroniska hjälpmedel användas för att kontrollera var den dömd befinner sig vid vistelse utanför det särskilda ungdomshemmet.

Tydligare reaktioner mot brott

Regeringen har för avsikt att vidta ytterligare åtgärder för att stärka brottsbekämpningen. Det handlar både om att förstärka de brottsbekämpande myndigheternas insatser och om skärpningar i straffsystemet. Samhället måste i alla lägen tydligt markera att brott inte kan accepteras.

Tydliga signaler från samhället är inte minst viktiga när unga personer är inblandade i brott. De sociala insatsgrupper som inrättas på olika platser i landet och kravet på att korta handläggningstiderna i ungdomsmål är en del i regeringens strävan att möta sådan brottslighet med tydliga och samordnade reaktioner. För att skärpa kraven på effektivitet i utredningsförfarandet hos polis och åklagare när personer under 18 år är berörda kommer även en enhetlig tidsfrist för barn att utredas. Tidsfristen bör vara kort och oberoende av om den unge är misstänkt eller målsägande. Regeringen avser att låta kartlägga omfattningen av föräldrars deltagande vid rättsväsendets åtgärder mot deras barn, däribland vid rättegångar. Kartläggningen ska kunna användas som underlag för överväganden om eventuella åtgärder för att öka föräldrars deltagande. Domstolarnas arbete med ungdomsmål behöver också vidareutvecklas. Det handlar bland annat om att ta tillvara de erfarenheter av framgångsrika metoder för handläggning av ungdomsmål som finns runt om i landet, exempelvis fasta rättegångsdagar för ungdomsmål och särskild kansliorganisation. Regeringen ser vidare skäl att utreda om användningen av åtalsunderlåtelse för personer mellan 15 och 18 år kan minska. Påföljderna för unga lagöverträdare behöver dessutom ses över. För närvarande pågår en översyn av påföljdssystemet. I det sammanhanget utreds bland annat om det bör utvecklas nya inslag som kan vara särskilt lämpade för unga lagöverträdare. Vare sig unga gärningspersoner, offer, vittnen eller ungdomar i allmänhet, ska uppleva att samhället agerar otydligt när brott begås. Signalerna

från samhället behöver både komma snabbt och markera en allvarlig syn på brottsligheten.

Det finns också ett behov av att intensifiera insatserna för unga vuxna som har kommit längre i sin brottslighet, inte minst när det är frågan om våldsbrott. Regeringen avser att vidta åtgärder för att snabba upp arbetet med utredning, lagföring och dom bland dessa. Kriminalvården planeras vidare få i uppdrag att förstärka det återfallsförebyggande arbetet bland de yngre personer som har begått allvarliga våldsbrott. Kriminalvårdens kontroll efter villkorlig frigivning behöver också förstärkas så att misskötsamhet kan mötas med tidiga reaktioner.

Arbetet för att motverka den brottslighet som begås av livsstilskriminella personer behöver också skärpas. Uppdraget till Rikspolisstyrelsen att förstärka insatserna mot denna grupp är ett led i denna strävan. Kriminalvårdens uppdrag att förebygga återfall i brott är också av stor betydelse för att nå långsiktig framgång i detta arbete.

Utöver att på olika sätt intensifiera myndigheternas brottsbekämpning krävs även straffskärpningar och andra lagändringar för att förstärka arbetet mot brottsligheten. Under förra mandatperioden genomfördes en av de största straffskärpningsreformerna någonsin när straffen för allvarliga våldsbrott höjdes. Reformen syftade till kraftiga höjningar av straffen för sådana brott. Regeringen kommer framöver att följa upp reformen för att försäkra sig om att den har fått avsedd effekt. Också i andra delar kan det finnas behov av skärpningar. Det gäller bland annat för att stärka skyddet för personer som drabbas av våld och trakasserier från närstående. Regeringen har gett Fridskränkningssutredningen i uppdrag att se över straffskalan för fridskränkningssbrotten och särskilt överväga en höjning av straffminimum. Också införandet av det nya brottet olaga förföljelse, som tar sikte på upprepad förföljelse av både närstående och andra, är ett led i arbetet för att förstärka detta skydd. Dessutom har straffmaximum för köp av sexuell tjänst höjts. Även kriminaliseringen av förberedelse till vissa brott som normalt begås vid organiserad brottslighet har utvidgats. Som tidigare nämnts bereder regeringen även förslagen från 2008 års sexualbrottsutredning för att förstärka skyddet för personlig och sexuell integritet och sexuellt självbestämmande. Dessutom bereds förslagen i departementspromemorian Olovlig fotografering (Ds 2011:1) om att

kriminalisera integritetskränkande fotografering i vissa fall. Också förslagen från 2008 års kameraövervakningsutredning om en ny lagstiftning om allmän kameraövervakning bereds.

Regeringen avser även att förtydliga straffansvaret för grovt vapenbrott. Det kommer också att utredas hur reglerna för innehav av vapen kan skärpas. Regeringen avser också att överväga att ta bort rätten till automatiskt uppskov med verkställighet av ett fängelsestraff vid ansökan om nåd.

Regeringen kommer fortlöpande att beakta behoven av ytterligare skärpningar av straffsystemet och andra behov av förändrad lagstiftning för att förbättra brottsbekämpningen.

I budgetpropositionen för 2013 avser regeringen att återkomma angående det fortsatta arbetet med att åstadkomma snabba, tydliga och konsekventa reaktioner på brott.

En förbättrad informationsförsörjning inom rättsväsendet

För att möta de utmaningar som rättsväsendet står inför krävs en mer ändamålsenlig informationsförsörjning. Arbetet med att utveckla rättsväsendets informationsförsörjning syftar till att införa ett elektroniskt informationsflöde i brottmålsprocessen. Målet med arbetet är en effektivare och mer kvalitativ ärendehantering samt förbättrad medborgarservice och ökad kunskap.

Genom att ersätta det manuella informationsutbytet mellan myndigheterna med ett elektroniskt informationsflöde möjliggörs stora effektivitetsvinster. Bland annat kommer avsevärt mindre tid att behöva läggas på registrering av uppgifter och på traditionell pappershantering. Ett elektroniskt informationsflöde mellan myndigheterna innebär dessutom att handläggningens kvalitet förbättras ytterligare. Eftersom uppgifter inte behöver registreras flera gånger minskar antalet felkällor. Medborgarservicen stärks också genom att myndigheternas möjligheter att ge god service till enskilda underlättas och handläggningstiderna förkortas. Vidare skapas förutsättningar för e-tjänster för medborgarna, till exempel för parter i rättsprocessen att kunna följa sitt ärende genom rättskedjan. Ett elektroniskt informationsflöde i rättskedjan ger väsentligt förbättrade möjligheter att analysera informationen och kan därmed bidra till ny kunskap om brottsligheten och verksamhetsresultaten. Detta skapar i sin tur förbättrade förutsätt-

ningar för brottsbekämpningen och för möjligheterna att bedöma effektiviteten av de åtgärder som vidtas.

Arbetet leds av Justitiedepartementet och samordnas på myndighetsnivå av Rådet för rättsväsendets informationsförsörjning. Som ett första steg i arbetet har regeringen gett Rikspolisstyrelsen, Skatteverket, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Domstolsverket och Kriminalvården i uppdrag att, i samverkan med Brottsförebyggande rådet, genomföra en första etapp av arbetet senast den 31 december 2012. Etappen innebär att det införs ett elektroniskt huvudflöde mellan dessa myndigheter. Härigenom skapas möjligheter att återanvända och följa viss information. Dessutom läggs grunden för kommande utvecklingsarbete.

Ett effektivt rättsväsende byggt på samarbete och kunskap

De senaste årens resursförstärkningar inom rättsväsendet har varit nödvändiga för att stärka brottsbekämpningen. Att enbart tillföra resurser räcker dock inte. Lika viktigt är det att resurserna används så ändamålsenligt och effektivt som möjligt. För att ytterligare förbättra effektiviteten finns det ett behov av att stärka samarbetet mellan myndigheterna inom rättsväsendet. Även rättsväsendets samarbete med andra myndigheter, kommuner, landsting och privata aktörer behöver utvecklas.

Att stärka kunskapsbasen inom rättsväsendet är också en viktig grundförutsättning för att kunna uppnå ökad effektivitet. Erfarenheter om vad som fungerar och inte fungerar måste systematiskt tas tillvara. Verksamhets- och resultatuppföljning på alla nivåer ska vara en kontinuerlig och integrerad del av myndigheternas verksamhet. En sådan uppföljning bidrar till att identifiera relevanta förbättringsområden och ger vägledning om var ansvaret för olika åtgärder bör ligga, vilket i sin tur förbättrar möjligheterna till styrning av verksamheterna. Genom aktiv verksamhets- och resultatuppföljning finns det också möjlighet att uppmärksamma framgångsrika tillvägagångssätt som kan spridas vidare till övriga delar av landet. De förbättrade möjligheter till sådan uppföljning som införandet av en elektronisk informationsförsörjning framöver kommer att ge ska tas tillvara. Rättsväsendets myndigheter behöver också försäkra sig om att de metoder som används vid behov granskas, följs upp och utvärderas. Det finns ett behov av

att forsknings- och utvecklingsarbetet inom rättsväsendet utvecklas och organiseras för att få allt större genomslag i verksamheterna inom hela rättskedjan.

Lika viktigt som att rättsväsendet ser till att använda svensk forskning och utvecklingsverksamhet och att bygga upp kunskap från egna erfarenheter, är att den kunskap som produceras internationellt och de erfarenheter som görs i andra länder tas tillvara. Även om det finns variationer i brottsproblematiken mellan olika länder, finns det mycket som är lika. Över hela världen pågår forskning och åtgärder för att minska problemen. Sammantaget ger det en väldig kunskapsmängd. Att ta del av denna kunskap och omsätta den i praktiken är en viktig nyckel till en effektiv och ändamålsenlig användning av rättsväsendets resurser. Det internationella kriminologipriset, The Stockholm Prize in Criminology, som i år delades ut för sjätte gången, bidrar till att både hämta hem och sprida sådan kunskap och det internationella tredagarssymposiet som arrangeras i anslutning till prisceremonin fokuserar på sådan tillämpad forskning med fokus på hur den kan användas i rättsväsendet. För att säkra detta kunskapsutbyte även i framtiden föreslår regeringen att en stiftelse bildas så att Kriminologipriset får en ändamålsenlig, effektiv och långsiktig organisation.

För att rättsväsendet ska kunna fungera effektivt i alla delar krävs vidare ett väl utvecklat internationellt samarbete, såväl mellan de stater som finns i vårt närområde som med övriga världen. Det internationella samarbetet är av betydelse för såväl effektiviteten och resultatet som rättssäkerheten och förtroendet för de rättsvårdande myndigheterna. Samarbetet med utländska myndigheter och domstolar samt samarbetet genom samordningsorgan såsom Eurojust, Europol, Frontex och Interpol ska ses som en integrerad del av det arbete som utförs av rättsväsendets myndigheter.

Rättsväsendets medverkan i internationella insatser är i första hand ett bidrag till fredlig och säker utveckling i de länder som insatserna pågår men utgör också en möjlighet att inhämta information och kunskap om omvärlden samt höja personalens internationella kompetens. Rättsväsendet bidrar idag med personal och kompetens till internationella freds- och säkerhetsfrämjande insatser som leds av FN, EU och OSSE. En allt större efterfrågan på personal till dessa insatser kräver i sin tur att formerna för

det internationella deltagandet utvecklas och att myndigheternas olika delar stärks var för sig men även inbördes dock utan att detta inverkar menligt på den nationella verksamheten. Det gäller poliser, åklagare, domare, kriminalvårdare och andra civila experter. Erfarenheter från deltagandet i internationella insatser bör bättre tas tillvara i de utsändande myndigheterna, så att rättsväsendets medverkan i internationella insatser också kan bidra till att skapa nytta för den operativa kärnverksamheten i Sverige.

2.4.2 Brottsförebyggande arbete

Mål för verksamheten

Det bästa sättet att öka tryggheten för alla är att förhindra att brott begås. Målet för den brottsförebyggande verksamheten är att brottsligheten ska minska och att antalet brottsoffer ska bli färre.

Det brottsförebyggande arbetet är en viktig uppgift för framförallt Polisen, Säkerhetspolisen, Ekobrottsmyndigheten samt Brottsförebyggande rådet. Även Kriminalvårdens återfallsförebyggande arbete är av stor betydelse när det gäller att förebygga brott. Andra myndigheter, exempelvis Kustbevakningen och Tullverket, bidrar också till det brottsförebyggande arbetet.

En integrerad del av den övriga politiken

Brottslighet är ett allvarligt samhällsproblem. Att bryta utanförskapet är en central del i det brottsförebyggande arbetet. De brottsförebyggande insatserna innefattar därför åtgärder inom flera utgiftsområden och kräver ett brett engagemang från statliga myndigheter, kommuner, näringsliv, föreningsliv och andra ideella organisationer och även enskilda medborgare.

För att minska brottsligheten och öka tryggheten krävs exempelvis samlade insatser mot missbruk av alkohol och narkotika, åtgärder inom skola och socialtjänst, kontroll av penningflöden samt insatser inom bostads- och arbetsmarknadspolitikens område. Företagande och arbete är också viktiga verktyg i det brottsförebyggande arbetet.

Föräldrar har huvudansvaret för att barn inte begår brott men det är viktigt att familjen har tillgång till olika former av stöd som den kan

behöva. För att förebygga ungdomsbrottslighet måste samverkan formaliseras och utvecklas gemensamt mellan och av bland annat polis, skola, socialtjänst och ideella organisationer. När det gäller unga människor är det viktigt att åtgärder är tydliga och sätts in tidigt för att förhindra att de fastnar i kriminalitet.

Samverkan och närvaro på alla nivåer

Det lokala brottsförebyggande arbetet

Det är viktigt att det brottsförebyggande arbetet sker på lokal nivå av dem som bäst känner till de problem som finns i närområdet. Olika aktörer som polis, skola, socialtjänst och näringsliv samarbetar för att förebygga brott och öka tryggheten. Även många ideella organisationer på lokal nivå bidrar aktivt i det brottsförebyggande arbetet.

De senaste årens arbete har lett till ökad samverkan mellan Polisen och kommuner över hela landet. Engagemanget hos lokala aktörer har stärkts. Brottsförebyggande rådet har i uppgift att se till att de brottsförebyggande aktörerna på lokal nivå har tillgång till kunskap för att utifrån sina lokala förutsättningar kunna förebygga brott och otrygghet. I och med det finns förutsättningar för att fortsätta det lokala brottsförebyggande arbetet. Brottsförebyggande rådets stöd till nätverksträffar och särskilda utbildningsseminarier är viktiga instrument för att utveckla det arbete som bedrivs på lokal nivå.

Även i arbetet med att förebygga återfall i brott är det viktigt att samverkan är en naturlig del. Brottsförebyggande rådet har ett etablerat samarbete med Sveriges Kommuner och Lands-ting vilket bidrar till kunskapsspridning. Det är angeläget att samtliga samhällsföreträdare aktivt tar ansvar för det förebyggande arbetet och att samarbetet ytterligare fördjupas mellan kommunala företrädare och Kriminalvården. Polisen har också en viktig funktion i detta arbete.

Polisens brottsförebyggande arbete

Regeringens satsning på Polisen ska verkställas med inriktning på att öka tryggheten i samhället. Möjligheterna att rikta insatser, sprida goda exempel och göra utbildningsinsatser har ökat. Att poliserna har blivit fler medför en ökad synlighet och tillgänglighet. Större tillgänglighet och ökad lokal förankring ger också förbättrade möjligheter att utveckla samarbetet med andra aktörer

som till exempel skolan och socialtjänsten. Polisen ska vara synlig och tillgänglig på tider och platser där många människor rör sig och där man har goda möjligheter att möta människor i deras vardag. Tryggheten i samhället ökar och risken för att utsättas för brott upplevs som mindre.

För att uppnå detta måste verksamheten bedrivas planlagt och underrättelsestyrt. Det är därför positivt att Polisen fortsätter sitt arbete med att utveckla Polisens underrättelsemodell och andra verktyg för att ytterligare utveckla förmågan att planera och leda verksamheten. Det är också viktigt att de brottsförebyggande insatserna kontinuerligt följs upp och utvärderas. Beprovade och effektiva arbetsmetoder bör spridas till andra polismyndigheter för att stärka Polisens samlade förmåga att förebygga brott.

Förebyggande åtgärder mot ekonomisk brottslighet

Den ekonomiska brottsligheten är utbredd och utgör ett hot mot samhället. Konsekvenser i form av uteblivna skatteintäkter, försämrade investeringsvilja och illojal konkurrens skadar såväl enskilda människor som samhället och näringslivet. Det är därför viktigt att på bred front vidta åtgärder för att förebygga sådan brottslighet.

Genom att öka upptäcktsrisken fyller Ekobrottsmyndigheten en viktig brottsförebyggande funktion. Vidare besitter Ekobrottsmyndigheten särskild kunskap om den ekonomiska brottsligheten och dess utveckling. Denna kunskap spelar en betydelsefull roll i samhällets gemensamma brottsförebyggande arbete och det är därför angeläget att samverkan mellan myndigheter och organisationer fortsätter att utvecklas. Möjligheten att skapa stor ekonomisk vinning är en central faktor bakom kvalificerad ekonomisk brottslighet och grov organiserad brottslighet. En viktig brottsförebyggande åtgärd är att minska incitamenten till att begå sådana brott genom att spåra, förverka och återföra vinster av brott. Regeringen förutsätter att detta arbete utvecklas ytterligare.

Kunskapsbaserat arbete

Brottsligheten förändras i takt med samhällets utveckling. Det krävs kunskap om brottsligheten och dess orsaker samt kunskap om hur brott kan förebyggas. Regeringen kommer att öka fokus på hur myndigheterna i rättsväsendet samverkar och den fortsatta utvecklingen ska innebära att kvaliteten och effektiviteten i verksamheterna i

hela landet förbättras. Det starka ömsesidiga beroende som finns mellan brottmålskedjans olika myndigheter har kommit mer i fokus. Nu handlar det särskilt om ett krav på bättre samordning och samverkan av verksamhetsutvecklingen i brottmålskedjan till gagn för den operativa verksamheten.

Det är viktigt med regelbunden uppföljning och utvärdering av de insatser och åtgärder som har vidtagits. Regeringen kommer även fortsättningsvis att ta initiativ till utvärderingar av reformer av olika slag inom rättsväsendet.

Brottsförebyggande rådets arbete ska utgöra ett kunskaps- och metodstöd i andra myndigheters verksamhet. Rådet initierar och bedriver utvärdering och tillämpad forskning som ett led i utvecklingen av rättsväsendet. Myndigheten ska fokusera på att ta fram och sprida kunskap om framgångsrik brottsbekämpning och brottsförebyggande verksamhet, såväl nationell som internationell.

Regeringen ser det även som angeläget att Brottsförebyggande rådet utgör ett faktiskt stöd för hela rättskedjan i dess uppdrag att utveckla och effektivisera verksamheten.

Kriminalunderrättelsetjänsten har en betydelsefull funktion för att stödja Polisens dagliga operativa verksamhet. Informationen som finns hos kriminalunderrättelsetjänsten ska tas tillvara och ligga till grund för den planlagda brottsförebyggande verksamheten. En viktig uppgift för kriminalunderrättelsetjänsten är därför att bereda och tillhandahålla underlag till strategiska och operativa beslut avseende prioritering och genomförande av sådana insatser. Detta behov finns såväl i ett nationellt som ett internationellt perspektiv.

Utvecklad samverkan mot terrorism

På terrorismbekämpningsområdet fortsätter samarbetet. Samverkansrådet mot terrorism är den centrala strukturen för att avvärja, förebygga, skydda mot och hantera konsekvenser av terroristverksamhet. Antalet medverkande myndigheter har under 2010 utökats med ytterligare en, Transportstyrelsen. Den permanenta arbetsgruppen Nationellt Centrum för Terrorhotbedömning (NCT) fortsätter att producera och delge terrorhotbilder mot Sverige och svenska intressen utifrån myndighetsgemensamma underrättelser.

2.4.3 Utredning och lagföring

Mål för verksamheten

Målet för verksamheten utredning och lagföring är att brottsuppleringen ska öka och att verksamheten bedrivs med högt ställda krav på kvalitet och effektivitet.

Polisen ansvarar tillsammans med Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten för merparten av verksamheten inom utredning och lagföring. Andra myndigheter med uppgifter inom detta område är Säkerhetspolisen, Rättsmedicinalverket, Kriminalvården och Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden samt Tullverket, Skatteverket och Kustbevakningen.

Brottsutredningsverksamheten ska förbättras

För att rättsväsendet ska åtnjuta ett fortsatt högt förtroende hos allmänheten måste misstankar om brott utredas med hög kvalitet och effektivitet. Med regeringens satsningar på rättsväsendet har myndigheternas förutsättningar att bedriva sina verksamheter påtagligt förbättrats, vilket också regeringen förväntar sig ska återspeglas i tydliga resultatförbättringar framöver.

En effektivare ärendehandläggning

Rättsväsendets verksamheter ska bedrivas ur ett medborgarperspektiv. Det innebär bland annat att tiden från en brottsanmälan till dom och straffverkställighet ska vara så kort som omständigheterna i det enskilda ärendet medger.

Av största vikt är att rättsväsendet har god förmåga att agera med kraft och särskild skyndsamt när barn och ungdomar är inblandade, antingen som lagöverträdare eller brottsdrabbade. Myndigheternas arbete för att korta handläggningstiderna och för att hålla de särskilda tidsfrister som finns i ungdomsmål måste fortsätta.

Förbättrade arbetsrutiner och ökad samordning

Väl fungerande samarbete samt samordnade mål och insatser är av stor betydelse för att brottsutredningsverksamheten ska kunna bli bättre. Arbetsmetoder och rutiner ska underlätta måluppfyllelsen för respektive myndighet och för rättsväsendet som helhet. Under de senaste åren har Rikspolisstyrelsen, Åklagarmyndigheten och Domstolsverket haft särskilda regeringsuppdrag

för att öka effektiviteten och förbättra samverkan i hanteringen av mängdbrott. Inom rättsväsendet pågår ett aktivt utvecklingsarbete på mängdbrottsområdet, vilket är positivt. Det finns dock fortfarande en hel del att göra för att minska den totala handläggningstiden och för att öka andelen brott som klaras upp. Informationen till brottsdrabbade om vad som händer i brottsutredningen och varför vissa beslut fattas behöver också förbättras. Regeringen avser därför att även fortsättningsvis noga följa utvecklingen på mängdbrottsområdet.

En brottsbekämpning av hög kvalitet och effektivitet förutsätter att rättsväsendets myndigheter tar tillvara varandras olika kompetenser. Den tekniska bevisningen har kommit att bli en allt viktigare del i utredningar av såväl grova brott som mängdbrott. Utvecklingen på det forensiska området är snabb och regeringen förutsätter att de brottsutredande myndigheterna utnyttjar de möjligheter som detta skapar.

Förändringar i ansvarsfördelning mellan polis och åklagare

För att resurser och kompetens ska användas på bästa sätt i brottsutredningsverksamheten är en ändamålsenlig ansvarsfördelning mellan polis och åklagare av stor betydelse. Inriktningen bör vara att åklagarna ges större utrymme att utöva aktiv ledning i förundersökningar som är av komplicerad eller omfattande karaktär. Det innebär att Polisen i ännu större utsträckning bör vara förundersökningsledare när det finns förutsättningar för det. Utredningen om förundersökningsbegränsning har i sitt betänkande Förundersökningsbegränsning (SOU 2010:43) bland annat lämnat ett förslag om att polismyndigheterna i vissa fall ska få befogenhet att fatta beslut om förundersökningsbegränsning inom ramen för sitt förundersökningsledarskap. I dag får endast åklagare fatta beslut om förundersökningsbegränsning. Förslaget ställer krav på en tydlig kompetensförstärkning av den polisiära förundersökningsledarrollen. Betänkandet har remissbehandlats och bereds vidare i Justitiedepartementet. Inom ramen för samma lagstiftningsärende bereds också ett förslag om att slopa den särreglering av förundersökningsledarskap som finns i lagen med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare. Syftet med det är att Polisen betydligt oftare ska kunna vara förundersökningsledare i ungdomsbrottsärenden. Även detta förslag kräver att myndigheterna

fortsätter arbeta med frågor om ansvarsfördelning och kompetenssäkring.

Ökad enhetlighet

Av största vikt för rättssäkerheten är att rättstillämpningen är enhetlig. Utsikterna för att ett brott ska klaras upp och leda till lagföring ska inte vara beroende av var i landet brottet begås. Riksdagen har tillkännagivit för regeringen att regeringen bör återkomma till riksdagen med en redovisning av i vilken utsträckning en ökad enhetlighet i rättstillämpningen har uppnåtts genom sammanslagningen av bland annat Åklagarmyndigheten (bet. 2010/11:KU8). Regeringen avser att återkomma till riksdagen i denna fråga.

I syfte att öka enhetligheten i det brottsutredande arbetet är verksamhetsuppföljning och utvärdering av utvecklingsarbete av stor betydelse. Att myndigheterna fortsätter att samarbeta kring metodutveckling på olika brottsområden är också värdefullt. För att verksamheterna ska vidareutvecklas måste rättsväsendets myndigheter vara lärande organisationer som tar tillvara kunskap och erfarenheter, både från den egna verksamheten och utifrån.

Regeringen ser det som angeläget att även fortsättningsvis följa myndigheternas arbete med att öka enhetligheten inom verksamheterna både vad gäller rättstillämpning och effektivitet. För att skapa bättre förutsättningar för en ökad enhetlighet i rättstillämpningen inom den operativa åklagarverksamheten har Åklagarmyndigheten nyligen fått i uppdrag av regeringen att inrätta en mer sammanhållen struktur för rättslig tillsyn inom myndigheten.

Effektivitet och integritet

Under senare år har de brottsbekämpande myndigheterna ställts inför en alltmer sammansatt och komplicerad kriminalitet. Med det följer ett behov av att överväga om de regler som myndigheterna har att tillämpa är anpassade till de krav som en sådan utveckling ställer.

En effektiv brottsbekämpning förutsätter att de brottsbekämpande myndigheterna har tillgång till moderna och ändamålsenliga tvångsmedel. Regeringen tillsatte 2010 en utredning som ska utvärdera tre tidsbegränsade lagar om hemliga tvångsmedel, bland annat hemlig rumsavlyssning (dir. 2010:62). Syftet med uppdraget är att ta slutlig ställning till lagarnas fortsatta giltighet och därmed till hur en framtida reglering av

hemliga tvångsmedel för särskilt allvarlig eller annars samhällsfarlig brottslighet bör vara utformad. Utredningen ska redovisa sitt uppdrag senast den 30 juni 2012.

Vid utformning av den lagstiftning som de brottsbekämpande myndigheterna har att tillämpa är det angeläget att väga intresset av en effektiv brottsbekämpning mot intresset av att skydda enskildas personliga integritet. En inskränkning av skyddet av den personliga integriteten måste alltid vara nödvändig, ändamålsenlig och proportionerlig. Det är vidare av största vikt att säkerställa att lagstiftningen uppfyller högt ställda krav på rättssäkerhet och förutsebarhet.

Regeringen har i lagrådsremissen De brottsbekämpande myndigheternas tillgång till uppgifter om elektronisk kommunikation lämnat förslag som innebär förstärkningar i fråga om rättssäkerhet och integritetsskydd vid de brottsbekämpande myndigheternas inhämtning av övervakningsuppgifter, samtidigt som effektiviteten i brottsbekämpningen upprätthålls.

Vidare har Förundersökningsutredningen i sitt slutbetänkande Förundersökningsobjektivitet, beslag, dokumentation m.m. (SOU 2011:45) presenterat en omfattande översyn av regleringen av förundersökningsförfarandet och lämnat förslag på bland annat författningsändringar som ska säkerställa fortsatt hög kvalitet och effektivitet i förfarandet. Betänkandet remissbehandlas för närvarande.

Polismetodutredningen har haft i uppdrag att överväga vissa straffprocessuella och polisrättsliga frågor angående de brottsbekämpande myndigheternas spanings- och utredningsverksamhet. Utredningen har bland annat övervägt behovet av att lagreglera vissa provokativa åtgärder i brottsbekämpningen. Betänkandet Särskilda spaningsmetoder (SOU 2010:103) har remissbehandlats och bereds nu i Regeringskansliet.

Samarbete mot gränsöverskridande brottslighet

Bekämpning av den brottslighet som har internationella förgreningar förutsätter ett utvecklat samarbete med andra länder, både inom och utanför EU. Det internationella samarbetet är inte en separat verksamhet inom respektive myndighet, utan ska vara en integrerad del av den brottsutredande verksamheten. Genom att använda de former och kanaler för internationellt polis- och åklagarsamarbete som finns och som kontinuerligt utvecklas, särskilt inom EU,

förbättras också förutsättningarna att utreda brott med internationella kopplingar i Sverige. Det gäller också möjligheterna att medverka i och genomföra EU-finansierade projekt.

Genom Prümrådsbeslutet har EU:s medlemsstater kommit överens om att fördjupa samarbetet för att bekämpa gränsöverskridande brottslighet och terrorism. Rådsbeslutets bestämmelser om informationsutbyte har genomförts i svensk rätt, senast genom lagändringar som trädde i kraft den 1 augusti 2011. Regleringen innebär bland annat att svenska myndigheter ges möjlighet att göra sökningar i utländska dna-, fingeravtrycks- och fordonsregister. Utländska myndigheter ges motsvarande möjlighet att söka i svenska register.

EU:s åklagarsamarbete Eurojust bör regelmässigt tas i anspråk i brottsutredningar om grov gränsöverskridande brottslighet. När det gäller Europol, som är EU:s polisbyrå, bör de brottsbekämpande myndigheterna i större utsträckning använda Europols kompetens och öka utbytet av underrättelseinformation. En utgångspunkt för samarbetet är att enskildas rättssäkerhet och integritet ska värnas bland annat genom att gällande regler för dataskydd alltid ska tillämpas.

Arbetet med att skapa effektiva former för rättsligt samarbete mellan åklagare och domstolar i olika länder fortsätter. En särskild utredare har getts i uppdrag att föreslå en ny och modern lagstiftning om utlämning för brott (dir. 2009:88). Uppdraget ska redovisas den 31 oktober 2011. Vidare kommer ny lagstiftning om en nordisk arresteringsorder att träda i kraft i början av 2012.

Regeringen planerar vidare att under hösten 2012 besluta om en lagrådsremiss med förslag för att genomföra EU:s rambeslut om en europeisk övervakningsorder. Rambeslutet syftar till att i större utsträckning använda sig av andra tvångsmedel än häktning.

Prümrådsbeslutet tar sikte på att skapa bättre förutsättningar för operativt samarbete över gränserna. En utredare har haft i uppdrag att överväga dels på vilket sätt svenska brottsbekämpande myndigheter bör kunna ta emot hjälp från motsvarande utländska myndigheter med insatser som kan innebära myndighetsutövning mot enskilda, dels vad som bör gälla när svenska tjänstemän deltar i insatser av motsvarande slag utomlands. Utredarens betänkande Utökad

polissamarbete i Norden och EU (SOU 2011:25) har nyligen remitterats.

Utöver EU-samarbetet bör de brottsbekämpande myndigheterna främja det gränsöverskridande regionala samarbetet inom Norden och Östersjöområdet, till exempel Aktionsgruppen mot organiserad brottslighet i Östersjöområdet med dess operativa kommitté.

2.4.4 Dömande verksamhet

Mål för verksamheten

För att förtroendet för rättsstaten ska upprätthållas krävs väl fungerande och oberoende domstolar. Verksamheten vid Sveriges Domstolar ska bedrivas med hög kvalitet och vara effektiv. Målbalserna och omloppstiderna ska hållas på en rimlig nivå. För att uppnå detta krävs processregler som är moderna och ändamålsenliga och en väl fungerande domstolsorganisation. Domstolsverket ska skapa förutsättningar för domstolarna att uppfylla målet för verksamheten bland annat genom en ändamålsenlig resursfördelning och stöd i verksamhetsutveckling.

Inom den dömande verksamheten verkar de allmänna domstolarna, de allmänna förvaltningsdomstolarna, hyres- och arrendenämnderna samt Rättshjälpsmyndigheten.

Domstolar för medborgarna

Den som vänder sig till domstol ska kunna utgå från att mål och ärenden handläggs med hög kvalitet och effektivitet samt att de avgörs inom rimlig tid, även vid en ökad måltillströmning. Domstolarnas förmåga att leva upp till medborgarnas och andra intressenters berättigade krav på verksamheten måste ständigt utvecklas.

Frågor om hur domstolarna kommunicerar med medborgarna har stor betydelse för allmänhetens förtroende för domstolarna. I enlighet med ett regeringsuppdrag har Domstolsverket tagit fram strategier för Sveriges Domstolars arbete med bemötandefrågor, utformningen av domar och beslut samt kontakter med medierna. Det fortsatta arbetet med strategierna kommer att redovisas årligen till regeringen.

För en effektiv kommunikation är det viktigt att skapa stöd för ett ökat elektroniskt informationsutbyte mellan domstolarna och andra aktö-

rer. Det kan röra sig om ett strukturerat informationsutbyte mellan domstolarna och andra myndigheter och helt nya sätt att expediera handlingar från domstolarna till bland andra parter och vittnen. På sikt bör detta arbete ha en roll i utvecklingen av domstolarna i riktning mot e-förvaltning. Det arbete som bedrivs inom ramen för Rådet för rättsväsendets informationsförsörjning är av betydelse i detta avseende. Mot denna bakgrund pågår en översyn av den rättsliga regleringen av domstolarnas behandling av personuppgifter. Även inom EU pågår arbete med att utveckla formerna för rättsligt elektroniskt informationsutbyte.

Såväl besökare i domstol som de som arbetar inom rättsväsendet har rätt att ställa krav på att säkerheten i domstolarna är hög. Som konstaterats i betänkandet Ökad säkerhet i domstol (SOU 2009:78) finns ett behov av att ytterligare kunna stärka säkerheten i domstolarna. Alla som besöker och verkar i domstolarnas lokaler ska kunna känna sig trygga och säkra där. Domstolarna ska därför ges ökade möjligheter att kunna anordna inpasseringskontroller i syfte att förhindra att vapen och andra farliga föremål tas med in i domstolslokalerna. Regeringen avser att under hösten 2011 presentera förslag till ändringar i lagen (1981:1064) om säkerhetskontroll i domstol.

Den så kallade timkostnadsnormen regleras i förordningen (2009:1237) om timkostnadsnorm inom rättshjälpsområdet och anger vad som är skälig ersättning för de biträden som verkar inom rättshjälpsområdet. Beräkningsmodellen för timkostnadsnormen har varit i huvudsak oförändrad under lång tid. Regeringen har gett Statskontoret i uppdrag att genomföra en översyn av timkostnadsnormen och lämna förslag till en ny beräkningsmodell. Uppdraget ska redovisas senast den 31 december 2011.

Ändamålsenliga rättegångsregler

Rättegångsreglerna måste vara moderna och ändamålsenliga. De ska säkerställa att mål och ärenden i domstol kan avgöras inom rimlig tid. Reglerna ska vara så flexibla att handläggningen av ett mål eller ärende kan anpassas till vad som behövs i det enskilda fallet. Även parterna bör ha ett ansvar för att målen och ärendena drivs framåt. Rättegångsreglerna måste vidare vara utformade utifrån domstolarnas olika uppgifter i in-

stansordningen. Tyngdpunkten i dömandet ligger i första instans. Den främsta uppgiften för andra instans är att överpröva avgöranden från första instans och att rätta till eventuella felaktigheter. Uppgiften för sista instans är att skapa vägledning för rättstillämpningen.

Reformen En modernare rättegång har varit i kraft sedan den 1 november 2008. Den syftar till att ytterligare förtydliga domstolarnas uppgifter i instansordningen. Den har även i övrigt inneburit en modernisering av rättegångsförfarandet i allmän domstol med förändringar av det processuella regelverket på en rad områden, bland annat genom bättre utnyttjande av modern teknik, flexibla regler och större ansvar för parterna samt en mer ändamålsenlig hovrättsprocess. I propositionen uttalades att reformen bör utvärderas när den har varit i kraft en tid. En sådan utvärdering kommer att påbörjas under hösten 2011.

Som ett led i det myndighetsgemensamma arbetet med att utveckla rättsväsendets informationsförsörjning kommer stämningsansökningar i brottmål att börja skickas elektroniskt från Åklagarmyndigheten till domstolarna. Elektroniska stämningsansökningar skapar förutsättningar för högre effektivitet och bättre kvalitet inom rättskedjan. Emellertid finns det vissa formkrav i rättegångsreglerna som medför att stämningsansökningarna även måste hanteras i pappersform. Åklagarmyndigheten har i en promemoria till Justitiedepartementet föreslagit att formkraven ändras så att det blir möjligt att gå över till en helt elektronisk hantering. Promemorian har remitterats och bereds inom Justitiedepartementet.

Regeringen har vidare gett en särskild utredare i uppdrag att göra en översyn av brottmålsprocessen i syfte att överväga åtgärder för att skapa ett mer ändamålsenligt brottmålsförfarande (dir. 2010:78). Utredaren ska bland annat överväga åtgärder för att tydliggöra och utveckla ansvarsfördelningen mellan åklagare och domstol, skapa mer flexibla regler och alternativa former för handläggning och avgörande av mål i domstol samt minimera risken för inställda huvudförhandlingar. Uppdraget ska redovisas senast den 30 september 2012.

För att modernisera och effektivisera förvaltningsprocessen behöver ändringar i rättegångsreglerna för de allmänna förvaltningsdomstolarna göras. I departementspromemorian En mer ändamålsenlig förvaltningsprocess (Ds 2010:17)

föreslås nedflyttning av ytterligare måltyper från kammarrätt till förvaltningsrätt. Vidare föreslås bland annat att vissa formkrav tas bort och att tiden för överklagande av domstolsavgöranden i bland annat skatte- och socialförsäkringsmål ska förkortas till tre veckor i enlighet med vad som i övrigt gäller inom förvaltningsprocessen. Departementspromemorian har remitterats och bereds inom Justitiedepartementet.

Reglerna om forum i tvistemål bör ses över så att målen tas upp vid den domstol där den smidigaste och mest processekonomiska handläggningen kan uppnås för de inblandade.

De avgifter som tas ut vid de allmänna domstolarna ses över. Regeringen har gett Domstolsverket i uppdrag att föreslå nya principer för uttaget av ansöknings- och kungörandeavgifter vid de allmänna domstolarna och med utgångspunkt från dessa ange nya avgiftsnivåer. Om Domstolsverket bedömer att nya principer inte bör införas ska verket föreslå nya avgiftsnivåer med utgångspunkt från nuvarande riktlinjer. Uppdraget ska redovisas senast den 25 maj 2012.

En långsiktigt hållbar domstolsorganisation

Utgångspunkten för arbetet med att vidareutveckla domstolsorganisationen är att tillgodose medborgarnas krav på hög kvalitet i dömandet, bland annat genom en snabb och effektiv handläggning samt hög tillgänglighet, servicenivå och säkerhet. Det förutsätter att domstolarna har en funktionell geografisk spridning i förhållande till allmänheten, näringslivet och rättsväsendets övriga myndigheter. Samtidigt måste domstolsorganisationen skapa förutsättningar för specialisering, kompetensutveckling och en väl fungerande beredningsorganisation. Det är vidare angeläget att säkerställa att domstolarna även i framtiden kan rekrytera domare som tillhör de allra skickligaste och mest lämpade juristerna i landet.

Domstolsverket har i en promemoria som inkom till Justitiedepartementet i april 2011 lämnat förslag till vissa förändringar av tingsrättsorganisationen. Regeringen har inte för avsikt att ta initiativ till några förändringar med anledning av skrivelsen.

Den ojämna fördelningen av migrationsmål mellan migrationsdomstolarna tillsammans med en större måltillströmning än förväntat medför att antalet migrationsdomstolar behöver utökas.

Regeringen har därför gett Domstolsverket i uppdrag att lämna förslag om inrättande och geografisk placering av ytterligare en migrationsdomstol. Uppdraget ska redovisas senast den 1 december 2011.

Tidigare genomförda organisatoriska förändringar av hyres- och arrendenämnderna har inte medfört den avsedda förstärkningen av de mindre nämndernas administrativa bärkraft. Regeringen har gett en särskild utredare i uppdrag att överväga den framtida organisationen för prövning av hyres- och arrendetvister (dir. 2011:74). Uppdraget ska redovisas senast den 31 december 2012.

Inom Sveriges Domstolar har bedrivits ett omfattande arbete med att förändra de inre arbetsformerna. Regeringen anser att det är angeläget att detta arbete fortsätter för att domstolarna ska kunna möta kraven på effektivitet och hög kvalitet även vid en fortsatt ökad måltillströmning. Regeringen har gett Domstolsverket i uppdrag att dokumentera det arbete som har bedrivits och skapa förutsättningar för ett erfarenhetsutbyte mellan domstolarna i dessa frågor.

I domstolarna handläggs en stor mängd olika mål och ärenden som kan hänföras till alla rättsområden och samhällssektorer. Som utgångspunkt ska den allmänna ordningen för domstolsprövningen vara så utformad att den kan säkerställa att alla mål och ärenden avgörs inom rimlig tid och med hög kvalitet. Målutredningen har i betänkandet Mål och medel – särskilda åtgärder för vissa måltyper i domstol (SOU 2010:44) ställt upp ett antal principer för när det kan finnas behov av att vidta åtgärder för att uppnå särskild skyndsamhet eller särskild kompetens samt redovisat de verktyg och metoder som bedöms ändamålsenliga för att uppnå sådan skyndsamhet eller kompetens. Enligt Målutredningen bör särskilda åtgärder användas restriktivt och den minst ingripande åtgärden som kan möta behovet bör väljas. Betänkandet har remitterats. Flertalet remissinstanser delar utredningens principiella överväganden och regeringen anser att dessa bör gälla som inriktning för det fortsatta arbetet med att säkerställa att mål och ärenden i domstol avgörs effektivt och med hög kvalitet. Betänkandet bereds vidare inom Justitiedepartementet.

Domstolarnas verksamhet ska i möjligaste mån renodlas till dömande uppgifter. I takt med att så sker förbättras förutsättningarna för att

bedriva den rättskipande verksamheten på ett mer effektivt sätt och med hög kvalitet. Sedan tidigare har handläggningen av ett antal ärendetyper flyttats från allmän domstol till förvaltningsmyndighet. Den 1 oktober 2011 flyttas handläggningen av ytterligare ett antal ärendetyper över från tingsrätterna till olika förvaltningsmyndigheter (prop. 2010/11:119, bet. 2010/11:JuU24, rskr. 2010/11:301). Sammantaget motsvarar överflyttningen cirka 26 000 ärenden per år.

Den av regeringen tillsatta Domarlagsutredningen har i betänkandet En reformerad domstolslagstiftning (SOU 2011:42) föreslagit en lag som innehåller grundläggande och gemensamma bestämmelser för samtliga domstolar och domare. Det föreslås bland annat en grundläggande lagreglering för vissa domarbefattningar som enligt nuvarande ordning är reglerade endast i förordning. I betänkandet föreslås också en grundläggande lagbestämmelse om fördelning av mål mellan enskilda domare. Vidare övervägs i betänkandet tillsättningsförfarandet av så kallade enhetschefer och behovet av att införa befordrade anställningar utan chefskap. Betänkandet har remitterats.

2.4.5 Verkställighet av påföljd

Mål för verksamheten

Verkställigheten av utdömda påföljder spelar en central roll inom kriminalpolitikens område. Målen för verksamheten är att påföljder ska verkställas på ett säkert, humant och effektivt sätt och att antalet återfall i brott ska minska.

Dessa mål ska inte ställas mot varandra utan ses som jämställda och kompletterande. Ett aktivt återfallsförebyggande arbete förutsätter att de dömda avhåller sig från kriminalitet och droger under verkställigheten, att de inte avviker från anstalt eller annan placering, tar ansvar för att förändra sin situation och att de regler som gäller för verkställigheten respekteras. Det är självfallet också en förutsättning att varje person behandlas på ett respektfullt sätt.

Den verksamhet som ingår är verkställighet av påföljderna fängelse, skyddstillsyn och villkorlig dom med samhällstjänst samt övervakningen av de villkorligt frigivna och de som står under intensivövervakning med elektronisk kontroll samt transportverksamhet.

Kriminalvården, Rikspolisstyrelsen och Migrationsverket har regeringens uppdrag att samverka för att effektivisera arbetet med att verkställa avvisnings- och utvisningsbeslut samt vidta de åtgärder som krävs för att öka andelen verkställda beslut. I detta ingår att vidta åtgärder för att uppnå skyndsamhetskravet i utlänningslagen.

Flexibilitet och beredskap för variationer i klienttillströmningen

Kriminalvårdens anstalts- och häktesbestånd ska utformas så att verksamheten bedrivs kostnadseffektivt i fråga om säkerhet och beläggning och främjar ett effektivt samarbete med rättsväsendets övriga myndigheter. Regeringen har under senare år tillfört Kriminalvårdens anslag exceptionellt stora tillskott bland annat för att Kriminalvården ska kunna ha en kapacitet som är tillräcklig för att möta de satsningar i övrigt som regeringen gjort på rättsväsendets myndigheter. Erfarenheten säger att klienttillströmningen varierar över tid vilket utöver en grundkapacitet ställer krav på att Kriminalvården även på kort sikt kan hantera förändringar i klienttillströmningen.

Den översyn av påföljdssystemet som pågår och som ska redovisas senast den 31 maj 2012 kommer att påverka Kriminalvårdens verksamhet i framtiden. Under 2012 kommer också den övervägande delen av de senaste årens nyproducerade platser i Kriminalvården att stå klara. Det är bland annat mot denna bakgrund angeläget att Kriminalvården använder anstalts- och häktesstrukturen på ett sätt som motsvarar de krav på flexibilitet och kostnadseffektivitet som regeringen ställer.

En säker, human och effektiv verkställighet

Verkställigheten av en påföljd ska vara säker, human och effektiv. Att den är säker innebär att brott under verkställigheten, vare sig de riktar sig mot allmänheten, Kriminalvårdens personal eller andra intagna inte ska förekomma. Aktiviteter i kriminella nätverk, rymningar och ordningsstörningar i allmänhet ska också förhindras. Det är glädjande att antalet rymningar 2010 minskade för sjunde året i rad.

Verkställigheten av en påföljd utgör i de flesta fall ett väsentligt intrång i den personliga integriteten. Verkställigheten ska präglas av en human människosyn, effektiva behandlingsmetoder och respekt för den enskildes rättigheter såsom integritet och rättssäkerhet. Lika självklart är att den dömda tar aktiv del i arbetet med att förändra sin situation men också rättar sig efter de restriktioner som följer av den utdömda påföljden och verkställighetsformen.

Kriminella nätverk och aktiviteter inom anstalterna utgör inte bara ett hot mot enskilda individer och grupper utan kan också vara ett angrepp mot rättssystemet som helhet. En viktig del i Kriminalvårdens uppdrag är att bidra med kunskap och erfarenhet i arbetet med att säkerställa en effektiv och uthållig verksamhet för att bekämpa den grova organiserade brottsligheten.

Därför är det nödvändigt att Kriminalvården har effektiva verktyg för att motverka kriminella aktiviteter i anstalterna och kan hantera intagna som utgör säkerhetsrisker eller annars har en negativ inverkan på sin närmiljö. För detta krävs ett dynamiskt säkerhetstänkande vilket bland annat innefattar att personalen har en tydlig, närvarande och professionell relation till de intagna.

Personalens kunskap om klienterna och kontakten i den dagliga arbetssituationen är av avgörande betydelse för hur Kriminalvården ska klara sitt uppdrag. Det är av väsentlig betydelse att personalen har tillräcklig utbildning för sitt uppdrag och en trygg och säker arbetsmiljö.

Återfall i brott ska minska

Enligt Brottsförebyggande rådets statistik återfaller nära 40 procent av dem som lagförts för brott i ny brottslighet inom tre år. Regeringen anser att återfall i brottslighet måste minska. Kriminalvården har tillsammans med andra delar av samhället en central roll i detta arbete.

Regeringen har genom reformer på en rad viktiga områden skapat förutsättningar för ett effektivt återfallsförebyggande arbete. För Kriminalvårdens klienter har detta bland annat inneburit tillgång till arbetsmarknadsåtgärder, möjlighet till studier och utökade möjligheter till utslussning. Genom den nya fängelse- och häkteslagstiftning som trädde i kraft den 1 april 2011 fullföljs de senaste årens reformarbete som syftar till att ge Kriminalvården bättre förutsättningar

att förebygga återfall i brott genom att anpassa innehållet i verkställigheten till den intagnes förutsättningar och behov.

Reformerna har också gett resultat i form av utökad behandling. Deltagandet i brotts- och missbruksrelaterade program har mer än fördubblats sedan 2007. Under 2010 fullföljdes 9 580 programserier jämfört med 4 250 under 2007.

Regeringen anser att det är angeläget att kvalificerade metoder används för att mäta resultatet av de insatser som genomförs. Goda och effektiva arbets- och behandlingsmetoder måste få spridning i organisationen. Genom regeringens uppdrag till Kriminalvården att analysera hur befintlig kunskap av betydelse för det återfallsförebyggande arbetet omsätts i myndighetens konkreta verksamhetsutveckling ges förutsättningar för att integrera sådan kunskap i myndighetens ordinarie styrning och ledning.

Den övervägande delen av de fängelsedömda som tas in i anstalt varje år har en strafftid på sex månader eller kortare. Av detta följer att Kriminalvården endast under begränsad tid har möjlighet att initiera insatser som är anpassade till dessa klienters behov. Det är därför angeläget att ansvaret för att förebygga återfall i kriminalitet och missbruk inte ensidigt framstår som Kriminalvårdens under verkställigheten. Kommuner, landsting och arbetsförmedling med flera måste i samverkan med Kriminalvården ansvara för att insatser initieras och fullföljs under och efter verkställigheten.

Även organisationer i den ideella sektorn, näringsliv och andra aktörer i det omgivande samhället såväl regionalt som kommunalt är betydelsefulla för ett framgångsrikt återfallsförebyggande arbete.

En väl fungerande samverkan är också av grundläggande betydelse i det återfallsförebyggande arbetet med de cirka 20 000 klienter som varje år verkställer en frivårdspåföljd. Vidare krävs en tidig kartläggning av risker, behov och andra förutsättningar som kan knytas till klienterna liksom en noggrann planering av insatser under verkställigheten. Därmed ges förutsättningar för en återanpassning som leder till ett laglydigt liv efter avtjänat straff. En fungerande återanpassning har således även en brottsförebyggande verkan.

Att finna de rätta formerna för att återanpassa de dömda, med bibehållen trovärdighet i verkställigheten och utan att kraven på samhälls-

skydd och rättssäkerhet eftersätts, är den kanske allra största utmaningen för framtidens kriminalvård. Även små förbättringar har stor betydelse ur såväl ett mänskligt som ett samhällsekonomiskt perspektiv. Instrument för att mäta återfall och studera orsakssamband är därför av betydelse. Med målsättningen att ta fram ett bättre underlag för styrning och uppföljning utvecklar Brottsförebyggande rådet i samråd med Kriminalvården på regeringens uppdrag ny återfallsstatistik. Den nya återfallsstatistiken kommer att ersätta den tidigare fullt ut under 2012.

Tiden i anstalt eller under övervakning ska vara inriktad på åtgärder som ökar de dömdas förutsättningar att leva ett liv utan kriminalitet och droger efter verkställigheten. För all programverksamhet ska finnas en klar målsättning och former för utvärdering och uppföljning. Följande områden ska prioriteras i det återfallsförebyggande arbetet.

Individuell verkställighetsplan för alla

Verkställighetstiden ska utformas så att den verkar återfallsförebyggande och de negativa effekterna av en fängelsevistelse motverkas.

Avgörande för ett meningsfullt verkställighetsinnehåll är att de individuella riskerna, behoven och förutsättningarna identifieras i ett tidigt skede. Den nya fängeslagen föreskriver att det för varje intagen ska upprättas en individuellt utformad verkställighetsplan. Kriminalvården måste därför säkerställa att det redan vid verkställighetens början upprättas en sådan plan av hög kvalitet för alla klienter. Om det är lämpligt och den intagne samtycker till det kan förberedelser vidtas för verkställighetsplanen redan under tiden i häkte. En god kunskap om klienterna på individnivå är en förutsättning för att kunna planera för en framgångsrik återanpassning. En ändamålsenlig plan lägger också grunden för effektiv samverkan mellan Kriminalvården och andra berörda myndigheter.

Missbruket ska bekämpas

Missbruk av alkohol och droger måste identifieras och bekämpas. För att Kriminalvårdens åtgärder ska kunna bidra till en förändring hos enskilda klienter, med målet att de ska leva ett drogfritt liv, kan alkohol och droger inte tolereras under verkställigheten. Regeringen anser att det är angeläget att samverka mellan kriminalvård, socialtjänst och psykiatri utvecklas och

stärks för att nå resultat i kampen mot missbruket. Det räcker inte med ambitiösa behandlingsinsatser och verkningsfulla kontrollåtgärder. Det måste också finnas en realistisk plan för utslussningen i samhället. I detta sammanhang bör ett ökat inslag av privata vårdgivare övervägas.

Missbruksutredningen har i sitt slutbetänkande Bättre insatser vid missbruk och beroende (SOU 2011:35) lämnat förslag på hur Kriminalvården i samverkan med andra huvudmän och myndigheter kan utnyttja verkställighetstiden mer effektivt för behandling av personer med missbruk eller beroende i syfte att minska återfall i brottslighet. Utredningens förslag remissbehandlas för närvarande.

Innehållet i verkställigheten

Verkställighet i anstalt innefattar arbete, utbildning och brotts- och missbruksrelaterade program. Regeringen vill understryka vikten av sysselsättning under verkställigheten. En ordnad sysselsättning under verkställigheten är väsentlig i arbetet med att återanpassa och slussa ut klienterna till ett liv i frihet. Arbetslinjen ska omfatta alla intagna såväl under tiden i anstalt som efter frigivningen. Det är därför angeläget att arbetsdrift och utbildningsverksamhet blir föremål för fortsatt prioritering, bland annat genom en förstärkt och utvecklad samverkan mellan Kriminalvården, Arbetsförmedlingen och andra aktörer på arbetsmarknaden. Det är i det sammanhanget också viktigt att särskilt uppmärksamma intagna kvinnors möjligheter till arbete under och efter verkställigheten.

Verkställigheten i anstalt bör så långt det är möjligt med hänsyn till framför allt säkerhetskraven likna livet i frihet vad gäller vardagliga rutiner med mera. Det är angeläget att varje tillfälle till utveckling av det personliga ansvarstagandet utnyttjas, exempelvis genom att så kallad självförvaltning används i ökad omfattning.

Frigivningen ska förberedas

En förutsättning för ett effektivt återfallsförebyggande arbete är att Kriminalvårdens klienter kan erbjudas en placering under verkställigheten som motsvarar den enskilde klientens behov och motivation. Risken för återfall i kriminalitet och missbruk är särskilt stor i samband med frigivningen. Det är därför viktigt att även utslussningen anpassas till vad varje intagen behöver för att förbättra förutsättningarna för att han eller

hon ska klara sig i samhället efter frigivningen utan att återfalla i brott.

Regeringen har tidigare infört ändrade regler om utslussning som möjliggör en förbättrad och mer strukturerad övergång från livet i anstalt till livet i frihet. De utslussningsåtgärder som Kriminalvården initierar måste vidare följas upp och utvärderas – även på individnivå.

Tillgång till positiva sociala nätverk har stor betydelse under verkställigheten och kan vara avgörande vid frigivningen från ett långt fängelsestraff. Organisationer i den ideella sektorn och trossamfund spelar en viktig roll och utför ett värdefullt arbete för att stötta de dömda efter villkorlig frigivning.

Överförande av straffverkställighet

Överförande av straffverkställighet har under en rad år varit en prioriterad fråga för regeringen. Existerande internationella regelverk skapar förutsättningar för att utländska medborgare avtjänar ett svenskt fängelsestraff i sitt hemland. Dessa möjligheter ska användas fullt ut.

I november 2008 antogs två rambeslut om erkännande och verkställighet av frihetsberövande straff respektive uppskjutna, alternativa och villkorliga påföljder, vilka förbättrar möjligheterna att överföra verkställigheten av olika påföljder inom EU. En utredare har fått i uppdrag att lämna förslag till hur dessa rambeslut bör genomföras och att samtidigt göra en översyn av lagstiftningen om internationell straffverkställighet i förhållande till länder utanför Norden och EU (dir. 2011:28). Uppdraget ska redovisas senast den 30 september 2012. Inom ramen för den nordiska ämbetsmannakommittén pågår ett arbete för att utöka möjligheterna att överföra verkställighet av påföljder. Uppdraget ska redovisas den 30 april 2012.

2.4.6 Stöd till brottsoffer

Mål för verksamheten

Målen för verksamheten är att skadeverkningarna av brott ska minska samt att den bedrivs på ett effektivt och rättssäkert sätt med hög kvalitet. Ingen insats är dock viktigare för brottsdrabbade än att rättsväsendet lyckas med sina huvuduppgifter, det vill säga att utreda brott, gripa misstänkta och döma de skyldiga. Likaså är ett effektivt brotts- och återfallsförebyggande

arbete centralt för att så få personer som möjligt ska bli utsatta för brott. En viktig utgångspunkt för arbetet inom detta område är att uppmärksamma brottsoffers behov. Varje brottsoffer ska få ett gott bemötande och adekvat information genom hela rättskedjan. Detta kräver god kunskap hos och återkommande utbildning för personal inom rättsväsendet om brottsdrabbades reaktioner och utsatta situation, liksom att bemötandet av brottsoffer anpassas till deras individuella förutsättningar. Det är viktigt att särskilt sårbara grupper av brottsoffer, till exempel vålds- och sexualbrottsutsatta kvinnor och barn uppmärksammas i detta sammanhang. Det är även angeläget att myndigheterna samverkar kring gemensamma frågor och problem som berör brottsoffer. Brottsoffer ska kunna känna förtroende för rättsväsendets myndigheter.

Brottsoffermyndighetens uppgift är att främja brottsoffers rättigheter, behov och intressen samt vara ett informations- och kunskapscentrum för brottsofferfrågor. I den övergripande rollen att uppmärksamma och synliggöra brottsofferfrågor innefattas även att initiera samverkan kring och sprida information om dessa frågor.

Utgångspunkten är att den som har åsamkat skadan vid ett brott ska betala skadestånd till den som har drabbats. I andra hand ska privata försäkringar täcka skadan. Brottskadeersättning ska i tredje hand ge brottsdrabbade ekonomisk kompensation i de fall skadestånd inte betalas av gärningsmannen eller när någon försäkring inte täcker skadan. Ärenden avseende brottskadeersättning handläggs vid Brottsoffermyndigheten. Brottsoffermyndigheten utövar även regress mot dömda gärningsmän, det vill säga har krav på dem om återbetalning av brottskadeersättning som har betalats ut.

Myndigheten administrerar även Brottsofferfonden. Fondens medel ska användas för verksamhet som gagnar brottsoffer. Målsättningen är att få mer kunskap om brottsofferfrågor så att bland annat stödet till dem som har utsatts för ett brott kan förbättras.

Brottsoffer i rättsprocessen

Det är av central betydelse att brottsoffer känner sådant förtroende för rättsväsendet att de anmäler att de har utsatts för brott. Rättsprocessen upplevs av många brottsdrabbade som påfrestande. Därför måste de som har utsatts för brott

få tydlig och lättförståelig information om vad som sker i det enskilda ärendet, men också om hur rättsprocessen går till och vilket stöd som kan erhållas. Den webbaserade Rättegångsskolan, som Brottsoffermyndigheten lanserade 2008, är ett exempel på en informationskälla som kan underlätta för brottsoffer och vittnen att medverka i rättsprocessen. Rättegångsskolan har blivit uppmärksammad och flerfaldigt belönad såväl nationellt som internationellt. Brottsoffermyndigheten och Domstolsverket har sedan 2006 regeringens uppdrag att verka för att vittnesstödsverksamhet bedrivs vid landets samtliga tingsrätter och hovrätter. Brottsoffermyndigheten har det övergripande ansvaret för verksamheten genom att verka för att rekrytering och utbildning genomförs samt för kvalitetssäkring. Arbetet sker i samarbete med Brottsofferjourernas Riksförbund, lokala brottsofferjourer och andra ideella organisationer. Vittnesstöd finns numera vid landets samtliga tingsrätter och hovrätter.

Rättsväsendets bemötande av brottsoffer är en annan viktig fråga i sammanhanget. Många initiativ har under senare år tagits från både regeringen och rättsväsendets myndigheters sida och mycket arbete pågår i syfte att förbättra bemötandet av brottsoffer. Exempelvis har Brottsoffermyndigheten haft i uppdrag att, i samråd med Rikspolisstyrelsen, Åklagarmyndigheten, Domstolsverket och Migrationsverket, utforma och genomföra ett utbildningsprogram i frågor som rör prostitution och människohandel för sexuella ändamål. Uppdraget slutredovisades i december 2010.

I maj i år gav regeringen Brottsoffermyndigheten i uppdrag att vidareutveckla och genomföra ett utbildningsprogram för bättre bemötande av sexualbrottsoffer i samband med polisanmälan, förundersökning och rättegång. Utbildningsprogrammet ska riktas till personal inom länspolismyndigheterna, Åklagarmyndigheten, Sveriges Domstolar och till advokater. Utbildningen ska specifikt fokusera på barn och ungdomars särskilda utsatthet och behov vid sexualbrott, rättskedjerspektivet samt på samverkan med berörda aktörer såväl inom som utanför rättsväsendet i sexualbrottsmål. Vidare bör även frågor om till exempel olika typer av funktionsnedsättning ingå. Uppdraget ska vara slutfört och redovisat senast den 15 juni 2014. I syfte att förvalta den kunskap och erfarenhet som har byggts upp genom ett tidigare liknande rege-

ingsuppdrag har myndigheten utvecklat ett webbaserat utbildningsmaterial för bättre bemötande av sexualbrottsoffer. Detta material är fritt att använda för myndigheter och andra som vill ta del av det.

Under 2009–2010 hade Brottsoffermyndigheten regeringens uppdrag att fördela medel till forskning med mera, som syftade till att öka kunskapen om mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck, våld i samkönade relationer samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål. Uppdraget omfattade 45 miljoner kronor och det slutredovisades i december 2010.

Inom ramen för den fortsatta satsningen på jämställdhetspolitiken gav regeringen i juni i år Brottsoffermyndigheten i uppdrag att under 2011–2014 fördela medel till forskning med mera för att öka kunskapen om mäns våld mot kvinnor, inklusive sexuellt våld och andra sexuella övergrepp. Uppdraget omfattar 42 miljoner kronor och det ska vara slutfört och redovisat senast den 15 december 2014.

Brottsoffersamverkan

Minst lika viktigt som att myndigheter, såväl inom som utanför rättsväsendet, samverkar sinsemellan är att samverkan också sker mellan myndigheter och de ideella krafterna i frågor som rör brottsoffer. Brottsoffersamverkan ska bedrivas på lokal, regional och central nivå. Förutom tidigare nämnda vittnesstödsverksamhet finns det flera exempel på väl fungerande samverkan mellan myndigheter, liksom mellan myndigheter och ideella organisationer.

Ett exempel på brottsoffersamverkan är de verksamheter med barnahus som numera finns på över 20 orter runt om i landet. I barnahusen samverkar socialtjänsten, polisen, åklagarna, rättsläkarna samt hälso- och sjukvården. I oktober 2008 gav regeringen Rikspolisstyrelsen i uppdrag att, i samverkan med Åklagarmyndigheten, Rättsmedicinalverket och Socialstyrelsen, ta fram gemensamma nationella riktlinjer för samverkan vid utredningar där barn misstänks vara utsatta för brott. I uppdraget ingick även att utvärdera ett urval av de barnahus som var etablerade före den 1 juli 2008. Uppdraget slutredovisades i december 2010. I redovisningen ingår de nationella riktlinjerna, kriterier för vad som ska känneteckna ett barnahus, förslag till författ-

ningsändringar och ovan nämnda utvärdering av verksamhet i barnahus.

Utvärderingen visar i korthet att brottsutredningar i barnahusens verksamhet inte skiljer sig nämnvärt från ordinarie polis- och åklagarverksamhet; vad som fungerar bra i barnahus kan också fungera bra i den ordinarie verksamheten. Någon signifikant skillnad i lagföring mellan barnahusorterna och jämförelseorterna vid genomgången av förundersökningar fanns inte. Myndighetssamverkan är dock högre på orter med barnahus, fler barn blir läkarundersökta och fler barn får krisstöd. Barn som har deltagit i förhör i barnahus har varit övervägande positiva till det bemötande och stöd de har fått. Enligt utvärderingen finns det en viss grund för slutsatsen att barnahus är bättre sett ur ett helhetsperspektiv. Förslagen till författningsändringar och utvärderingens slutsatser bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Stödcentrum för unga brottsoffer är ett annat exempel på brottsoffersamverkan, där polis och socialtjänst samarbetar för att stötta barn och ungdomar som har drabbats av brott. Det är en verksamhet som finns på ett flertal orter i landet. Runt om i landet bedrivs även andra lokala brottsofferstödande verksamheter. Regeringen anser att det är viktigt att synliggöra och stödja ideella insatser, som utgör ett värdefullt tillskott och komplement till myndigheternas arbete.

2.5 Resultatbedömning

2.5.1 Utvecklingen av rättsväsendets resursförbrukning 2008–2010

Resursförbrukning

Tabell 2.4 Kostnadsutvecklingen 2008–2010

Miljoner kronor

	2008	2009	2010
Verksamhetens kostnader	31 854	32 548	34 427
Transfereringar	1 738	1 777	1 944
Summa kostnader	33 592	34 325	36 371

I tabellen redovisas kostnadsutvecklingen för utgiftsområdet. De belopp som redovisas är summan av de kostnader som rättsväsendets myndigheter har redovisat i sina årsredovisningar. För Säkerhetspolisen har anslagsutfall enligt Årsredovisningen för staten använts.

Rättsväsendets kostnader ökade med sex procent 2010 jämfört med föregående år.

2.5.2 Brottsförebyggande arbete

Allmänt om verksamheten och måluppfyllelsen

Målet för den brottsförebyggande verksamheten är att antalet brott ska minska och att antalet brottsoffer ska bli färre. Eftersom den anmälda brottsligheten inte ger en fullständig bild av hur den faktiska brottsligheten ser ut och utvecklas måste en bedömning av måluppfyllelsen också utgå från annan information. Inte minst behöver de åtgärder som myndigheterna har vidtagit för att förebygga brott och öka människors trygghet beaktas. Utifrån en samlad bedömning av såväl brottsutvecklingen som de insatser myndigheterna har gjort är regeringens uppfattning att målet delvis är uppnått.

De myndigheter som bidrar till måluppfyllelsen under utgiftsområde 4 Rättsväsendet är Polisen, Säkerhetspolisen, Ekobrottsmyndigheten och Brottsförebyggande rådet.

Verksamhetens resultat

Resursförbrukning

Tabell 2.5 Kostnadsutvecklingen 2008–2010

Miljoner kronor

	2008	2009	2010
Verksamhetens kostnader	6 598	6 985	7 518

Källa: Årsredovisningarna 2010 för Polisen, Ekobrottsmyndigheten och Brottsförebyggande rådet. För Säkerhetspolisen har anslagsutfallet enligt Årsredovisning för staten använts.

Myndigheternas användning av resurser för brottsförebyggande arbete ökade med knappt åtta procent jämfört med föregående år.

Polisens brottsförebyggande arbete

Polisen har en självklar och central roll i samhällets brottsförebyggande arbete. Där finns erfarenhet och kunskap om var och när brott typiskt sett inträffar samt en verksamhet som bedrivs dygnet runt. Det medför att Polisen kan göra planerade och kunskapsbaserade förebyggande insatser på tider och platser där behovet är som störst.

Det finns därmed goda möjligheter att på olika sätt bidra till att minska brottsligheten, dels genom insatser inom det egna ansvarsområdet, dels genom medverkan i samhällets gemensamma brottsförebyggande arbete.

Insatserna kan emellertid, beroende på brottskategori och åtgärdens karaktär, medföra såväl

ökat som minskat antal anmälda brott. Att antalet anmälningar avseende narkotikabrott har ökat ska exempelvis ses i ljuset av en ökad aktivitet riktad mot narkotikabrottslighet från Polisens sida.

Polisens arbete för ökad synlighet och närvaro i hela landet påverkar också utvecklingen av den anmälda brottsligheten. Ökad synlighet kan leda till att brott förebyggs men också till att fler brott upptäcks som annars inte skulle ha kommit till Polisens kännedom.

En satsning har skett för att minska trafikolyckor och rattonykterhet. För att förebygga och minska återfall av rattfylleri och drograttfylleri tillämpar samtliga polismyndigheter SMA-DIT (Samverkan mot alkohol och droger i trafiken). Det är en arbetsmetod som bygger på regional och lokal samverkan mellan till exempel Polisen och landstingen.

Andra åtgärder är Polisens satsningar för att minska våld i offentlig miljö genom till exempel skärpt krog tillsyn och insatser mot ungdomars berusningsdrickande enligt Kronobergsmodellen.

Flera polismyndigheter har öppnat lokala poliskontor för att öka tillgängligheten och närvaron på orten. Denna satsning utvärderas och resultatet redovisas under 2011 av Brottsförebyggande rådet på initiativ av Polisen.

För att Polisen ska kunna bidra till att minska brottsligheten krävs ett utvecklat samarbete med andra aktörer. Under 2010 har samverkan med kommunerna fortsatt prioriterats. Över 200 av landets 290 kommuner har tecknat samverkansöverenskommelser med Polisen och fler väntas följa. Överenskommelserna ska leda till konkreta åtgärder och kan till exempel innefatta samarbete med socialtjänsten när det gäller ungdomskriminalitet eller med kommunernas tillståndsenheter för att effektivare reglera alkoholhanteringen på restauranger och krogar.

Polisen bedriver också samarbete med andra myndigheter när det gäller insatserna mot grov organiserad brottslighet. En närmare beskrivning av det arbetet återfinns under rubriken Politikens inriktning.

Polisens arbete med att utveckla metoder för den brottsförebyggande verksamheten har fortsatt under 2010. Polisens underrättelsemodell är ett bra stöd för detta. Modellen ska leda till att rätt åtgärder mot brott sätts in vid rätt tidpunkt, med rätt resurser och med rätt utformning. Det kan handla om att vidta förebyggande åtgärder

på platser där man vet att brottslighet förekommit eller där det finns risk för att brott begås, till exempel i krogmiljöer.

Polisen bedriver också ett arbete för att förbättra förmågan att systematiskt följa upp och utvärdera olika brottsförebyggande insatser. Därmed förbättras förutsättningarna för att identifiera fler polisiära arbetsmetoder som kan konstateras ge bra effekt och därefter spridas till alla polismyndigheter.

Säkerhetspolisens förebyggande arbete

Säkerhetspolisen har under 2010 prioriterat riksdagsvalet, terrorismbekämpning och personskydd.

Valrörelsen, riksdagsvalet och kronprinsessparets bröllop kunde genomföras utan större störningar. Erfarenheterna från Sveriges EU-ordförandeskap 2009 med ett gemensamt hotbildningsarbete tillsammans med Rikskriminalpolisen har vidareutvecklats. Detta arbete gav mycket tillförlitliga läges- och hotbedömningar som kunde ligga till grund för dimensioneringen av Polisens insatser.

Arbetet mot terrorism har i hög grad inriktats på att avbryta attentatsplanering i Sverige. Detta som en direkt konsekvens av den under året höjda terrorhotnivån och attentatet den 11 december i Stockholm. Säkerhetspolisens förebyggande arbete har även bidragit till att avvärja attentat utomlands.

Samarbetet med andra svenska myndigheter och organisationer, framför allt övriga polismyndigheter, har varit omfattande. Detta är betydelsefullt för det förebyggande arbetet och skapar förutsättningar för direkta kontakter med strategiskt viktiga aktörer på det lokala planet, som stadsdelsnämnder och föreningar.

Den centrala statsledningen och de personer som omfattas av Säkerhetspolisens personskydd har kunnat utöva sina åtaganden under trygga och säkra former. Skyddsinsatserna har präglats av stor flexibilitet och anpassats efter individuella hotbilder.

Förebyggande arbete mot ekonomisk brottslighet

Ekobrottsmyndigheten koncentrerade under 2010 sitt brottsförebyggande arbete till insatser inom kriminalunderrättelseverksamheten och utåtriktade brottsförebyggande åtgärder. Kriminalunderrättelseverksamheten har omfattat kartläggningar och analyser som ofta legat till grund för myndighetens insatser mot grov och omfat-

tande kriminalitet. Ekobrottsmyndighetens utåtriktade brottsförebyggande arbete avsåg bland annat samverka med andra aktörer samt informationsinsatser. Samverkan har exempelvis skett med de regionala samverkansorganen mot ekonomisk brottslighet (SAMEB), näringslivets organisationer och de fackliga organisationerna. Informationsinsatserna har riktats mot ungdomar, småföretagare och personer som nyligen bosatt sig i Sverige.

Analys och slutsatser

Rättsväsendets möjligheter att förebygga brott förutsätter ett utvecklat samarbete mellan såväl de rättsvårdande myndigheterna som andra aktörer i samhället. Polisens brottsförebyggande arbete har utvecklats men det är nödvändigt att arbetet fortsätter att förbättras. Polisens samverkan med kommunerna är av stor betydelse för att samhället ska kunna påverka brottslighetens utveckling. Strategiska samverkansöverenskommelser finns snart i landets alla kommuner. Det centrala i överenskommelserna är att de leder fram till konkreta åtgärder. Den handbok för lokal samverkan som Rikspolisstyrelsen, Sveriges Kommuner och Landsting samt Brottsförebyggande rådet har tagit fram har visat sig vara till god hjälp när de strategiska överenskommelserna ska omvandlas till konkreta insatser.

Vidare bedöms Ekobrottsmyndighetens insatser avseende kriminalunderrättelsetjänst samt samverkan och informationsinsatser utgöra positiva åtgärder i det brottsförebyggande arbetet mot ekonomisk brottslighet.

Under 2010 har de gemensamma insatserna fördjupats på många håll inom rättsväsendet och med andra myndigheter. Arbetet mot grov organiserad brottslighet är ett bra exempel på när samverkansformerna mellan myndigheterna har utvecklats ytterligare. Utöver ett förbättrat samarbete har respektive myndighet på olika sätt intensifierat sina egna brottsförebyggande insatser. Regeringens bedömning är att dessa sammantaget har haft en dämpande effekt på brottsutvecklingen. Enligt 2010 års nationella trygghetsundersökning som utförts av Brottsförebyggande rådet har också människors trygghet ökat. Även förtroendet för Polisen har ökat vilket är mycket positivt. Detta är faktorer som är av betydelse vid bedömning av måluppfyllelsen.

Det är dock svårt att bedöma vilka åtgärder som ger bäst resultat över tid. Regeringen anser därför att myndigheterna måste fortsätta att utveckla sin förmåga att förebygga brott genom att kontinuerligt följa upp och utvärdera vidtagna åtgärder med beprövade metoder. Kunskap om metoder som visat sig verkningsfulla bör spridas både internt och till andra myndigheter. Verktyg och metodstöd måste tillhandahållas för att effektiva insatser ska få genomslag i hela landet. I detta arbete bör Brottsförebyggande rådet även fortsättningsvis ha en aktiv roll.

Säkerhetspolisen har under året genomfört en stor omorganisation. Denna syftar till att förbättra förmågan att uppdaga, bedöma och reducera säkerhetshot och sårbarheter. Regeringen anser att Säkerhetspolisens uppdrag kräver en stor lyhördhet för omvärldens förändringar, en ständig metodutveckling och ett effektivt resursutnyttjande.

2.5.3 Utredning och lagföring

Allmänt om verksamheten och måluppfyllelsen

Målet för utredning och lagföring var under 2010 att brottsuppleringen skulle öka och att verksamheten skulle bedrivas med högt ställda krav på rättssäkerhet, kvalitet och effektivitet.

Regeringens bedömning är att målet för utredning och lagföring delvis har uppnåtts. Bedömningen av måluppfyllelsen görs mot bakgrund av att antalet uppklarade brott endast ökade marginellt under 2010 medan lagföringen (beslut om åtal, strafföreläggande eller åtalsunderlåtelse) låg kvar på i princip samma nivå som under 2009. Detta trots att myndigheterna fått stora resurstillskott. Myndigheterna har fortsatt sitt utvecklingsarbete för att förbättra kvaliteten och effektiviteten i den brottsutredande verksamheten, särskilt avseende mängdbrott.

De myndigheter som framför allt bidrar till måluppfyllelsen är Polisen, Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten. Därutöver bidrar även Rättsmedicinalverket, Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden och Kriminalvården till måluppfyllelsen.

Domstolarnas handläggning av brottmål, som är en del i rättskedjan, ingår i verksamheten Dömande verksamhet. Regeringens analys och slutsatser av domstolarnas resultat redovisas i avsnitt 2.5.4 Dömande verksamhet.

Säkerhetspolisens verksamhet, som även omfattar brottsutredning, redovisas i avsnitt 2.5.2 Brottsförebyggande arbete.

Verksamhetens resultat

Ärendeinflöde

För första gången på flera år minskade antalet anmälda brott. Sammanlagt anmäldes 1,37 miljoner brott, vilket är en minskning med tre procent jämfört med 2009.

Under 2010 redovisade Polisen något färre ärenden till åklagare än under året innan. Där emot ökade antalet utfärdade förelägganden om ordningsbot, bortsett från ordningsbot föranledd av automatisk trafiksäkerhetskontroll. Antalet och andelen äldre öppna ärenden har fortsatt att minska och har under 2000-talet aldrig varit lägre. Jämfört med 2009 minskade antalet öppna ärenden äldre än sex månader med 16 procent under 2010.

Till Åklagarmyndigheten inkom drygt 209 000 ärenden under 2010. Det är en minskning med en procent jämfört med 2009. Av de brottsmisstankar som inkom till Åklagarmyndigheten var 40 procent av enkel karaktär där polismyndighet leder förundersökningen, medan 60 procent var av mer komplicerad karaktär där åklagare är förundersökningsledare.

Åklagarmyndighetens totala ärendebalans fortsatte att minska under 2010 och uppgick vid utgången av året till drygt 66 000 ärenden. Det motsvarar en minskning med fyra procent jämfört med 2009. Balansen fördelar sig på ärenden där förundersökning pågår, ärenden där åklagaren ska fatta beslut i åtalsfrågan och ärenden vid domstol för avgörande. Under året ökade domstolsbalansen något medan övriga balanser minskade.

Till Ekobrottsmyndigheten inkom knappt 4 400 ärenden, vilket är en minskning med nio procent jämfört med 2009. Antalet inkomna brottsmisstankar ökade med sju procent och uppgick 2010 till drygt 38 200 brottsmisstankar. Under året minskade Ekobrottsmyndighetens totala ärendebalans som inkluderar domstolsbalansen med två procent. Ekobrottsmyndighetens interna ärendebalans, det vill säga ärenden som är under handläggning inom myndigheten, låg kvar på samma nivå som 2009.

Måltillströmningen av brottmål till tingsrätterna ökade med närmare sex procent under 2010 (se avsnitt 2.5.4 Dömande verksamhet).

Tabell 2.6 Inkomna brottsärenden

	2008	2009	2010
Polisen	1 426 269	1 467 508	1 412 433
Åklagarmyndigheten	202 738	211 430	209 074
Ekobrottsmyndigheten	4 485	4 782	4 373

Källa: Årsredovisningarna 2008-2010 för Polisen, Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten.

Genomströmningstider

Medelgenomströmningstiden för ärenden hos Polisen, som mäts från anmälningsdagen till dess att ärendet har avslutats hos Polisen, minskade från 47 till 43 dagar. Även medelgenomströmningstiden för bearbetade ärenden, det vill säga ärenden där förundersökning eller motsvarande bedrivits, minskade. En möjlig förklaring till de kortare utredningstiderna kan vara den ökade användningen av förenklade utredningsförfaranden.

Åklagarmyndighetens genomströmningstider fortsatte att minska under 2010. Tiden mätt från inkommen anmälan till avslutande beslut av åklagaren, i åklagarledda förundersökningar, minskade med fem dagar till 121 dagar. Även genomströmningstiden mätt från inkommet beslutsunderlag från Polisen till åklagarens beslut i åtalsfrågan minskade och uppgick till 29 dagar. De kortare genomströmningstiderna beror enligt Åklagarmyndigheten bland annat på ökad styrning och uppföljning av åklagarkamrarna samt ökade resurser. Vid Ekobrottsmyndigheten ökade genomströmningstiderna med elva dagar till 202 dagar. Enligt Ekobrottsmyndigheten beror detta på en förskjutning mot fler komplexa och tidskrävande ärenden samt att myndigheten har gjort riktade insatser för att avsluta äldre ärenden. Det bör i sammanhanget påpekas att de av Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten redovisade siffrorna inte är jämförbara med varandra.

Tingsrätternas genomströmningstider för att avgöra 75 procent av brottmålen uppgick under 2010 till 5,1 månader, vilket innebär en fortsatt förbättring av måluppfyllelsen i förhållande till 2009 (se avsnitt 2.5.4 Dömande verksamhet).

Uppklaring och lagföring

Under 2010 ökade antalet uppklarade brott marginellt jämfört med 2009. Den totala uppkla-

ringsprocenten ökade med en procentenhet till 39 procent. Denna nivå är den högsta sedan 1983. Med termen uppklarade brott avses personuppklarade brott där en misstänkt person kan knytas till brottet samt tekniskt uppklarade brott (till exempel att brott inte kan styrkas, att gärningen inte är något brott eller att den misstänkte är under 15 år). Antalet personuppklarade brott uppgick till 244 000 brott, vilket i stort sett är i nivå med föregående år. Personuppklaringsprocenten var 18 procent. Nivån har varit relativt konstant över tid.

Inom Åklagarmyndigheten minskade antalet lagförda personer med en procent till drygt 143 000 personer. Antalet brottsmisstankar som lett till lagföring ökade samtidigt med knappt en procent till 307 500 brottsmisstankar. Vid Ekobrottsmyndigheten minskade antalet lagförda personer med 15 procent jämfört med 2009. Antalet lagförda brottsmisstankar ökade med sex procent. Det genomsnittliga antalet brottsmisstankar per person har ökat.

Tabell 2.7 Uppklaring

	2008	2009	2010
Uppklaringsprocent	35	38	39
Personuppklaringsprocent	17	17	18

Källa: Brå:s officiella kriminalstatistik.

Resursinsatser

Tabell 2.8 Kostnadsutvecklingen 2008–2010

Miljoner kronor

	2008	2009	2010
Verksamhetskostnader	12 985	13 024	13 898

Källa: Årsredovisningarna 2008-2010 för Polisen, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten och Kriminalvården.

Myndigheternas kostnader inom verksamheten utredning och lagföring uppgick till närmare 14 miljarder kronor 2010, vilket är en ökning med sju procent jämfört med föregående år.

Polisen och Åklagarmyndigheten har i likhet med tidigare år använt stora delar av sina resurser till att hantera vålds- och sexualbrott. Polisen använde 38 procent av utredningstimarna åt att utreda våldsbrott (inklusive grova sexualbrott) samtidigt som denna brottskategori utgjorde elva procent av de anmälda brotten. Inom Åklagarmyndigheten avsåg 20 procent av de avslutade brottsmisstankarna olika typer av vålds- och sexualbrott, medan drygt 40 procent av resur-

serna användes till handläggning av sådana brottsmisstankar.

Under 2010 använde Ekobrottsmyndigheten fem procent av sina resurser för utredning och lagföring av de knappt 1 900 mängdbrottsärendena. Ett mängdärende är ett ärende som kan utredas och lagföras med en begränsad utredningstid och enligt en standardiserad utredningsmodell. Återstående 95 procent av myndighetens utredningsresurser användes för bekämpning av mer komplicerad och allvarlig ekonomisk brottslighet (omkring 2 500 ärenden).

Forensiskt utredningsstöd

Den kriminaltekniska verksamheten har stor betydelse i brottsutredningar. Teknisk bevisning kan såväl bidra till att binda en gärningsman till ett brott som fria en misstänkt. År 2009 noterades ett trendbrott i efterfrågan på tjänster från Statens kriminaltekniska laboratorium (SKL). För första gången på många år ökade inte antalet begärda undersökningar i brottmålsärenden. Denna utveckling fortsatte under 2010. I förhållande till 2009 kan man se en svag minskning av antalet begärda undersökningar från SKL. Beträffande dna-analyser har både antalet spårprover och personprover minskat. Antalet personprover ökade dock något under hösten 2010.

Rättsmedicinalverket hade under 2010 ett ökat ärendeinflöde inom såväl den rättspsykiatriska, den rättskemiska som den rättsgenetiska verksamheten. Inom den rättsmedicinska verksamheten är ärendeinflödet sedan flera år relativt konstant när det gäller obduktionsärenden. Däremot minskade det totala antalet utfärdade rättsintyg något för andra året i rad. Minskningen kan hänföras till rättsintyg som är baserade på journalanteckningar. Antalet rättsintyg som är baserade på kroppsundersökningar ökade däremot något jämfört med 2009.

Det forensiska rådet som inrättades 2009 började under 2010 verka fullt ut. Rådet har i uppgift att utveckla kriminaltekniken i Sverige och består av representanter från Rikspolisstyrelsen, polismyndigheterna, SKL, Rättsmedicinalverket och Åklagarmyndigheten. En viktig uppgift för rådet är också att skapa en samsyn inom det kriminaltekniska området, både inom och mellan samverkande myndigheter inom rättsväsendet.

Insatser för att förbättra effektiviteten och kvaliteten i brottsutredningsverksamheten

Polisen och Åklagarmyndigheten vidtog under 2010 flera gemensamma åtgärder för att utveckla mängdbrotts hanteringen inom rättskedjan. Ett centralt och ett antal lokala samverkansforum inrättades. Myndigheterna har också tillsammans utvecklat resultatuppföljningen när det gäller hanteringen av mängdbrott. Förändringen innebär att Polisens löpande uppföljning kompletteras med Åklagarmyndighetens lagföringsstatistik för att på så sätt få en indikation på kvaliteten i de ärenden som polismyndigheterna redovisar till Åklagarmyndigheten.

Arbetet med att förankra och utveckla Polisens nationella utredningskoncept fortsätter inom polisorganisationen. Som ett led i detta arbete påbörjades under 2010 införandet av Polisens nya utredningsstöd (PUST). För att säkerställa kompetens, beslutsbefogenheter och ansvarstagande i varje del av den brottsutredande verksamheten arbetar Polisen i samverkan med Åklagarmyndigheten också med att utveckla den nationella förundersökningsledarutbildningen för poliser.

Inom Polisen har också ett antal åtgärder vidtagits för att förbättra förmågan att utreda grova våldsbrott. Bland annat har en nationell bedömandegrupp inrättats. Gruppen ska aktiveras vid brott som omfattar dödligt våld där det inte finns en skäligen misstänkt person inom 30 dagar.

En viktig del i Åklagarmyndighetens kvalitetsarbete är verksamheten vid myndighetens tre utvecklingscentrum. Utvecklingscentrumen har i likhet med tidigare år utarbetat ett antal rättspromemorior och handböcker till stöd för den operativa åklagarverksamheten. Utvecklingscentrumen har också utövat tillsyn och bedrivit överprövningsverksamhet. Under 2010 påbörjade Åklagarmyndigheten ett arbete för att förbättra kvaliteten och effektiviteten i bekämpningen av ungdomsbrott. Även myndighetens arbete med brottsutbytesfrågor utvecklades under året. Under de senaste åren har åklagarrollen specialiserats allt mer och åklagarna arbetar i dag i större utsträckning i team med fokus på ett visst brottsområde. Till exempel är det oftast specialiståklagare eller särskilt utpekade åklagare som hanterar vålds- och sexualbrott och ungdomsbrott.

Ekobrottsmyndigheten fokuserade under 2010 sitt metodutvecklingsarbete på åklagarnas

tillämpning av hemliga tvångsmedel, förverkande och företagsbot. Exempelvis har riktlinjer för hantering av hemliga tvångsmedel tagits fram. Under året påbörjade Ekobrottsmyndigheten en översyn av myndighetens brottsutbytesenhet och arbetet med att återföra brottsvinster. Syftet med översynen är att få till stånd ett bättre tillvaratagande av brottsutbytesenhetens kompetens i den operativa verksamheten.

Analys och slutsatser

Inflödet av ärenden till rättsväsendet minskade något under 2010. Detta från att ha ökat under flera år i följd.

Under 2010 skedde små förändringar när det gäller brottsuppklaring och lagföring. De stora satsningar som regeringen gjort på rättsväsendets myndigheter borde få ett större genomslag i myndigheternas kapacitet att klara upp brott. Både inom Polisen och Åklagarmyndigheten har det skett omfattande rekryteringar de senaste åren. Under 2010 var antalet polisaspiranter det högsta någonsin. Efter avslutad utbildningsperiod kommer dessa resurstillskott att fullt ut kunna bidra till att förbättra verksamheternas resultat. Regeringen vill dock understryka den stora vikten av att myndigheterna på olika sätt fortsätter arbeta för att uppnå en varaktigt högre brottsuppklaring och lagföring, särskilt inom vissa brottsområden. En förutsättning för detta är ett nära och hållbart samarbete mellan polis och åklagare.

Myndigheterna har vidtagit åtgärder för att minska ärendebalanserna och korta genomströmningstiderna, vilket också märks i myndigheternas resultat. Rättskedjans långa handläggningstider har under flera år varit ett återkommande problem och inte minst ur ett brottsoffersperspektiv är det enligt regeringen angeläget att genomströmningstiderna hålls korta.

Det är även viktigt att myndigheterna alltid vidtar de utredningsåtgärder som är möjliga och relevanta. Dna-analyser och inhämtande av rättsintyg är effektiva verktyg i utredningsarbetet.

För att förbättra kvaliteten och effektiviteten i brottsutredningsarbetet bedriver myndigheterna ett systematiskt utvecklingsarbete, vilket är angeläget och nödvändigt. För att uppnå bättre resultat bör dock arbetet i ännu större utsträck-

ning samordnas mellan myndigheterna. Där utgör till exempel Brottsförebyggande rådets databas för rättsväsendets uppföljningssystem, RUS, ett bra stöd för genomlysning av handläggningstiderna. Det är också angeläget att utvecklingsarbetet även omfattar organisatoriska och strategiska frågor. Regeringen vill särskilt betona vikten av att utvecklingsverksamheten ges en sådan inriktning att nedlagda resurser kommer myndigheternas kärnverksamhet till godo och att arbetet avspeglas i tydliga resultatförbättringar.

2.5.4 Dömande verksamhet

Allmänt om verksamheten och måluppfyllelsen

Regeringens övergripande mål för Sveriges Domstolar är att mål och ärenden ska avgöras med hög kvalitet och effektivitet. För att mäta måluppfyllelsen används en struktur som innebär att en målsättning antas för hur lång tid i månader som det bör ta att avgöra 75 procent av målen, det vill säga omloppstiden för den 75 procentilen. Inriktningen är att huvuddelen (75 procent) av brottmålen i tingsrätterna och hovrätterna inte ska ta längre tid än fem månader att avgöra i respektive instans, att huvuddelen av tvistemålen inte ska ta längre än sju månader att avgöra i respektive instans och att huvuddelen av målen i förvaltningsrätterna och kammarrätterna inte ska ta längre tid än sex månader att avgöra i respektive instans.

Utöver regeringens verksamhetsmål sätter varje enskild domstol, i enlighet med den struktur som Domstolsverket fastställer, egna verksamhetsmål.

Uppfyllelsen av regeringens mål

Vid en jämförelse med föregående år har resultatet under 2010 förbättrats för fem verksamhetsmål, försämrats för fyra verksamhetsmål och är oförändrat för två verksamhetsmål. Resultatet har framför allt förbättrats för hovrätterna. För tingsrätterna har resultatet förbättrats för brottmålen, men försämrats för tvistemålen. För både förvaltningsrätterna och kammarrätterna har resultatet försämrats. Även om domstolsslagen som helhet inte uppfyller alla verksamhetsmål så finns det ett antal enskilda domstolar som uppnår målen.

Resursinsatsen

Verksamhetsområdet inbegriper både verksamheten inom Sveriges Domstolar och de transferingar och övriga utbetalningar som utgörs av kostnader under anslaget 1:12 *Rättsliga biträden m.m.*

Tabell 2.9 Kostnadsutvecklingen 2008–2010 (exkl. migrationsverksamhet)

<i>Miljoner kronor</i>			
	2008	2009	2010
Verksamhetens kostnader	4 259	4 418	4 572
Transfereringar	1 607	1 621	1 804
Summa kostnader	5 866	6 039	6 375

Källa: Sveriges Domstolars årsredovisning 2008-2010.

Under perioden 2008–2010 har verksamhetskostnaderna inom den dömande verksamheten ökat. Under 2010 ökade kostnaderna med 3,5 procent. Kostnadsökningarna beror i huvudsak på löneökningar.

Under 2010 ökade kostnaderna för transfereringarna avseende utgifter för rättsliga biträden m.m. med drygt elva procent och uppgick till drygt 1,8 miljarder kronor. Ökningen förklaras främst av ökade utgifter för offentligt försvar och målsägandebiträde. Även utgifterna för förvaltararvoden i konkurser ökade under 2010.

Kostnaderna för offentlig försvarare utgjorde 2010 drygt hälften av kostnaderna under anslaget 1:12 *Rättsliga biträden m.m.* Resterande kostnader under anslaget utgjordes av kostnader för rättshjälp enligt rättshjälpslagen, kostnader för målsägandebiträde, förvaltararvoden i konkurser, kostnader för bevisning, tolkar och parter, kostnader för offentligt biträde, kostnader för särskild företrädare för barn, god man, rådgivning, ersättningsgaranti för bodelningsförrättare samt bouppteckningsförrättare och likvidator.

Verksamhetens resultat

Inkomna, avgjorda och balanserade mål

Det totala antalet inkomna mål till Sveriges Domstolar fortsätter att öka. Under 2010 var ökningen av antalet inkomna mål tre procent. Vid tingsrätterna och förvaltningsrätterna ökade antalet inkomna mål med fem procent och vid hovrätterna med fyra procent. Vid Högsta domstolen var antalet inkomna mål i stort sett oförändrat i förhållande till 2009, medan antalet inkomna mål minskade vid Högsta förvaltnings-

domstolen med sju procent och vid kammarrätterna med åtta procent. Ärendetillströmningen till hyres- och arrendenämnderna minskade under 2010 med knappt två procent. Ärendetillströmningen till Rättshjälpsmyndigheten var i stort sett oförändrad.

Ökningen av antalet avgjorda mål under 2010 motsvarar två procent. Antalet avgjorda mål ökade mest vid tingsrätterna, knappt sju procent. Även vid hovrätterna och Högsta domstolen ökade målavverkningen med en respektive tre procent. Vid de allmänna förvaltningsdomstolarna minskade emellertid målavverkningen. Antalet avgjorda mål minskade vid förvaltningsrätterna med en procent, vid kammarrätterna med fyra procent och vid Högsta förvaltningsdomstolen med 18 procent.

Eftersom antalet avgjorda mål inte ökade i samma utsträckning som antalet inkomna mål ökade balanserna inom Sveriges Domstolar under 2010. Det totala antalet balanserade mål ökade med åtta procent. Balansökningen var störst vid förvaltningsrätterna, 26 procent. Vid såväl kammarrätterna som Högsta förvaltningsdomstolen minskade balanserna med 20 procent. Vid tingsrätterna ökade balanserna med tre procent. Vid hovrätterna var antalet balanserade mål oförändrat i förhållande till föregående år, medan balanserna vid Högsta domstolen minskade med sju procent.

Tabell 2.10 Den totala målutvecklingen (exkl. migrationsmål) 2008–2010

	2008	2009	2010
Inkomna mål	319 313	337 173	347 860
Avgjorda mål	331 897	329 510	335 900
Balanserade mål	125 675	132 897	144 456

Källa: Sveriges Domstolars årsredovisning 2010.

Omloppstider

Domstolarnas omloppstider för den 75 procentilen framgår av tabellen nedan.

Tabell 2.11 Uppfyllelse av regeringens verksamhetsmål (omloppstid i månader för avgjorda mål, 75 percentilen)

	Mål	2008	2009	2010
Tingsrätter				
Tvistemål exkl. gem. ansökan om äktenskapsskillnad	7,0	8,6	7,0	7,6
Brottmål exkl. förtursmål	5,0	5,4	5,3	5,1
Hovrätter				
Tvistemål	7,0	9,7	7,7	5,0
Brottmål exkl. förtursmål	5,0	8,9	8,2	7,2
Förvaltningsrätter				
Samtliga mål exkl. förtursmål och migrationsmål	6,0	8,7	6,4	8,1
Kammarrätter				
Samtliga mål exkl. förtursmål och migrationsmål	6,0	10,0	9,0	9,5
Hyres-och arrendenämnder				
	7,0	8,2	8,4	8,5

Källa: Sveriges Domstolars årsredovisning. Från och med 2009 frånräknas den betänketid som finns i vissa familjemål från omloppstiden för tvistemål.

Analys och slutsatser

Arbetsbelastningen inom Sveriges Domstolar ökade under 2010. Trots en fortsatt ökad måltillströmning har domstolarna emellertid även under 2010 förbättrat resultaten genom att avgöra fler mål och i många fall minska omloppstiderna. På hovrätterna minskade omloppstiderna för tvistemål med hela 2,7 månader. Den huvudsakliga förklaringen till detta är troligen reformen En modernare rättegång, som trädde i kraft den 1 november 2008 och som bland annat innebär ett krav på prövningstillstånd i samtliga tvistemål. På förvaltningsrätterna försämrades dock verksamhetsresultatet med 1,7 månader under 2010. Den huvudsakliga förklaringen till den försämrade målluppfyllelsen är omställningen i organisationen till följd av förvaltningsrättsreformen 2010. Genomförandet av reformen har medfört att förvaltningsrätterna har kunnat ägna mindre tid än normalt åt den dömande verksamheten och de har därmed avgjort färre mål under både 2009 och 2010. Till detta kommer en betydande ökning av framför allt socialförsäkringsmål. Regeringen bedömer att avverkningstakten på förvaltningsrätterna

kommer att öka när den nya organisationen har inarbetats.

Målbalanserna är dock fortfarande för höga och har under 2010 fortsatt att öka. Under åren 2006–2008 gav regeringen domstolarna ekonomiska möjligheter att genom tillfälliga insatser fokusera på att minska målbalanserna och komma tillrätta med långa omloppstider. Flera av dessa satsningar sträckte sig även över 2009. Satsningarna innebar att domstolarna kraftigt arbetade ner den så kallade överbalansen. Även under 2010 har en rad olika balansavarbetsinsatser gjorts inom Sveriges Domstolar. Som exempel kan nämnas den för tingsrätterna inrättade särskilda balansavarbetsstyrka som inriktar sig på mål äldre än två år.

Regeringen vill understryka den positiva utvecklingen beträffande omloppstiderna och för att den ska fortsätta så är det viktigt att domstolarna även framöver kan arbeta för att få ner balanserna, särskilt av de äldre målen.

Målökningar, målens svårighetsgrad och målstockens sammansättning utgör faktorer som påverkar Sveriges Domstolars förutsättningar att nå de mål som regeringen har satt upp för verksamheten. Om balanser byggs upp försämras målstockens åldersstruktur, vilket kan leda till längre omloppstider. Måltillströmningen till domstolarna förväntas fortsätta vara stor, bland annat till följd av satsningar och effektiviseringar inom andra myndigheter som polis- och åklagarväsendena. De resurstillskott som regeringen gett Sveriges Domstolar har skapat goda förutsättningar för att verksamheten ska kunna bedrivas med hög kvalitet och vara effektiv. Enligt regeringens mening måste arbetet med att hålla balanserna på en rimlig nivå och minska omloppstiderna bedrivas med ett långsiktigt perspektiv.

2.5.5 Verkställighet av påföljd

Allmänt om verksamheten och målpuppfyllelsen

Kriminalvården verkar inom detta område.

Målen för verksamheten är att påföljder ska verkställas på ett säkert, humant och effektivt sätt och att antalet återfall i brott ska minska.

Indikatorer för att kunna mäta målpuppfyllelsen avseende säkerhet och humanitet är bland annat antalet rymningar direkt från anstalt och antalet rapporterade incidenter.

Indikatorer avseende det återfallsförebyggande arbetet är bland annat andelen klienter med verkställighetsplaner, andelen klienter som deltagit i brotts- eller missbruksrelaterade program, andelen klienter som under verkställigheten blivit föremål för utslussningsåtgärder samt omfattningen av deltagande i strukturerad sysselsättning.

Regeringen bedömer sammantaget att målen för 2010 delvis har uppnåtts. Satsningar på innehållet i verkställigheten har i likhet med föregående år gett resultat i form av fler fullföljda kurser och utfärdade betyg i klientutbildningen samt ett mer än fördubblat antal deltagare i brotts- och missbruksrelaterade program sedan 2007. På säkerhetsområdet har ett fortsatt framgångsrikt arbete bland annat resulterat i att inga rymningar från slutna anstalter genomförts samt att antalet rymningar från öppna anstalter fortsatte att minska för sjunde året i följd.

Sysselsättningsgraden i anstalt låg dock även under 2010 under myndighetens egen målsättning samtidigt som antalet klienter som påbörjar utslussningsåtgärder minskade 2010 jämfört med föregående år.

Avgörande för ett meningsfullt verkställighetsinnehåll är att de individuella behoven och förutsättningarna identifieras i ett tidigt skede. Verkställighetsplanens centrala roll som instrument i det återfallsförebyggande arbetet ställer höga kvalitetskrav. Riksrevisionen konstaterade i en granskning 2009 att Kriminalvården inte lever upp till de krav som ställs på verkställighetsplaneringen. Brister i bland annat kvalitet, dokumentation och uppföljning riskerar att medföra att klienterna inte får rätt insats i rätt tid och att de insatser som gjorts inte möts upp av nödvändigt stöd vid frigivningen. Klientgrupper som i större utsträckning än andra saknade verkställighetsplan var bland annat unga förstängsdömda, det vill säga klienter som ofta döms till kortare fängelsestraff.

Resursinsatsen

Verksamheten omfattar anstalts-, frivårds- och transportverksamheterna inom Kriminalvården. I verksamheten ingår även den transportverksamhet som finansieras under utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar.

Mellan åren 2008 och 2010 har kostnaderna för verksamheten ökat i löpande priser med 10 procent och uppgick 2010 till 5,8 miljarder kronor.

Tabell 2.12 Kostnadsutvecklingen 2008–2010

Miljoner kronor

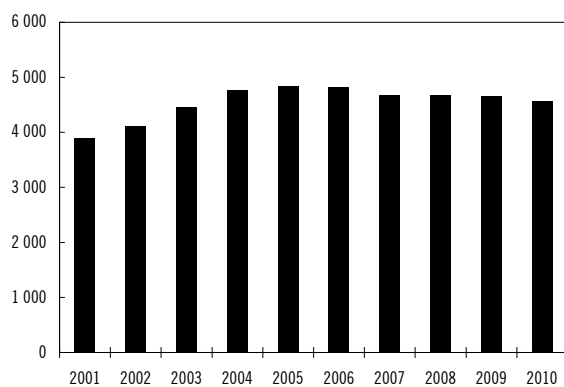
	2008	2009	2010
Verksamhetens kostnader	5 270	5 521	5 775
Transfereringar	11	11	11
Summa kostnader	5 281	5 532	5 786

Källa: Kriminalvårdens årsredovisning 2008–2010.

Verksamhetens resultat

Verksamhetsvolym

Under 2010 var antalet intagna i fängelser i medeltal 4 561, en minskning med cirka två procent jämfört med föregående år.

Diagram 2.1 Beläggning i anstalt (i medeltal) 2001–2010

Källa: Kriminalvården statistikportal samt Kriminalvård och Statistik 2006

Under 2010 var antalet frivårdsklienter i genomsnitt 14 181, en marginell minskning jämfört med 2009. Antalet klienter med skyddstillsyn ökade dock med fyra procentenheter jämfört med föregående år, medan antalet klienter med övervakning efter villkorlig frigivning minskade i motsvarande omfattning.

Förebygga återfall i brott

En plan för verkställigheten

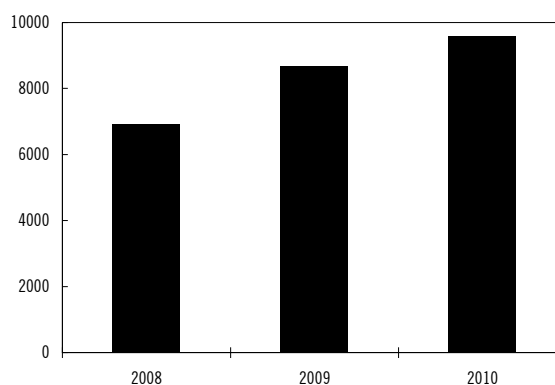
Kriminalvården har under de senaste åren förändrat sina arbetsmetoder och tagit steget mot en mer strukturerad verksamhet som syftar till minskade återfall i brott. Nya metoder har införts för att höja kvaliteten på områden som riskbedömning och motivationshöjande åtgärder.

Genom de nya arbetsformer som införts för att planera verkställigheten har Kriminalvården redan från början större fokus på frigivningen. Andelen klienter med verkställighetsplaner

används som en indikator för att påvisa resultat för målet att minska återfall i brott.

Av myndighetens årsredovisning framgår att 92 procent av samtliga intagna med en fängelse-döm på mer än en månad hade en verkställighetsplan. Myndigheten har dock, trots att Riksrevisionen i sin granskning pekade på brister i redovisningen av antalet klienter som har en plan, valt att lämna dömda med mindre än en månads fängelse utanför redovisningen. I frivården hade 95 procent av klienterna en verkställighetsplan.

Brotts- och missbruksrelaterade program samt övrig programverksamhet

Diagram 2.2 Fullföljda brotts- och missbruksprogram i anstalt och frivård 2008–2010

Källa: Kriminalvårdens årsredovisning 2010

Sysselsättningsgraden i anstalt låg 2010 på samma nivå som föregående år. Arbetsdriftens andel av den utnyttjade programtiden ökade något jämfört med 2009 men ligger fortfarande på en lägre nivå än tidigare år.

Klientutbildningens andel av utnyttjad programtid ligger liksom föregående år på 16 procent. Antalet klienter som deltagit i klientutbildning har ökat och en tydlig ökning av antalet fullföljda kurser och utfärdade betyg.

Antalet klienter som fullföljt brotts- och missbruksrelaterade program såväl i anstalt som i frivård har mer än fördubblats sedan 2007. Avseende program som riktar sig till de av regeringen prioriterade grupperna sexualbrottsdömda och dömda för relationsvåld ökade antalet fullföljda program i anstalt med 26 procent jämfört med 2009 och med 70 procent under hela uppdragstiden 2008–2010. Sammantaget i anstalt och frivård har antalet fullföljda program näst intill fördubblats under uppdragstiden.

Resultatet visar att regeringens satsning på verksamheter inom kriminalvården riktade till våldsamma män, inom ramen för handlingsplanen för att bekämpa mäns våld mot kvinnor med mera, haft en tydlig påverkan på insatser som riktas mot denna grupp.

Kriminalvården har inlett ett omfattande arbete för att ta reda på vilken effekt de olika programmen har på återfallen i brott. Resultatet av den pågående utvärderingen kommer att utgöra ett viktigt redskap i Kriminalvårdens fortsatta arbete med att förebygga återfall i brott.

Som ett led i att förbättra förutsättningarna för intagna kvinnor har åtgärder vidtagits för att dessa ska få ökade möjligheter att komma in på arbetsmarknaden genom riktade utbildningar via Arbetsförmedlingens arbetsmarknadsutbildningar och ökade kontakter med den lokala Arbetsförmedlingen. Åtgärder för intagna kvinnor har även vidtagits inom ramen för regeringens handlingsplan mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål där en särskild del av Kriminalvårdens uppdrag inom ramen för handlingsplanen varit att vidta arbetsmarknadsinriktade insatser för den aktuella gruppen kvinnor.

Utslussningsåtgärder

Antalet klienter som påbörjar utslussningsåtgärder minskade 2010 jämfört med föregående år. Minskningen avsåg samtliga utslussningsalternativ.

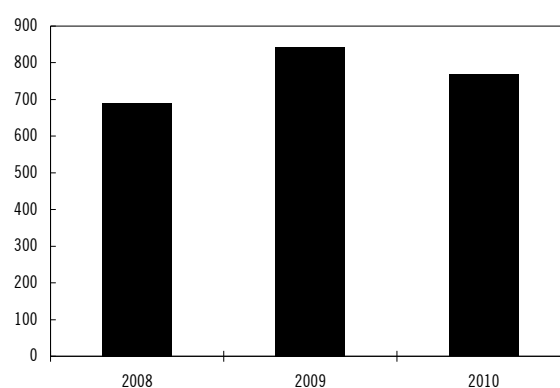
Brottsförebyggande rådet utvärderade under förra året på regeringens uppdrag förändringar av utslussningsåtgärder inom Kriminalvården. I rapporten Utökad frigång och återfall, Slutrapport om 2007 års reform av utslussning i Kriminalvården, Rapport 2010:8 konstaterar Brå att långtidsdömda som slussas ut med fotboja återfaller i lägre utsträckning än personer som inte får sådan utslussning. Resultaten visar på att individer med något högre risk för återfall kan ha nytta av att slussas ut från ett fängelsestraff med utökad frigång. Tidigare rapporter har visat att andelen som missköter sin utslussning med utökad frigång är låg.

Regeringen har tidigare gjort det möjligt för fängelsedömda att redan under utslussning delta i arbetsmarknadsåtgärder. Användningen av de utökade möjligheterna till åtgärder har utvärderats av Brottsförebyggande rådet. Resultaten pekar på att arbetsmarknadsutbildning har en positiv inverkan på deltagarnas arbetssituation och

ger därutöver stöd för att det finns ett samband mellan förbättrad arbetssituation och minskat återfall.

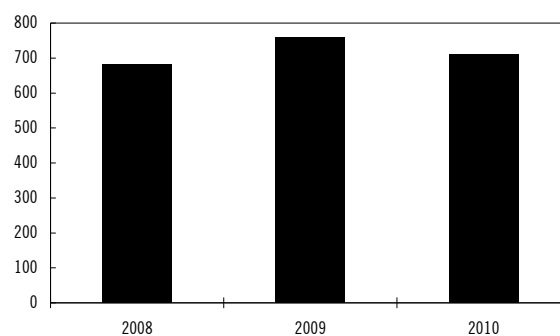
Av Kriminalvårdens årsredovisning 2010 framgår att en ökande andel av alla frigivningar – 51 procent – sker från slutan stalt utan föregående utslussningsåtgärd. Detta innebär att andelen klienter som frigives under dessa omständigheter har ökat med två procentenheter sedan föregående år och med sex procentenheter sedan 2008. En ökande andel klienter, i stort behov av insatser, frigives alltså utan det stöd som en individuellt anpassad utslussning skulle kunna ge.

Diagram 2.3 Utvecklingen påbörjad utökad frigång 2008–2010

Källa: Kriminalvårdens årsredovisning 2010

Diagram 2.4 Påbörjade vårdvinstelser 2008–2010

Källa: Kriminalvårdens årsredovisning 2010

Åtgärder mot missbruk

Kriminalvården har under en rad år tillförts betydande tillskott inom ramen för en särskild narkotikasatsning för att identifiera och bekämpa narkotikamissbruket. I Kriminalvården finns numera strukturer för narkotikabekämpning genom uppsökare på alla häkten, omkring 800 platser på särskilda behandlingsanstalter och avdelningar, utvecklade behandlingsinsatser och

samverkan med olika vårdgivare samt förbättrade metoder för att förhindra missbruk.

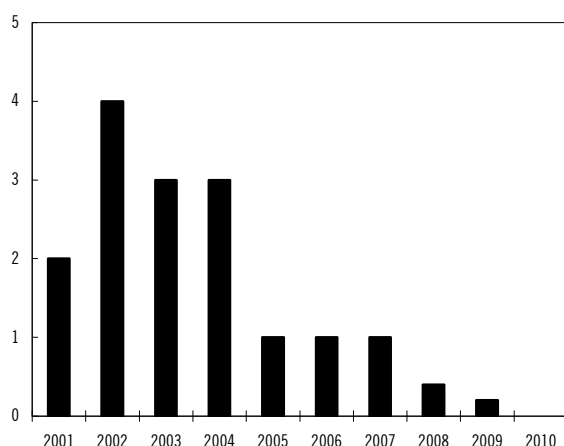
Uppdraget är komplext eftersom det handlar om att förhindra missbruk, ta till vara enskilda klienters motivation till ett drogfritt liv och förbereda dem för en återanpassning i samhället utan droger och kriminalitet. Det är ett angeläget uppdrag och Kriminalvården måste fortsatt vidta kraftfulla åtgärder för att stävja missbruket.

Säkerhet

Säkerhetsarbete

Antalet rymningar används som en indikator inom säkerhetsområdet. Rymningar från svenska anstalter har minskat påtagligt under senare år. Under 2010 genomfördes inte någon rymning från landets slutna anstalter. Även rymningar från öppna anstalter fortsatte minska under 2010.

Diagram 2.5 Antal rymningar direkt från slutna anstalt per 100 000 vård dygn 2001–2010

Källa: Kriminalvårdens statistikportal

Analys och slutsatser

Riksdag och regering har under en rad år tillfört Kriminalvården mycket stora tillskott. Regeringens förväntningar på myndighetens resultat är höga.

Regeringen vill betona vikten av att myndigheten fortsätter att utarbeta system för att mäta resultatet av sina insatser och att de arbets- och behandlingsmetoder som bedömts verkningsfulla också får spridning i organisationen.

Regeringen ser det som angeläget att fler av Kriminalvårdens klienter får tillgång till de program som har visat sig vara effektiva i det åter-

fallsförebyggande arbetet. Det är därför tillfredsställande att antalet klienter som erbjuds och fullföljer deltagande i brotts- och missbruksrelaterade program mer än fördubblats sedan 2007.

Det är vidare tillfredsställande att myndighetens insatser inom ramen för regeringens handlingsplan för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer samt i handlingsplanen mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål gett tydliga resultat. En betydande ökning av antalet fullföljda program för den utpekade målgruppen män, en ökad kunskap om intagna kvinnor med erfarenhet av prostitution och människohandel samt ett förbättrat omhändertagande och arbetsmarknadsinriktade insatser till dessa kvinnor är välkomna resultat av regeringens satsningar.

Det är viktigt att förberedelse för frigivningen sker på ett välplanerat sätt. Ett första steg för att åstadkomma detta är att upprätta individuella verkställighetsplaner för alla klienter. Utgångspunkten för den nya fängelselag som trädde i kraft den 1 april 2011 är också att det för varje intagen ska upprättas en individuellt utformad verkställighetsplan. Kriminalvården måste därför säkerställa att det redan vid verkställighetens början upprättas en individuell verkställighetsplan av hög kvalitet för alla klienter. För den klientgrupp som verkställer kortare fängelsestraff är det särskilt viktigt att verkställighetsplaneringen inleds skyndsamt för att möjliggöra ett återfallsförebyggande arbete i samverkan med andra aktörer. Det är i det sammanhanget angeläget att Kriminalvården åtgärda de brister i kvalitet, dokumentation och uppföljning som i tidigare granskningar uppmärksammats av bland andra Riksrevisionen. Regeringen har också i Kriminalvårdens regleringsbrev för 2011 angett det återfallsförebyggande arbetet som ett prioriterat område där Kriminalvården bland annat särskilt ska återrapportera åtgärder som vidtagits med anledning av de brister som påtalats i samband med tidigare granskningar. Regeringen kommer noga att följa hur myndighetens arbete med verkställighetsplanering utvecklas.

Regeringen vill understryka betydelsen av att Kriminalvården fortlöpande vidtar åtgärder för att öka andelen intagna som blir föremål för frigivningsförebereelser. Det är inte tillfredsställande att användningen av utslussningsåtgärder minskar och att andelen klienter som

friges från sluten anstalt utan föregående frigivningsförberedelser ökar för varje år. Att komma till rätta med brister i verkställighetsplaneringsarbetet är en del i detta. Det är i detta sammanhang angeläget att samverka mellan Arbetsförmedlingen och Kriminalvården fortsätter utvecklas så att fler fängelsedömda kan få kunskap om och del av möjligheten att redan under utslussning delta i arbetsmarknadsåtgärder.

Kriminalvården måste vidare öka ansträngningarna för att öka deltagandet i arbetsdriften och övrig sysselsättning. I den övergripande målsättningen för regeringens politik är arbetslinjen en hörnsten. Arbetslinjen ska omfatta alla klienter såväl under tiden i anstalt som efter frigivningen eller under verkställigheten av en frivårdspåföljd. Samverkan mellan Kriminalvården, Arbetsförmedlingen och övriga aktörer på arbetsmarknaden måste utvecklas vidare. Kriminalvården måste också i samverkan med andra aktörer i samhället vidta åtgärder för att skapa arbete och meningsfull sysselsättning under verkställigheten.

Det arbete som inleds under tiden i anstalt för att förebygga återfall i brott måste fortsätta efter verkställighetens slut. I detta arbete är det av central betydelse att de intagna har motivation till förändring och tar aktiv del i arbetet med att förändra sin situation.

Allt fler som tas in i anstalt eller påbörjar verkställighet av frivårdspåföljd är narkotikamissbrukare. Det är angeläget att Kriminalvården fortsätter arbetet med att förhindra förekomsten av narkotika i anstalt och att bekämpa narkotikamissbruket.

Att bekämpa narkotikamissbruket är av väsentlig betydelse för att förebygga återfall i brott. Regeringen anser att det därför är särskilt viktigt att Kriminalvårdens åtgärder på detta område är effektiva. Det är angeläget att den kunskap om effekterna av Kriminalvårdens insatser på detta område som kommer ut av den pågående utvärderingen av programverksamheten får spridning i organisationen.

Kriminalvårdens transporttjänst har en viktig roll. Tillsammans med Rikspolisstyrelsen och Migrationsverket medverkar transporttjänsten till en asylprocess i balans genom att säkerställa ett mer effektivt återvändande för personer vilka har ett laga kraftvunnet avvisnings- eller utvisningsbeslut och som därför är skyldiga att återvända. Regeringen noterar att myndigheterna under det gångna året framgångsrikt genomfört

ett pilotprojekt inom ramen för uppdraget. Det är dock mycket angeläget att myndigheterna även fortsättningsvis vidtar kraftfulla åtgärder för att effektivisera arbetet med att verkställa avvisnings- och utvisningsbeslut samt för att öka andelen verkställda beslut.

2.5.6 Stöd till brottsoffer

Allmänt om verksamheten och måluppfyllelsen

Brottsoffermyndigheten verkar inom detta område.

Måluppfyllelsen

Målen för verksamheten är att skadeverkningarna av brott ska minska samt att den bedrivs på ett effektivt och rättssäkert sätt med hög kvalitet. Indikatorer för att bedöma måluppfyllelsen är antalet brottsskadeansökningar som inkommer till och avgörs av Brottsoffermyndigheten, den genomsnittliga handläggningstiden av ett brottsskadeärende, andelen bifall i förhållande till antalet avgjorda omprövningar av brottsskadeärenden, inkomna medel av regressverksamheten, antalet aktiva regressärenden vid årets slut, hur brottsofferfondens medel används, hur Brottsoffermyndigheten har verkat för att öka kunskapen om brottsoffer i berörda delar av samhället samt bidragit till att förbättra förutsättningarna för samverkan i brottsofferfrågor mellan olika samhällsaktörer.

Antalet inkomna brottsskadeärenden ligger på en stabilt hög nivå, omkring drygt 10 700. Brottsoffermyndigheten avgör fler ärenden än vad som kommer in, omkring drygt 11 000. Handläggningstiden för brottsskadeärenden förkortades ytterligare under 2010 och ligger nu i genomsnitt på knappt 47 dagar. Vad gäller de omprövningar som myndigheten gör sker ingen ändring av besluten i mer än 90 procent av fallen. I de ärenden en ändring görs beror det endast i cirka hälften av dessa fall på att den tidigare bedömningen har varit felaktig. Detta visar att myndigheten håller en hög kvalitet på ärendehandläggningen. Intäkterna från regressen finansierar drygt en fjärdedel av den utbetalade brottsskadeersättningen. Antalet aktiva regressärenden fortsätter att öka.

Brottsofferfondens medel har använts för verksamhet som gagnar brottsoffer och projekt där samverkan ingår som en viktig del har priori-

terats. Myndigheten lämnar information till brottsoffer på upp till 14 olika språk och sprider kunskap om brottsoffers situation i samhället. Brottsoffermyndighetens hemsida och den webbaserade Rättegångsskolan hade sammanlagt över 200 000 unika besök 2010. Sammanlagt nåddes cirka 4 200 personer av myndighetens utbildningar. De utbildningar myndigheten ansvarar för håller, enligt utvärderingar, generellt hög kvalitet. Sammantaget bedömer regeringen att Brottsoffermyndigheten har genomfört sitt uppdrag väl och att målen för verksamheten har uppnåtts.

Resursinsatsen

Verksamheten omfattar både Brottsoffermyndighetens verksamhet och de transfereringar som utgörs av kostnader för brottsskadeersättningar under anslaget 1:11 *Ersättning för skador på grund av brott*. Även brottsofferfonden ingår i verksamheten. Brottsofferfondens medel är dock inte uppförda på statens budget, utan finansieras huvudsakligen av lagöverträdare som betalar en särskild avgift till fonden.

Mellan 2008–2010 har kostnaderna, inklusive transfereringar för verksamheten, i löpande priser ökat med cirka sju procent och uppgick 2010 till drygt 170,5 miljoner kronor. Kostnadsökningen förklaras av de uppdrag och särskilda medel myndigheten har haft inom ramen för regeringens handlingsplaner.

Tabell 2.13 Kostnadsutvecklingen 2008–2010

Miljoner kronor

	2008	2009	2010
Verksamhetens kostnader	38,8	44,5	41,1
Transfereringar	120,5	146,2	129,4
Summa kostnader	159,3	190,7	170,5

Källa: Brottsoffermyndighetens årsredovisning 2008-2010.

Myndigheter som samverkar inom verksamheten

Brottsoffermyndigheten ansvarar ensam för ärendehantering och utbetalning av brottsskadeersättning, liksom för beslut om bidrag ur Brottsofferfonden. Att brottsoffer nås av informationen om rätten till brottsskadeersättning förutsätter ett nära samarbete med polismyndigheterna, Åklagarmyndigheten, Domstolsverket och de enskilda domstolarna. Det gäller även information om möjligheten till vittnesstöd till målsägande och vittnen i samband med kallelser

inför förhandling i domstol. Det är även viktigt att polismyndigheterna i samband med anmälan om brott informerar brottsoffer om möjligheterna att få brottsskadeersättning, stöd och hjälp. Samverkan behöver även ske med myndigheter utanför rättsväsendet, till exempel med Kronofogdemyndigheten, liksom med ideella brottsofferstödande organisationer.

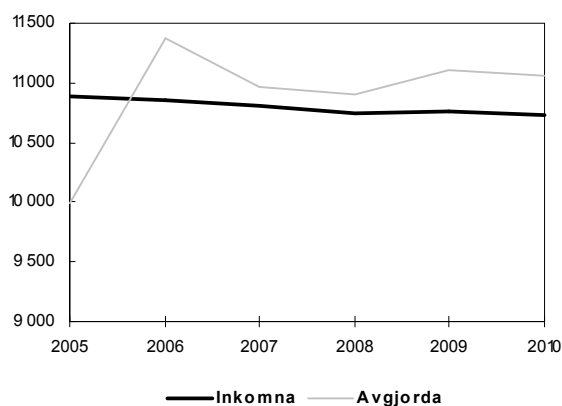
Verksamhetens resultat

Brottsskadeärenden

Antalet inkomna ansökningar om brottsskadeersättning liksom antalet avgjorda ärenden var under 2010 i princip detsamma som för 2009. Under 2010 utbetalades sammanlagt knappt 110 miljoner kronor i brottsskadeersättning, vilket är en minskning i förhållande till föregående år. Det finns flera orsaker till det. Bland annat har ärenden med skador och kränkningar av så allvarligt slag att de har berättigat till riktigt höga ersättningar inte varit lika frekventa som under tidigare år. Andelen sökande som erhållit del av ersättningen från annat håll har också ökat. Minskningen beror främst på orsaker som ligger utanför Brottsoffermyndighetens kontroll.

Omloppstiden för ett ärende att registreras, beredas, avgöras och expedieras var under året i genomsnitt cirka en och en halv månad, vilket innebär en förkortad handläggningstid om cirka två veckor jämfört med föregående år. Ärendebalansen har under verksamhetsåret minskat och den utgående balansen av ärenden understiger för första gången i myndighetens historia tusen ärenden.

Diagram 2.6 Inkomna och avgjorda ärenden

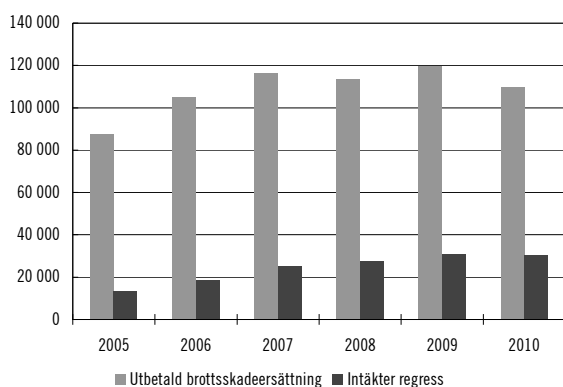

Källa: Brottsoffermyndighetens årsredovisningar

Under 2010 inkom 222 ansökning om brottskadeersättning avseende barn som har bevittnat våld inom familjen. Det var en marginell minskning mot föregående år. Totalt betalades 910 000 kronor ut till sökande i denna ärendekategori.

Intäkterna från regressverksamheten uppgick till drygt 30 miljoner kronor. Intäkterna har för första gången minskat något. Detta var dock i enlighet med förväntningarna, eftersom de arkivbalanser som tidigare har funnits har avarbetats. Vid utgången av 2010 fanns knappt 30 000 aktiva regressärenden. Av de betalningskyldiga var knappt 94 procent män.

Diagram 2.7 Utbetalad brottskadeersättning och intäkter från regress

Källa: Brottsoffermyndighetens årsredovisningar

Brottsofferfonden

Under 2010 var Brottsofferfondens intäkter drygt 36 miljoner kronor. Drygt 33 miljoner kronor fördelades under året från fonden till olika brottsofferinriktade projekt och verksamheter. Knappt två tredjedelar av dessa medel beviljades till ideella organisationer. Medel beviljades för verksamhetsstöd, till exempel vittnesstödsverksamhet och för utbildnings-, informations- och utvecklingsprojekt. Merparten av bidragen till de ideella organisationerna avsåg stöd till brottsofferjourer. Vidare beviljades knappt en tredjedel av fondens medel till viktimologiska forskningsprojekt inom olika ämnen och inriktningar. I övrigt beviljades cirka 11 procent av medlen till projekt som genomförs i offentlig regi och cirka en procent av medlen till projekt i privat regi.

Under året påbörjade myndigheten arbetet med att utveckla ett elektroniskt ansökningsförfarande via en webbaserad blankett. I första hand ska den användas vid ansökan om forskningsmedel, men på sikt ska alla som vill ansöka om

medel ur fonden kunna nyttja webbverktyget. Det elektroniska förfarandet kommer både att underlätta för sökande och vara ett stöd i det administrativa arbetet.

Kunskapscentrum

Brottsoffermyndigheten tillhandahåller ett lättförståeligt tryckt informationsmaterial på många språk. Materialet sprids genom ett samarbete med rättsväsendets myndigheter, ideella organisationer, socialtjänst samt hälso- och sjukvården. Under verksamhetsåret har myndigheten fortsatt arbetet med att förbättra det tryckta informationsmaterialet.

Brottsoffermyndigheten har arrangerat flera större utbildningstillfällen under verksamhetsåret, till exempel i samband med den internationella brottsofferdagen i februari. Myndigheten deltar även i grund- och vidareutbildning för bland annat personal inom rättsväsendet. Målgruppen vid större utbildningstillfällen är oftast yrkesverksamma inom rättsväsendet, socialtjänsten och ideella organisationer.

Brottsoffermyndigheten deltar i visst internationellt arbete. I detta arbete finns möjlighet att påverka den internationella utvecklingen på brottsofferområdet och att inhämta kunskaper från andra länder. Det internationella arbetet bedrevs under året till övervägande del genom myndighetens CURE-projekt (Children in the Union – Rights and Empowerment), finansierat av den Europeiska kommissionen. Projektet avslutades under 2010 med en rapport, innehållande rekommendationer till medlemsstaterna och kommissionen. Myndigheten är även partner i tre pågående EU-projekt. I övrigt har myndigheten deltagit i internationella konferenser och expertmöten.

Analys och slutsatser

Handläggningen av brottskadeärenden sker på ett effektivt och rättssäkert sätt med hög kvalitet. Den genomsnittliga handläggningstiden är kort och jämfört med föregående år förkortades den ytterligare under 2010. Antalet omprövningsärenden minskar och omprövningssituationen i övrigt visar på att myndigheten upprätthåller en hög kvalitet på ärendehandläggningen.

Att utöva regress från den dömda gärningsmannen är betydelsefullt sett ur ett ekonomisk perspektiv, men även av rättviseskäl för

brottsoffret samt som en signal och reaktion från samhället. Intäkterna från regressverksamheten har för första gången minskat något, vilket var i enlighet med förväntningarna. Intäkterna från regressen finansierar, trots den marginella minskningen, dock drygt en fjärdedel av den utbetalade brottskadeersättningen. Antalet aktiva regressärenden fortsätter att öka. Regressverksamheten bedrivs på ett effektivt och rättssäkert sätt. Målen för verksamheten brottskadeärenden har uppnåtts.

Brottsofferfonden har stor betydelse för finansiering av viktimologisk forskning och ideella organisationers brottsofferarbete. Bidragen från Brottsofferfonden når med en god spridning över landet många olika forskningsprojekt, organisationer och verksamheter, vilka uppmärksammar och främjar brottsoffer. Många av de projekt som beviljades medel under 2010 innehåller inslag av samverkan, såsom ideella organisationers samverkan med myndigheter i olika utbildningsinsatser. Fondens medel har använts för verksamhet som gagnar brottsoffer och målen för brottsofferfondens verksamhet har uppnåtts. Regeringen anser dock att Brottsoffermyndigheten på ett bättre sätt än tidigare kan sammanställa och offentliggöra resultatet av forskning och utvecklingsverksamhet, som finansieras med medel från fonden. Myndigheten har därför fått ett särskilt uppdrag i regleringsbrevet för 2011.

Det är viktigt att brottsoffer får information om sina rättigheter och möjligheter till stöd och hjälp. Brottsoffermyndigheten lämnar via hemsidan och tryckt informationsmaterial information på många språk för att nå så många brottsoffer som möjligt. Under verksamhetsåret har myndigheten fortsatt arbetet med att förbättra det tryckta informationsmaterialet och med att göra hemsidan mer användarvänlig. Vidare sprider myndigheten på olika sätt kunskap om brottsoffers situation i samhället.

Under 2010 arrangerade myndigheten flera välbesökta utbildningstillfällen. Utvärderingar visar att de utbildningar myndigheten ansvarar för generellt håller hög kvalitet och uppskattas av deltagarna. Målen för Kunskapscentrums verksamhet har uppnåtts. Regeringen anser dock att myndigheten kan vidareutveckla informationen till svenska medborgare, som har utsatts för brott utomlands.

2.5.7 Kompetensförsörjningen inom rättsväsendet

Rättsväsendets anställda uppgår till 47 300 och har därmed ökat med 1 300 personer 2010 jämfört med 2009.

Tabell 2.14 Antal anställda 2008–2010 fördelat på kvinnor och män (jämnt hundrat)

År	Kvinnor	Andel kvinnor	Män	Andel män	Samtliga
2008	20 500	46%	24 100	54%	44 600
2009	21 000	46%	25 000	54%	46 000
2010	21 800	46%	25 500	54%	47 300

Källa: Årsredovisning för 2010 avseende Polisen, Sveriges Domstolar, Kriminalvården, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Brottsförebyggande rådet, Brottsoffermyndigheten och Rättsmedicinalverket. Polisen avser polisorganisationen.

Myndigheterna arbetar fortlöpande med kompetensförsörjningsfrågor. Syftet är att den samlade kompetensen ska bidra till att uppnå verksamhetsmålen. För att förenkla och effektivisera kompetensförsörjningsprocessen har exempelvis metodstöd utvecklats och policy samt kompetensstrategier har utarbetats. En metod har tagits fram för att systematiskt ta tillvara och överföra kunskaper och erfarenheter från internationell tjänstgöring. Omfattande utbildningar har genomförts för att höja kompetensen hos de anställda. För att stärka ledarskapet har chefsutvecklings- och chefsförsörjningsprogram genomförts. Flera myndigheter har genomfört medarbetarundersökningar. Merparten av dem visar på ett förbättrat resultat jämfört med tidigare undersökningar.

Andelen kvinnor i ledningskompetens är oförändrad jämfört med 2009.

Tabell 2.15 Andel kvinnor och män på ledande befattningar 2008–2010

År	Andel kvinnor	Andel män
2008	26%	74%
2009	29%*)	69%
2010	29%	71%

Källa: Arbetsgivarverkets statistik samt årsredovisningen för 2010 avseende Polisen, Sveriges Domstolar, Kriminalvården, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Brottsförebyggande rådet, Brottsoffermyndigheten och Rättsmedicinalverket. Polisen avser polisorganisationen.

*) I budgetpropositionen för 2011 angavs felaktigt 31 %.

Myndigheterna bedriver ett långsiktigt jämställdhets- och mångfaldsarbete. I chefsutbildningar ingår mångfaldsfrågor för att tydliggöra frågornas betydelse för den dagliga verksamheten.

ten. Andelen anställda med utländsk bakgrund har ökat med 0,4 procentenheter 2010 jämfört med 2009.

Tabell 2.16 Andel anställda med utländsk bakgrund* 2008–2010

År	Andel
2008	8,6 %
2009	8,8 %
2010	9,2 %

Källa: Årsredovisningen för 2010 avseende Polisen, Sveriges Domstolar, Åklagarmyndigheten och Kriminalvården. Polisen avser polisorganisationen.

*Med utländsk bakgrund avses utrikesfödda samt inrikesfödda med två utrikesfödda föräldrar.

Ett systematiskt arbetsmiljöarbete pågår inom myndigheterna för att bibehålla en god arbetsmiljö och medverka till en god hälsa hos medarbetarna. Säkerhetsfrågorna, som är en viktig arbetsmiljöfråga, har hanterats med fortsatt hög prioritet. Sjukfrånvaron har minskat med 0,2 procentenheter 2010 jämfört med 2009.

Tabell 2.17 Andel sjukfrånvaro i förhållande till tillgänglig arbetstid 2008–2010 fördelat på kvinnor, män och samtliga

År	Kvinnor	Män	Samtliga
2008	5,2 %	2,9 %	4,0 %
2009	5,0 %	2,9 %	3,7 %
2010	4,7 %	2,7 %	3,5 %

Källa: Statskontoret. I tabellen ingår polisorganisationen, Sveriges Domstolar, Kriminalvården, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Brottsförebyggande rådet, Brottsoffermyndigheten och Rättsmedicinalverket.

Fotnot: Statistiken baseras på myndigheternas årsarbetskrafter när det gäller totalberäkning och medelantal anställda när det gäller kvinnor och män. Föregående års siffror har korrigerats beroende på justeringar i statistiken.

Analys och slutsatser

Rättsväsendets myndigheter ska vara attraktiva och effektiva arbetsplatser och uppvisa bra resultat. Goda ledare och kompetenta medarbetare är en förutsättning för att utveckla verksamheter på kort och lång sikt. Det är därför positivt att myndigheterna arbetar aktivt med olika kompetenshöjande åtgärder för de anställda. Det är viktigt att de som arbetar inom rättsväsendet vågar ta till sig influenser utifrån och har förmåga och vilja till förändring.

Mångfaldsarbetet som pågår vid myndigheterna har resulterat i att andelen anställda med utländsk bakgrund har ökat något, vilket är positivt. Sett över en längre tidsperiod går utvecklingen i rätt riktning också vad gäller andelen kvinnor i ledande befattningar även om andelen för 2010 är oförändrad jämfört med 2009. Detta kan delvis kopplas till oklarheter hos Polisen hur befattningar ska kodas. En sammansättning av medarbetare med olika kön, etnisk bakgrund och erfarenheter skapar goda förutsättningar för en effektiv verksamhet och öppenhet för olika idéer och lösningar. Regeringen anser det som angeläget att arbetet som bedrivs vid myndigheterna för att främja jämställdhet och mångfald samt för att motverka diskriminering fortgår.

En god arbetsmiljö påverkar de anställdas trivsel och välbefinnande och medverkar till bättre kvalitet i verksamheten. Det är därför positivt att det genomförs olika arbetsmiljöinsatser för att öka hälsan bland medarbetarna liksom att sjukfrånvaron är fortsatt låg. Myndigheternas utveckling av säkerhetsfrågorna är också bra. Det är viktigt för arbetsmiljön att rättsväsendets myndigheter minskar otryggheten i verksamheten och garanterar trygga arbetsplatser för de anställda.

Rättsväsendets verksamheter bygger i flera avseenden på internationellt samarbete och internationella erfarenheter är därmed av stort värde. På sikt är det rimligt att ställa högre krav på internationell kompetens vid flera chefsanställningar i rättsväsendet.

Sammantaget bedömer regeringen att myndigheternas kompetensförsörjningsarbete är bra. Det är dock angeläget att kompetensförsörjningsprocessen ges fortsatt hög prioritet.

2.6 Budgetförslag

Tabell 2.18 Utgiftsutveckling 2001–2011
Miljoner kronor

	Utfall 2001	Utfall 2002	Utfall 2003	Utfall 2004	Utfall 2005	Utfall 2006	Utfall 2007	Utfall 2008	Utfall 2009	Utfall 2010	Prognos 2011
1:1 Polisorganisationen	12 461	13 006	13 691	14 195	14 629	15 431	16 532	17 780	17 967	18 883	19 364
1:2 Säkerhetspolisen	539	534	576	594	637	725	788	870	899	940	983
1:3 Åklagarmyndigheten	732	767	780	812	830	889	966	977	1 053	1 168	1 157
1:4 Ekobrottsmyndigheten	297	303	319	342	337	349	374	370	390	425	422
1:5 Sveriges Domstolar	3 468	3 730	3 862	3 862	3 856	3 890	4 108	4 259	4 418	4 572	4 731
1:6 Kriminalvården	4 073	4 448	4 939	5 072	5 218	5 447	5 928	6 329	6 782	7 164	7 509
1:7 Brottsförebyggande rådet	58	51	53	64	58	65	63	56	61	63	67
1:8 Rättsmedicinalverket	197	209	215	217	221	229	247	261	273	297	309
1:9 Gentekniknämnden	3	3	3	3	3	3	3	4	4	4	4
1:10 Brottsoffermyndigheten	19	23	23	22	26	27	30	30	30	31	33
1:11 Ersättning för skador på grund av brott	75	78	76	84	74	87	91	86	89	80	59
1:12 Rättsliga biträden m.m.	805	862	934	1 005	1 094	1 326	1 455	1 607	1 621	1 804	2 043
1:13 Kostnader för vissa skadere- gleringar m.m.	16	22	29	22	31	28	32	44	34	35	36
1:14 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar	7	8	8	8	4	3	3	3	4	4	17
1:15 Bidrag till lokalt brottsförebyg- gande arbete	7	8	6	10	6	6	7	6	7	7	7
1:16 Säkerhets- och integritets- skyddsnämnden	-	-	-	-	-	-	-	10	10	10	13
1:17 Domarnämnden	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7

1:1 Polisorganisationen

Tabell 2.19 Anslagsutveckling
Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utfall
2010	18 882 887		454 629
2011	19 687 663 ¹	Utgifts- prognos	19 364 329
2012	Förslag	20 066 787	
2013	Beräknat	20 427 128 ²	
2014	Beräknat	20 820 871 ³	
2015	Beräknat	21 373 395 ⁴	

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop.2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 20 044 990 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 20 010 275 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 20 010 275 tkr i 2012 års prisnivå.

Anslaget används för att finansiera polismyndigheternas, Statens kriminaltekniska laboratoriums och Rikspolisstyrelsens verksamhet. Anslaget används också för att samordna och utveckla rättsväsendets informationsförsörjning.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 2.20 Offentligrättslig verksamhet
Tusental kronor

	Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2010		51 480	515 427	586 404	-70 977
Prognos 2011		55 500	650 000	595 000	55 000
Budget 2012		55 500	650 000	595 000	55 000

De offentligrättsliga avgifter som inte får disponeras är avgifter från tillståndsgivningen samt Riksbankens penningtransporter.

Polisorganisationen disponerar avgifter från stämmingsmannadelgivning, passhantering och nationella ID kort. Avgiftsintäkterna från passhanteringen beräknas öka allteftersom de 10-åriga passen fasas ut.

Tabell 2.21 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (Intäkt - kostnad)
Utfall 2010	26 169	29 382	-3 213
(varav tjänsteexport)	(14 415)	(14 415)	
Prognos 2011	25 000	30 000	-5 000
(varav tjänsteexport)	(13 500)	(13 500)	
Budget 2012	25 000	30 000	-5 000
(varav tjänsteexport)	(13 500)	(13 500)	

Den uppdragsverksamhet som ovanstående intäkter avser är, förutom tjänsteexport, prover som utförs av Statens kriminaltekniska laboratorium, utbildning av ordningsvakter samt kontroll av väktarhundar.

Regeringens överväganden

För att ge polisorganisationen möjlighet att vidareutveckla verksamheten samt komplettera verksamheten med nödvändig kompetens ökas anslaget med 150 000 000 kronor från och med 2012 så som regeringen aviserade i 2010 och 2011 års budgetpropositioner.

Regeringen fortsätter satsningen på att samordna och utveckla rättsväsendets informationsförsörjning. Som angavs i 2010 och 2011 års budgetpropositioner ökas anslaget för detta ändamål åren 2010–2012 med 70 000 000 kronor per år.

För att bidra till finansieringen och driften av radiokommunikationssystemet Rakel minskas anslaget med 30 000 000 kronor 2012. Anslaget 2:5 *Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet* under utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap ökas med motsvarande belopp 2012.

Polisorganisationens anslag minskas vidare med 4 000 000 kronor från och med 2012. Anslaget beräknas minska med ytterligare 2 000 000 kronor från och med 2013 och ytterligare 2 000 000 kronor från och med 2014. Minskningen finansierar motsvarande ökning av anslaget 6:2 *Justitiekanslern* under utgiftsområde 1 Rikets styrelse.

Anslaget minskas med 7 000 000 kronor från och med 2012. Minskningen finansierar motsvarande ökning av anslaget 1:8 *Rättsmedicinalverket*.

Vidare minskas anslaget med 4 000 000 kronor från och med 2012 för att finansiera motsvarande ökning av anslaget 1:16 *Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden*.

Avgifterna till Interpol och Schengen Information System beräknas bli lägre än vad som tidigare har angetts. Polisorganisationens anslag ökas därför med 2 000 000 kronor från och med 2012. Anslaget 1:14 *Avgifter till vissa internationella sammanslutningar* minskas med motsvarande belopp.

Regeringen prioriterar i denna proposition bland annat åtgärder för att möta inbromsningen, åtgärder för varaktigt högre tillväxt och systerorganisationer samt åtgärder för att välfärden ska komma alla till del. För att bidra till detta föreslås att vissa anslag minskas. Detta gäller bland annat polisorganisationens anslag som minskas med 1 000 000 kronor från och med 2012.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 20 066 787 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Polisorganisationen* för 2012. För 2013, 2014 och 2015 beräknas anslaget till 20 427 128 000 kronor, 20 820 871 000 kronor respektive 21 373 395 000 kronor.

Tabell 2.22 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:1 Polisorganisationen

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	19 687 663	19 687 663	19 687 663	19 687 663
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	196 738	575 814	1 002 235	1 551 284
Beslut	115 493	69 758	62 833	64 500
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³	66 893	93 893	68 140	69 948
Förslag/ beräknat anslag	20 066 787	20 427 128	20 820 871	21 373 395

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FIU10).

Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013-2015 är preliminär och kan komma att ändras.³ Övergångseffekter till följd av kostnadsmässig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt. Anslaget minskas från och med 2014 till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

1:2 Säkerhetspolisen

Tabell 2.23 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2010	Utfall	939 925	Anslags- sparande	3 551
2011	Anslag	951 795 ¹	Utgifts- prognos	983 000
2012	Förslag	1 047 199		
2013	Beräknat	1 038 076 ²		
2014	Beräknat	1 058 569 ³		
2015	Beräknat	1 086 373 ⁴		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop.2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 1 017 771 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 1 016 594 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 1 016 594 tkr i 2012 års prisnivå.

Anslaget används för Säkerhetspolisens förvaltningskostnader.

Regeringens överväganden

Under det senaste året har Sverige och länder i vår närhet drabbats av omskakande och tragiska händelser. Den 11 december 2010 genomfördes ett självmordsattentat i Stockholm, den 22 juli 2011 drabbades Norge av ett bombattentat och dödsskjutningar och den 11 augusti 2011 angreps försvarsdepartementet i Estland av en beväpnad man. Dessa händelser har gjort hotet från våldsbejakande extremism, terrorism och enskilda hotutövare mycket påtagligt.

Händelserna bekräftar också nödvändigheten att fortsätta utveckla Säkerhetspolisen. Säkerhetspolisens förmåga att upptäcka och bedöma hot behöver ytterligare förbättras. Skyddet av vitala funktioner i samhället behöver öka och förmågan att reducera hot och sårbarheter vidareutvecklas för att allvarlig brottslighet ska kunna förebyggas och utredas. Anslaget ökas därför med 85 000 000 kronor 2012. Anslaget beräknas öka med 55 000 000 kronor från och med 2013.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 1 047 199 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Säkerhetspolisen* för 2012. För 2013, 2014 och 2015 beräknas anslaget till 1 038 076 000 kronor, 1 058 569 000 kronor respektive 1 086 373 000 kronor.

Tabell 2.24 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:2 Säkerhetspolisen

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011 ¹	951 795	951 795	951 795	951 795
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	9 496	28 674	49 188	75 479
Beslut	85 000	56 097	57 270	58 775
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³	908	1 510	316	324
Förslag/ be- räknat anslag	1 047 199	1 038 076	1 058 569	1 086 373

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013-2015 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsmissig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt. Anslaget minskas från och med 2014 till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

1:3 Åklagarmyndigheten

Tabell 2.25 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2010	Utfall	1 168 046	Anslags- sparande	2 249
2011	Anslag	1 184 292 ¹	Utgifts- prognos	1 156 817
2012	Förslag	1 238 070		
2013	Beräknat	1 260 898 ²		
2014	Beräknat	1 285 751 ³		
2015	Beräknat	1 320 159 ⁴		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 1 238 295 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 1 236 568 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 1 236 567 tkr i 2012 års prisnivå.

Anslaget används för Åklagarmyndighetens förvaltningskostnader. Åklagarmyndighetens kärnuppgifter består i att leda förundersökningar, besluta i åtalsfrågor och företräda det allmänna i domstol. Utöver sin operativa verksamhet bedriver Åklagarmyndigheten metod- och rättsutveckling samt rättslig uppföljning och tillsyn. Åklagarmyndigheten har en viktig roll i rättskedjan mellan Polisen och domstolarna.

Regeringens överväganden

För att Åklagarmyndigheten ska kunna bibehålla kvaliteten och effektiviteten i verksamheten ökas anslaget med 40 000 000 kronor från och med 2012 så som regeringen aviserade i 2010 och 2011 års budgetpropositioner.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 1 238 070 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Åklagarmyndigheten* för 2012. För 2013, 2014 och 2015 beräknas anslaget till 1 260 898 000 kronor, 1 285 751 000 kronor respektive 1 320 159 000 kronor.

Tabell 2.26 Härlledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:3 Åklagarmyndigheten

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	1 184 292	1 184 292	1 184 292	1 184 292
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	12 546	34 392	60 149	93 452
Beslut	40 000	40 730	41 591	42 704
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³	1 232	1 483	-281	-289
Förslag/ beräknat anslag	1 238 070	1 260 898	1 285 751	1 320 159

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013–2015 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsmissig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt. Anslaget minskar från och med 2014 till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

1:4 Ekobrottsmyndigheten

Tabell 2.27 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2010	425 067	5 846	
2011	Anslag 427 707 ¹		422 477
2012	Förslag 438 206		
2013	Beräknat 446 464 ²		
2014	Beräknat 455 194 ³		
2015	Beräknat 467 223 ⁴		

¹ Inklusivt ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 438 206 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 437 596 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 437 596 tkr i 2012 års prisnivå.

Anslaget används för Ekobrottsmyndighetens förvaltningskostnader. Ekobrottsmyndigheten har till uppgift att bekämpa ekonomisk brottslighet. Utöver sin operativa verksamhet ska Ekobrottsmyndigheten utveckla metoder för att effektivisera bekämpningen av den ekonomiska brottsligheten samt följa rättstillämpningen och utarbeta förslag till åtgärder. Dessutom ska Ekobrottsmyndigheten lämna information och bistå med sin kompetens om den ekonomiska brottsligheten till andra myndigheter, kommuner, näringsliv och organisationer samt till allmänheten.

Regeringens överväganden

För att Ekobrottsmyndigheten ska kunna upprätthålla hög kvalitet och effektivitet i sin verksamhet ökas Ekobrottsmyndighetens anslag med 5 000 000 kronor från och med 2012 så som regeringen aviserade i 2010 och 2011 års budgetpropositioner.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 438 206 000 kronor anvisas under anslaget 1:4 *Ekobrottsmyndigheten* för 2012. För 2013, 2014 och 2015 beräknas anslaget till 446 464 000 kronor, 455 194 000 kronor respektive 467 223 000 kronor.

Tabell 2.28 Härlledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:4 Ekobrottsmyndigheten

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	427 707	427 707	427 707	427 707
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	4 882	13 034	22 279	34 170
Beslut	5 000	5 094	5 201	5 339
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³	617	629	7	7
Förslag/ beräknat anslag	438 206	446 464	455 194	467 223

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013–2015 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsmissig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt. Anslaget minskar från och med 2014 till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

1:5 Sveriges Domstolar

Tabell 2.29 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2010	Utfall	4 571 506	Anslags-sparande	49 157
2011	Anslag	4 741 718 ¹	Utgifts-prognos	4 730 887
2012	Förslag	4 899 954		
2013	Beräknat	5 022 368 ²		
2014	Beräknat	5 133 861 ³		
2015	Beräknat	5 268 920 ⁴		

¹ Inklusivt ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 4 926 155 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 4 932 397 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 4 932 397 tkr i 2012 års prisnivå.

Anslaget används för den verksamhet som bedrivs i domstolarna, hyres- och arrendenämnderna, Rättshjälpsmyndigheten samt Domstolsverket.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 2.30 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig-rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2010	74 928	14 330		
Prognos 2011	78 000	15 000		
Budget 2012	78 000	15 000		

Återbetalning av rättshjälpskostnader m.m. ingår inte i tabellen.

Under 2011 beräknas Sveriges Domstolar att leverera in avgifter och medel från återbetalningar av rättshjälpskostnader m.m. till inkomsttitel på statsbudgeten motsvarande 116 miljoner kronor, varav 47 miljoner kronor utgör ansökningsavgifter, 12 miljoner kronor kungörandeavgifter, 23 miljoner kronor efterbevaknings- och tillsynsavgifter. Återbetalning av medel för rättshjälpskostnader m.m. beräknas uppgå till 34 miljoner kronor.

Avgiftsintäkter och andra ersättningar som disponeras härrör i huvudsak från uthyrning av lokaler och personal, försäljning av kopior och rättsfallpublicering. Dessa uppgick 2010 till 14 miljoner kronor. Därutöver mottog Sveriges Domstolar cirka 20 miljoner kronor i form av bidrag från Arbetsförmedlingen, Sida och EU-institutioner.

Regeringens överväganden

För att domstolarna ska kunna hantera det ökande antalet inkomna mål och ärenden med bibehållen hög kvalitet och effektivitet ökas anslaget med 100 000 000 kronor från och med 2012, så som aviserades i 2010 och 2011 års budgetpropositioner.

I den nya skollagen (prop. 2009/10:165, bet. 2009/10:UbU21, rskr. 2009/10:370) som började tillämpas den 1 juli 2011 infördes utökade möjligheter till överklagande enligt förvaltningslagen. De ärenden som kan överklagas enligt förvaltningslagen ska enligt skollagen fördelas mellan allmän förvaltningsdomstol och Skolväsendets överklagandenämnd. Till följd av att regeringen bedömer att antalet mål i de allmänna förvaltningsdomstolarna kan förväntas öka i viss utsträckning ökades anslaget från och med 2011 med 250 000 kronor. Helårseffekten beräknas uppgå till 500 000 kronor, varför anslaget föreslås ökas med ytterligare 250 000 kronor 2012 och beräknas öka med samma belopp från och med 2013.

Den 2 maj 2011 bildades fem nya mark- och miljödomstolar genom en sammanläggning av fastighetsdomstolarna och miljödomstolarna (prop. 2009/10:215, bet. 2009/10:JuU27 och 2009/10:CU25, rskr. 2009/10:364 och 2009/10:366). Till de nya domstolarna har huvuddelen av de mål och ärenden enligt plan- och bygglagen (1987:19), som enligt den tidigare ordningen handlades av regeringen och allmän förvaltningsdomstol, förts. Till följd av förändringarna kommer följande överföringar att göras, vilket regeringen aviserade i 2010 års budgetproposition. Anslaget ökas med 27 400 000 kronor 2012 och med 18 300 000 kronor 2013. Det under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård upptagna anslaget 1:4 *Sanering och återställande av förorenade områden* minskas med motsvarande belopp.

Av de 7 000 000 kronor som anslaget minskades med från och med 2011 för att finansiera Domarnämnden återförs 500 000 kronor från och med 2012. Anslaget 1:17 *Domarnämnden* minskas med motsvarande belopp.

För att finansiera årliga kostnader för arkivvård för dokument som arkiverats under 2010 minskas anslaget med 1 472 000 kronor från och med 2012. Det under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid uppförda anslaget 6:1 *Riksarkivet* ökas med motsvarande belopp.

Regeringen avser att under hösten 2011 lägga fram förslag om utökade möjligheter att anordna säkerhetskontroller i domstolarna enligt lagen (1981:1064) om säkerhetskontroll i domstol. För att genomföra förslagen ökas anslaget med 15 000 000 kronor 2012. Anslaget beräknas öka med 30 000 000 kronor från och med 2013.

Regeringens förslag i denna proposition om skattereduktion för gåvor till ideell verksamhet förväntas medföra en ökad måltillströmning till de allmänna förvaltningsdomstolarna. Anslaget ökas med 6 000 000 kronor från och med 2012.

Genomförandet av regeringens förslag i lagrådsremissen Tandvård för personer med vissa sjukdomar eller funktionsnedsättningar förväntas medföra en ökad måltillströmning till de allmänna förvaltningsdomstolarna. Anslaget beräknas öka med 1 200 000 kronor från och med 2013. Det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg upptagna anslaget 1:4 *Tandvårdsförmåner m.m.* minskas med motsvarande belopp.

Som ett led i arbetet med att renodla domstolarnas verksamhet flyttas den 1 oktober 2011 handläggningen av vissa ärendetyper över från tingsrätt till förvaltningsmyndighet (prop. 2010/11:119, bet. 2010/11:JuU24, rskr. 2010/11:301). Till följd av förändringarna kommer följande överföringar att göras, vilka aviseras i 2011 års budgetproposition.

Verksamheten med vissa associationsrättsliga ärenden och vissa ärenden som rör dödande av förkommen handling tas över av Bolagsverket. Med anledning av detta minskas anslaget med 412 000 kronor från och med 2012.

Vissa delar av verksamheten med dödande av förkommen handling tas över av Kronofogdemyndigheten. Anslaget minskas med 800 000 kronor från och med 2012. Det under utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution upptagna anslaget 1:2 *Kronofogdemyndigheten* ökas med motsvarande belopp.

Verksamheten med registreringsärenden, arv och testamente tas över av Skatteverket. Anslaget minskas med 9 220 000 kronor från och med 2012. Det under utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution upptagna anslaget 1:1 *Skatteverket* ökas med motsvarande belopp.

Vissa delar av verksamheten med dödande av förkommen handling tas över av Lantmäteriet. Anslaget minskas med 3 300 000 kronor från och med 2012. Det under utgiftsområde 18

Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik upptagna anslaget 2:4 *Lantmäteriet* ökas med motsvarande belopp.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 4 899 954 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Sveriges Domstolar* för 2012. För 2013, 2014 och 2015 beräknas anslaget till 5 022 368 000 kronor, 5 133 861 000 kronor respektive 5 268 920 000 kronor.

Tabell 2.31 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:5 Sveriges Domstolar

Tusental kronor				
	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	4 741 718	4 741 718	4 741 718	4 741 718
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	45 702	139 205	241 244	372 333
Beslut	114 068	141 809	149 226	153 152
Överföring till/från andra anslag	-6 084	-5 003	-5 107	-5 242
Övrigt ³	4 550	4 639	6 780	6 958
Förslag/ beräknat anslag	4 899 954	5 022 368	5 133 861	5 268 920

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013–2015 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekten till följd av kostnadsmissig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under Övrigt. Anslaget minskas från och med 2014 till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

1:6 Kriminalvården

Tabell 2.32 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
År	Slagslag	Belopp	Slagslag	Belopp
2010	Utfall	7 164 147	Anslags-sparande	15 905
2011	Anslag	7 449 802 ¹	Utgifts-prognos	7 508 521
2012	Förslag	7 529 804		
2013	Beräknat	7 685 836 ²		
2014	Beräknat	7 834 835 ³		
2015	Beräknat	8 037 574 ⁴		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 7 530 408 tkr i 2012 års prispivå.

³ Motsvarar 7 520 566 tkr i 2012 års prispivå.

⁴ Motsvarar 7 520 565 tkr i 2012 års prispivå.

Anslaget används för Kriminalvårdens verksamhet. Transporttjänstens verksamhet erhåller medel från detta anslag till den del denna inte avser utlandstransporter inom migrationspoliti-

kens ansvarsområde. Anslaget används även för Kriminalvårdsnämndens verksamhet och ersättning åt ledamöter med flera i övervakningsnämnderna.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Kriminalvården disponerar inkomster från arbetsdriften inom kriminalvården. För arbetsdriften gäller inte kravet på full kostnadstäckning. Det ekonomiska målet är att intäkterna till 50 procent ska täcka de direkta kostnaderna för arbetsdriften.

Av 5 § lagen (1994:451) om intensivövervakning med elektronisk kontroll framgår att dömda som verkställer ett fängelsestraff under intensivövervakning med elektronisk kontroll ska betala en avgift. Avgiften uppgår till 50 kronor per dag, dock högst 6 000 kronor. Avgiften ska betalas i förskott till Kriminalvården för att därefter kvartalsvis tillföras Brottsofferfonden.

Tabell 2.33 Avgiftsbelagd verksamhet

Tusental kronor

	Intäkter som inte får disponeras/ Intensivövervakning	Intäkter som får disponeras/ Arbetsdrift
Utfall 2010	2 684	125 229
Prognos 2011	3 000	145 000
Budget 2012	3 200	147 000

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 7 529 804 000 kronor anvisas under anslaget 1:6 *Kriminalvården* för 2012. För 2013, 2014 och 2015 beräknas anslaget till 7 685 836 000 kronor 7 834 835 000 kronor respektive 8 037 574 000 kronor.

Tabell 2.34 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:6 Kriminalvården

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	7 449 802	7 449 802	7 449 802	7 449 802
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	77 609	232 975	392 164	595 088
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³	2 393	3 059	-7 131	-7 316
Förslag/beräknat anslag	7 529 804	7 685 836	7 834 835	8 037 574

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013-2015 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekten till följd av kostnadsmissig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under Övrigt. Anslaget minskas från och med 2014 till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

1:7 Brottsförebyggande rådet

Tabell 2.35 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslagssparande	Utgiftsprognos
2010	63 082	315	
2011	Anslag 68 931 ¹		66 818
2012	Förslag 69 240		
2013	Beräknat 70 690 ²		
2014	Beräknat 72 046 ³		
2015	Beräknat 73 892 ⁴		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 69 240 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 69 143 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 69 144 tkr i 2012 års prisnivå.

Brottsförebyggande rådet är ett centrum för forsknings- och utvecklingsverksamhet inom rättsväsendet och ska bidra till kunskapsutveckling inom det kriminalpolitiska området och främja brottsförebyggande arbete. Anslaget används för Brottsförebyggande rådets förvaltningskostnader.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 69 240 000 kronor anvisas under anslaget 1:7 *Brottsförebyggande rådet* för 2012. För 2013, 2014 och 2015 beräknas an-

slaget till 70 690 000 kronor, 72 046 000 kronor respektive 73 892 000 kronor.

Tabell 2.36 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:7 Brottsförebyggande rådet

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011 ¹	68 931	68 931	68 931	68 931
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	219	1 667	3 122	4 968
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³	90	92	-7	-7
Förslag/ be- räknat anslag	69 240	70 690	72 046	73 892

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013-2015 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekten till följd av kostnadsmissig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under Övrigt. Anslaget minskar från och med 2014 till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

1:8 Rättsmedicinalverket

Tabell 2.37 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Anslags- sparande	Utgifts- prognos	Resultat
2010	Utfall	296 567			4 253
2011	Anslag	312 013 ¹			308 898
2012	Förslag	327 858			
2013	Beräknat	334 543 ²			
2014	Beräknat	341 077 ³			
2015	Beräknat	350 036 ⁴			

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 327 999 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 327 552 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 327 553 tkr i 2012 års prisnivå.

Anslaget används för Rättsmedicinalverkets förvaltningskostnader. Rättsmedicinalverket bedriver verksamhet inom rättspsykiatri, rättsmedicin, rättskemi och rättsgenetik. Rättsmedicinalverkets huvuduppgift är att avge sakkunnigutlåtanden till polis, åklagare och domstol.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Rättsmedicinalverket bedriver avgiftsbelagd verksamhet inom rättsgenetik, delar av rättskemin samt inom rättsmedicin vad gäller utfärdande av rättsintyg.

Tabell 2.38 Offentligrättslig verksamhet. Rättsgenetik

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt- kostnad)
Utfall 2010	-	18 649	18 003	646
Prognos 2011	-	18 000	17 000	1 000
Budget 2012	-	18 500	19 000	-500

Tabell 2.39 Uppdragsverksamhet. Rättskemi

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt- kostnad)
Utfall 2010	43 188	41 846	1 342
Prognos 2011	41 000	43 500	-2 500
Budget 2012	41 000	43 000	-2 000

Tabell 2.40 Uppdragsverksamhet. Rättsintyg

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt- kostnad)
Utfall 2010	20 891	23 161	-2 270
Prognos 2011	19 000	20 000	-1 000
Budget 2012	24 000	24 000	0

Både den rättskemiska och den rättsgenetiska verksamheten resulterade i överskott 2010. Överskotten bidrog till ett högre ackumulerat balanserat överskott för båda dessa verksamheter.

Rättsintygsverksamheten resulterade i ett underskott, vilket bidrog till ett lägre ackumulerat balanserat överskott.

Regeringens överväganden

Regeringen har i budgetpropositionerna för 2010 och 2011 aviserat att anslaget ökas med 5 000 000 kronor 2012.

Rättsmedicinalverket behöver fortsätta arbetet med att öka antalet rättsläkare och rättspsykiatriker. Eftersom det tar lång tid att utbilda en lä-

kare till rättsläkare är det viktigt att myndigheten kan följa den långsiktiga kompetensförsörjningsplan som myndigheten har för att läkarbemanningen ska säkerställas på sikt. Myndigheten behöver också fortsätta det påbörjade arbetet med att modernisera den tekniska utrustningen. Nya metoder för undersökningar, analyser och leveranssätt av sakkunnigutlåtanden till beställarna innebär att tekniken måste uppgraderas och anpassas till denna utveckling. Dessutom är myndigheten i behov av nya lokaler för bland annat den rättspsykiatriska verksamheten i Hudinge. Utifrån verksamhetens art och de krav som ställs på lokalerna kommer nya lokaler att medföra ökade kostnader. Med anledning av ovanstående ökas Rättsmedicinalverkets anslag med 7 000 000 kronor från och med 2012. Anslag 1:1 *Polisorganisationen* minskas med motsvarande belopp.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 327 858 000 kronor anvisas under anslaget 1:8 *Rättsmedicinalverket* för 2012. För 2013, 2014 och 2015 beräknas anslaget till 334 543 000 kronor, 341 077 000 kronor respektive 350 036 000 kronor.

Tabell 2.41 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:8 Rättsmedicinalverket

Tusental kronor				
	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	312 013	312 013	312 013	312 013
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	3 807	10 108	16 847	25 485
Beslut	12 000	12 239	12 495	12 824
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³	38	183	-278	-286
Förslag/ beräknat anslag	327 858	334 543	341 077	350 036

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013–2015 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsmässig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt. Anslaget minskas från och med 2014 till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

1:9 Gentekniknämnden

Tabell 2.42 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2010	Utfall	4 183	Anslags-sparande	50
2011	Anslag	4 288 ¹	Utgifts-prognos	4 095
2012	Förslag	4 351		
2013	Beräknat	4 441 ²		
2014	Beräknat	4 527 ³		
2015	Beräknat	4 645 ⁴		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop.2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 4 351 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 4 345 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 4 346 tkr i 2012 års prisnivå.

Anslaget används för Gentekniknämndens förvaltningskostnader. Nämnden ska bland annat följa den nationella och internationella utvecklingen på genteknikområdet, bevaka de etiska frågorna inom gentekniken samt bedriva rådgivande och upplysande verksamhet.

Regeringens överväganden

Utvecklingen inom genteknikområdet går snabbt. Genom att utnyttja genteknik kan mänskligt lidande lindras. Det finns samtidigt en risk för att gentekniken missbrukas eller att användningen av genteknik för med sig andra negativa konsekvenser, till exempel inom miljöområdet. Det är mot den bakgrunden viktigt att följa utvecklingen inom gentekniken på ett ändamålsenligt och noggrant sätt.

Regeringen föreslår att 4 351 000 kronor anvisas under anslaget 1:9 *Gentekniknämnden* för 2012. För 2013, 2014 och 2015 beräknas anslaget till 4 441 000 kronor, 4 527 000 kronor respektive 4 645 000 kronor.

Tabell 2.43 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:9 Gentekniknämnden

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	4 288	4 288	4 288	4 288
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	63	153	245	363
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³			-6	-6
Förslag/ be- räknat anslag	4 351	4 441	4 527	4 645

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013–2015 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Anslaget minskas från och med 2014 till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

1:10 Brottsförmyndigheten

Tabell 2.44 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2010	30 627	1 846	
2011	Anslag	33 700 ¹	33 289
2012	Förslag	34 045	
2013	Beräknat	34 715 ²	
2014	Beräknat	35 391 ³	
2015	Beräknat	36 319 ⁴	

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 34 045 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 33 998 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 33 998 tkr i 2012 års prisnivå.

Brottsförmyndigheten arbetar för att främja brottsoffers rättigheter, intressen och behov. Myndighetens huvuduppgift är att pröva ansökningar om ersättning enligt brottsskadelagen, så kallad brottsskadeersättning. Anslaget används för Brottsförmyndighetens förvaltningskostnader.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 34 045 000 kronor anvisas under anslaget 1:10 *Brottsförmyndigheten*

för 2012. För 2013, 2014 och 2015 beräknas anslaget till 34 715 000 kronor, 35 391 000 kronor respektive 36 319 000 kronor.

Tabell 2.45 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:10 Brottsförmyndigheten

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	33 700	33 700	33 700	33 700
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	345	1 015	1 740	2 669
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³			-49	-50
Förslag/ be- räknat anslag	34 045	34 715	35 391	36 319

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013–2015 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Anslaget minskas från och med 2014 till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

1:11 Ersättning för skador på grund av brott

Tabell 2.46 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2010	79 614	10 930	
2011	Anslag	69 474 ¹	58 744
2012	Förslag	89 474	
2013	Beräknat	89 474 ²	
2014	Beräknat	89 349 ³	
2015	Beräknat	89 349 ⁴	

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 89 474 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 89 349 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 89 349 tkr i 2012 års prisnivå.

Från anslaget betalas ersättning av statsmedel enligt brottsskadelagen (1978:413) för skador på grund av brott. Utgifterna på anslaget styrs av antalet beviljade ansökningar och brottsskadeersättningens storlek.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 89 474 000 kronor anvisas under anslaget 1:11 *Ersättning för skador på grund av brott* för 2012. För 2013, 2014 och 2015 beräknas anslaget till 89 474 000 kronor, 89 349 000 kronor respektive 89 349 000 kronor.

Tabell 2.47 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:11 Ersättning för skador på grund av brott

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	89 474	89 474	89 474	89 474
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning	0	0	0	0
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ²			-125	-125
Förslag/ be- räknat anslag	89 474	89 474	89 349	89 349

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Anslaget minskas från och med 2014 till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

1:12 Rättsliga biträden m.m.

Tabell 2.48 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Belopp	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2010	Utfall	1 804 166		-35 020
2011	Anslag	1 905 657 ¹		2 043 000
2012	Förslag	2 025 657		
2013	Beräknat	1 725 657 ²		
2014	Beräknat	1 725 657 ³		
2015	Beräknat	1 725 657 ⁴		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop.2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 1 725 657 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 1 725 657 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 1 725 657 tkr i 2012 års prisnivå.

Från anslaget ska betalas de kostnader som enligt 21 kap. 10 § rättegångsbalken, lagen (1988:609) om målsägandebitråde och rättshjälpslagen (1996:1619) ska betalas av allmänna medel. Därutöver ska från anslaget betalas de kostnader som enligt lagen (1996:1620) om offentligt biträde ska betalas av allmänna medel, dock inte sådana kostnader som avser offentligt biträde i

ärenden enligt utlänningslagen (2005:716) och lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll. Anslaget finansierar också utgifter för särskilda företrädare för barn enligt 12 § lagen (1999:997) om särskild företrädare för barn, samt utgifter för bevisning, parter, tolk och god man, förvaltararvoden m.m. i konkurser, ersättning till likvidatorer och bouppteckningsförrättare.

Vidare betalas från anslaget kostnader som hänför sig till internationellt straff- och civilrättsligt samarbete och som inte ska bäras av annan myndighet.

De faktorer som styr utgifterna är framför allt antalet mål och ärenden, målens och ärendenas svårighetsgrad, ersättningsnivån till biträden och offentliga försvarare samt den andel av rättshjälpskostnaderna som betalas av den rättssökande.

Enligt 21 kap. 10 § rättegångsbalken, 27 § rättshjälpslagen, 5 § lagen om målsägandebitråde och 5 § lagen om offentligt biträde bestämmer regeringen den timkostnadsnorm som ligger till grund för ersättning för arbete på rättshjälpsområdet. Timkostnadsnormen för 2011 är 1 166 kronor. Det finns taxor för ersättning till offentliga försvarare och målsägandebiträden i vissa brottmål i tingsrätt och hovrätt (DVFS 2010:14 och 2010:16). Taxorna beslutas av Domstolsverket på grundval av timkostnadsnormen.

Regeringens överväganden

Utgifterna på anslaget har ökat. Detta beror i huvudsak på en ökning av antalet brottmål för vilka det förordnas offentliga försvarare, och omfattningen av dessa. Mot bakgrund av detta ökas anslaget med 300 000 000 kronor 2012.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 2 025 657 000 kronor anvisas under anslaget 1:12 *Rättsliga biträden m.m.* för 2012. För 2013, 2014 och 2015 beräknas anslaget till 1 725 657 000 kronor för respektive år.

Tabell 2.49 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:12 Rättsliga biträden m.m.

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	1 725 657	1 725 657	1 725 657	1 725 657
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	300 000			
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	2 025 657	1 725 657	1 725 657	1 725 657

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

1:13 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.

Tabell 2.50 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2010		35 228		-2 576
2011	Anslag	39 163 ¹	Utgifts-prognos	37 000
2012	Förslag	37 163		
2013	Beräknat	37 163 ²		
2014	Beräknat	37 117 ³		
2015	Beräknat	37 117 ⁴		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 37 163 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 37 117 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 37 117 tkr i 2012 års prisnivå.

Anslaget används för kostnader som uppkommer för staten i samband med vissa skaderegleringar m.m. Dessa kan till exempel röra ersättning enligt lagen (1998:714) om ersättning vid frihetsberövanden och andra tvångsåtgärder eller skadestånd enligt bestämmelserna om fel och försummelse vid myndighetsutövning i skadeståndslagen (1972:207). I anslutning till att sådan ersättning utbetalas kan ersättning även utgå för ombuds- och rättegångskostnader. Ersättning till staten för sådana kostnader tillgodoräknas anslaget. Justitiekanslern betalar ut ersättning och skadestånd från anslaget.

Regeringens överväganden

Utgifterna på anslaget har ökat då antalet ärenden som innefattar frihetsberövade har blivit fler

de senaste åren. Dessutom är det allt mer vanligt förekommande att ersättningsärendena uppgår till större belopp. Anslaget ökas därför med 4 000 000 kronor från och med 2012.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 37 163 000 kronor anvisas under anslaget 1:13 *Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.* för 2012. För 2013, 2014 och 2015 beräknas anslaget till 37 163 000 kronor, 37 117 000 kronor respektive 37 117 000 kronor.

Tabell 2.51 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:13 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	33 163	33 163	33 163	33 163
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne-omräkning	0	0	0	0
Beslut	4 000	4 000	4 000	4 000
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ²			-46	-46
Förslag/beräknat anslag	37 163	37 163	37 117	37 117

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Anslaget minskas från och med 2014 till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

1:14 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar

Tabell 2.52 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2010		3 804		194
2011	Anslag	19 674 ¹	Utgifts-prognos	16 721
2012	Förslag	18 674		
2013	Beräknat	18 674 ²		
2014	Beräknat	18 674 ³		
2015	Beräknat	18 674 ⁴		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 18 674 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 18 674 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 18 674 tkr i 2012 års prisnivå.

Från anslaget får betalas årsavgifter till Haagkonferensen för internationell privaträtt, Internationella institutet i Rom för unifisering av privaträtten (UNIDROIT), Association Internationale

des Hautes Juridictions Administratives, Bernunionen (WIPO=World Intellectual Property Organization) samt till Interpol och Schengen Information System.

Dessutom får bidrag till vissa andra internationella sammanslutningar samt internationellt samarbete och forskning med anknytning till Justitiedepartementets område betalas från anslaget.

Regeringens överväganden

Medlemsavgifterna till Interpol och Schengen Information System beräknas bli lägre än det belopp som för dessa avgifter överfördes från och med 2011 från anslaget 1:1 *Polisorganisationen*. Med anledning av detta minskas anslaget med 2 000 000 kronor från och med 2012 och anslaget 1:1 *Polisorganisationen* ökas med motsvarande belopp.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 18 674 000 kronor anvisas under anslaget 1:14 *Avgifter till vissa internationella sammanslutningar* för 2012. Motsvarande belopp beräknas för 2013, 2014 och 2015.

Tabell 2.53 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:14 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	20 674	20 674	20 674	20 674
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	18 674	18 674	18 674	18 674

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

1:15 Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete

Tabell 2.54 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2010	Utfall	7 155	Anslags-sparande	2
2011	Anslag	7 157 ¹	Utgifts-prognos	7 007
2012	Förslag	21 157		
2013	Beräknat	7 157 ²		
2014	Beräknat	7 157 ³		
2015	Beräknat	7 157 ⁴		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FIU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 7 157 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 7 157 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 7 157 tkr i 2012 års prisnivå.

Anslaget används för att stimulera lokalt brottsförebyggande arbete. Brottsförebyggande rådet har till uppgift att fördela medel till lokala brottsförebyggande projekt. I detta ingår att samla och sprida kunskap om framgångsrika projekt, följa upp och utveckla projekt samt bidra till att behovet av utbildning tillgodoses. Brottsförebyggande rådet belastar anslaget med vissa egna kostnader direkt kopplade till denna verksamhet. Anslaget får 2012 också användas för kapitaltillskott till en stiftelse för att åstadkomma en varaktig lösning för det så kallade Kriminologipriset.

Regeringens överväganden

För att åstadkomma en varaktig lösning för det så kallade Kriminologipriset och dess organisation ökas anslaget med 14 000 000 kronor 2012.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 21 157 000 kronor anvisas under anslaget 1:15 *Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete* för 2012. För 2013, 2014 och 2015 beräknas anslaget till 7 157 000 kronor, 7 157 000 kronor respektive 7 157 000 kronor.

Tabell 2.55 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:15 Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	7 157	7 157	7 157	7 157
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	14 000			
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	21 157	7 157	7 157	7 157

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

Kapitaltillskott om 14 000 000 kronor till en stiftelse för att åstadkomma en varaktig lösning för det så kallade Kriminologipriset

Regeringens förslag: Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 delta i bildandet av en stiftelse för att främja kriminologisk forskning genom utdelandet av ett särskilt pris. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 besluta om kapitaltillskott på högst 14 000 000 kronor till stiftelsen för främjande av kriminologisk forskning.

Ärendet och dess beredning: The Stockholm Prize in Criminology (Kriminologipriset) instiftades 2006 för att stimulera utvecklingen och inflödet av internationellt aktuell och relevant kunskap av vikt för kampen att minska brottsligheten och öka tryggheten i samhället. Priset delas ut i anslutning till det vetenskapliga symposium – The Stockholm Criminology Symposium – som årligen arrangeras av Brottsförebyggande rådet på uppdrag av regeringen. Kriminologipriset har, trots dess korta existens, rönt omfattande internationellt erkännande och är nu världens största pris i kriminologi. Priset beslutas av en oberoende internationell jury och finansieras genom bidrag från privata donatorer. Justitiedepartementet bidrar med omfattande stöd till processen. En särskild sakkunnig utsågs i december 2010 att biträda Justitiedepartementet för att utvärdera arbetet med priset och symposiet och föreslå en ordning för en mer kostnadseffektiv, tydlig och över tid hållbar organisation. Den sakkunniges förslag har pre-

senterats i en promemoria, som har remissbehandlats. Remissammanställningen finns i Justitiedepartementet (dnr Ju2011/3594/KRIM).

Förslaget i promemorian: En stiftelse, med ändamål att främja kriminologisk forskning genom utdelandet av ett särskilt pris, ska bildas. Privata donatorer har utfäst kapitaltillskott men en varaktig organisation förutsätter också ett statligt tillskott. I promemorian föreslås därför att staten deltar i stiftelsebildningen.

Remissinstanserna: 11 remissinstanser har inkommit med yttranden. De är överlag positiva till förslaget att bilda en avkastningsstiftelse på det sätt som utredaren föreslagit och till att staten deltar i stiftelsebildningen, såvida det bedöms att det finns behov av det. Riksrevisionen avstyrker emellertid förslaget med hänvisning till den allmänna restriktivitet som bör gälla för staten att delta i bildandet av stiftelser.

Skälen för regeringens förslag: Ett led i strävan att kunna använda rättsväsendets resurser så ändamålsenligt och effektivt som möjligt är att se till att den kunskap som finns i andra länder med liknande utmaningar kan komma rättsväsendet i Sverige till godo. Den tillämpade forskning och utvecklingsverksamhet som sker i Sverige på detta område, behöver kompletteras. Det gäller såväl att ta del av kunskap om orsaker till och mönster i brottsligheten och vilka åtgärder som visat sig effektiva för att på olika sätt minska brottsligheten och öka tryggheten, som att få återkoppling på den tillämpade forskning och utvecklingsverksamhet som sker nationellt.

Kriminologipriset instiftades för att fokusera på och stimulera utvecklingen av sådan tillämpad forskning och utvecklingsverksamhet som på kort sikt kan bidra till att minska brottsligheten och öka tryggheten. Samhällsvetenskapliga fakulteten vid Stockholms universitet menar att Kriminologipriset har haft en vitaliserande inverkan på både svensk och internationell kriminologi. Även Riksrevisionen ser ett generellt värde i insatser för att främja forskning i kriminologi och spridande av sådana kunskaper. Priset har, genom den årliga ceremonin och det vetenskapliga tredagarssymposiet, utvecklats till ett internationellt respekterat och välkänt pris. Det ger en reell möjlighet till gränsöverskridande möten mellan beslutsfattare, praktiker och forskare och fungerar också som kompetensutveckling för anställda i rättsväsendet. Mot denna bakgrund anser regeringen att arbetet med Kriminologipriset har avsedd effekt och att det är

viktigt att behålla Kriminologipriset i Sverige och att fortsätta utveckla formerna för tillvaratagande av den kunskap som genereras.

I promemorian konstateras att nuvarande ordning fungerar väl på det stora hela, men att vissa förändringar bör göras i syfte att för framtiden säkerställa en verksamhetseffektiv och beständig organisation. Förändringarna bör syfta till att skapa organisatoriska förutsättningar för varaktighet, klargöra gränserna mellan olika aktörer samt minska beroendet av ideellt engagemang från enskilda individer. Regeringen delar denna uppfattning. Den nuvarande ordningen är inte kostnadseffektiv och många arbetsuppgifter som utförs i Regeringskansliet eller på Brottsförebyggande rådet bör i stället utföras i en annan organisation. I likhet med vad som föreslås i promemorian anser regeringen därför att det bör genomföras vissa förändringar.

Det huvudsakliga ekonomiska och administrativa ansvaret för Kriminologipriset bör i fortsättningen ligga på ett från staten fristående organ i form av en stiftelse, med en egen förvaltning. För att uppnå varaktighet krävs, enligt vad som anges i promemorian, ett grundkapital om minst 15 miljoner kronor. För övriga donatorer är det en förutsättning att staten ingår i kretsen av stiftare. Trots att myndighetsformen bör vara huvudregeln för statlig verksamhet och trots den restriktivitet som i allmänhet gäller för statliga organ i fråga om användning av stiftelseformen, bör därför staten i detta fall delta i bildandet av en sådan stiftelse. I arbetet med stiftelsebildningen bör uppdraget att företräda staten ges till Regeringskansliet (Justitiedepartementet).

Regeringen avser således att, förutsatt att andra lämpliga donatorer bidrar med tillräckligt kapital, medverka i bildandet av en stiftelse vars ändamål ska vara att främja kriminologisk forskning genom utdelandet av ett särskilt pris. Stiftelsen ska därutöver kunna främja sitt ändamål genom bland annat arbete med Kriminologisymposiet. Målsättningen bör vara att en sådan stiftelse tar över ansvaret också för att organisera både prisceremoni och symposium. En särskild sakkunnig bör bistå Regeringskansliet (Justitiedepartementet) i bildandet av stiftelsen, baserat på förslagen i promemorian och de synpunkter som kommit in under remissförfarandet.

1:16 Säkerhets- och integritetsskyddsmyndigheten

Tabell 2.56 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2010	Utfall	10 133	Anslags-sparande	1 773
2011	Anslag	13 619 ¹	Utgifts-prognos	12 694
2012	Förslag	16 758		
2013	Beräknat	17 151 ²		
2014	Beräknat	17 480 ³		
2015	Beräknat	17 914 ⁴		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 16 759 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 16 740 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 16 739 tkr i 2012 års prisnivå.

Anslaget används för Säkerhets- och integritetsskyddsmyndighetens förvaltningskostnader. Myndighetens nämnd utövar tillsyn över de brottsbekämpande myndigheternas användning av hemliga tvångsmedel och kvalificerade skyddsidentiteter och därmed sammanhängande verksamhet. Nämnden utövar också tillsyn över Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter. Nämnden ska på begäran av en enskild kontrollera om han eller hon har varit utsatt för hemliga tvångsmedel och därmed sammanhängande verksamhet eller varit föremål för Säkerhetspolisens personuppgiftsbehandling och om tvångsmedelsanvändningen eller personuppgiftsbehandlingen har skett i enlighet med lag eller annan författning.

Inom myndigheten finns även de särskilda beslutsorganen, Registerkontrolldelegationen (som i ärenden om registerkontroll enligt säkerhetsskyddslagen [1996:627] prövar frågor om utlämnande av uppgifter från vissa register) och Skyddsregistreringsdelegationen (som fattar beslut om kvalificerad skyddsidentitet enligt lagen [2006:939] om kvalificerade skyddsidentiteter).

Regeringens överväganden

Säkerhets- och integritetsskyddsmyndigheten kommer att tillföras nya tillsynsuppgifter från och med den 1 mars 2012. Då den nya polisdatalagen (2010:361) och lagen (2010:362) om polisens allmänna spaningsregister träder i kraft kommer nämnden att utöva tillsyn över behandling av personuppgifter inom Polisen. Med anledning av

detta ökas anslaget med 4 000 000 kronor från och med 2012. För att finansiera denna ökning minskas anslag 1:1 *Polisorganisationen* med motsvarande belopp.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 16 758 000 kronor anvisas under anslag 1:16 *Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden* för 2012. För 2013, 2014 och 2015 beräknas anslaget till 17 151 000 kronor, 17 480 000 kronor respektive 17 914 000 kronor.

Tabell 2.57 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:16 Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	12 619	12 619	12 619	12 619
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	139	438	703	1 034
Beslut	4 000	4 094	4 177	4 281
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³			-19	-19
Förslag/ beräknat anslag	16 758	17 151	17 480	17 914

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013-2015 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Anslaget minskas från och med 2014 till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

1:17 Domarnämnden

Tabell 2.58 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2010	Utfall	Anslags-sparande	0
2011	Anslag	7 000 ¹	Utgifts-prognos 6 854
2012	Förslag	6 500	
2013	Beräknat	6 632 ²	
2014	Beräknat	6 761 ³	
2015	Beräknat	6 938 ⁴	

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop.2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 6 500 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 6 491 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 6 491 tkr i 2012 års prisnivå.

Anslaget används för Domarnämndens förvaltningskostnader.

Domarnämndens huvudsakliga uppgift är att bereda och lämna förslag till regeringen i alla ärenden om utnämning av ordinarie domare.

Regeringens överväganden

Anslaget minskas med 500 000 kronor från och med 2012 och anslaget 1:5 *Sveriges Domstolar* ökas med motsvarande belopp.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 6 500 000 kronor anvisas under anslag 1:17 *Domarnämnden* för 2012. För 2013, 2014 och 2015 beräknas anslaget till 6 632 000 kronor, 6 761 000 kronor respektive 6 938 000 kronor.

Tabell 2.59 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:17 Domarnämnden

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	7 000	7 000	7 000	7 000
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	0	142	291	482
Beslut	-500	-510	-521	-534
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³			-9	-9
Förslag/ beräknat anslag	6 500	6 632	6 761	6 938

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013-2015 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Anslaget minskas från och med 2014 till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.